

TÜRJEI KALENDÁRIUM

2021

*„Hinni szeretnék a kimondott szóban,
Hinni az emlékekben, egy régi fotóban.
Hinni szeretnék egy darabka kőben,
Egy száraz faágban, vagy épp zöldelőben.
Hinni szeretnék a könyv betűiben,
A madarak dalában, a tiszta levegőben,
Hinni a szóban, a segítő kézben,
Hinni szeretném, hogy van miben hinnem.”*

(Szabó Magda: Hinni)

Kiadja: Túrje Község Önkormányzata

www.turje.hu

turje@turje.hu

Felelős kiadó:

Nagy Ferenc László polgármester

Nyomtatás:

Asperján Nyomda

Zalaszentgrót

Szerkesztők:

Nagyné Szabó Éva

Kocsis Erika

Az anyag összeállításában közreműködtek,

a fotókat készítették és a cikkeket írták:

*Czimbalek Tiborné /Rép Magdi/, Takács Lászlóné, Nagy Ferenc,
Nagyné Szabó Éva, Johann-né Székely Júlia, Johann Attila, Volner Andrea,
Orbayné Nagy Katalin, Dézsenyi Melinda, Pacsi Krisztián, Kiss András,
Tóth Krisztián, Gömbös Dániel, Molnár Marcsi, Csalló Andrea, Ágh Lászlóné
Köllisné Bubernik Andrea, Scheibelhoffer Miklósné, dr. Wiederschitz József,
Czeili Gergő, Kocsis Erika, Péter Szilvia, Fáner Zsófia, Ágh Adrienn, Badacsonyi Lajos,
Török Tivadar, Mayer Juliánna, Fáner Zsuzsanna, Nagy Beáta, Szabó Márta,
Nagy Veronika, Gaylhoffer-Kovács Gábor, Horogszegi Tamás, Lakatos Szilárd*

Borító: Pacsi Krisztián

Lektorálta: Badics Margit

ISBN 1419-499X

AJÁNLÁS

„A hagyomány nem a hamu őrzése, hanem a láng továbbadása.”
(Morus Tamás)

Szeretettel köszöntöm a Túrjei Kalendárium Olvasóit!

Az esztendő legkedveltebb olvasmányait a régi időkben sok-sok éven át a kalendáriumok jelentették. Nehéz meghatározni a kalendárium műfaját, mert nagyon sokrétű, hiszen ismereteket hordoz, emlékeket elevenít fel, ugyanakkor szórakoztató olvasmányokat is tartalmaz. A Túrjei Kalendáriumban szereplő írások, történetek több tanulságot hordoznak. Szólnak a múlt értékeiről, tiszteletéről, a hagyományokról, megörökítik az itt élő emberek jeles napjait, ünnepeit, legfontosabb tevékenységeit, de a jövőnek szóló üzenetek is megfogalmazódnak benne. Közös emlékezet nélkül nincs közösség. Amelyik közösségnek nincs története, az nem is él, és a léte kétségbe vonható. Remélem, hogy az olvasó idén sem fog unatkozni, s a jól megszokott színvonalat sem kell nélkülöznie, kedvére válogathat a kalendáriumunk anyagában és megtalálja a szívének kedves írásokat. Sok ember munkája kellett ahhoz, hogy ez a kis könyvecske megjelenhessen. Köztünk élnek azok, akik a naptárban megjelent anyagot észrevették, érdekesnek, fontosnak tartották, s lejegyezték. Köszönet illeti őket érte! Bízunk benne, hogy a hűséges Olvasók nemcsak a karácsonyi ünnepek alatt veszik elő a kalendáriumunkat, hanem év közben is többször belelapoznak. A világ dolgaiban való eligazodás sosem volt könnyű. De úgy gondolom, hogy még soha nem volt annyira fontos az, hogy ismerjük azt a kis világot, amelyben élünk, ami körülvesz bennünket, ami ha szükség van rá segít és véd, mint most a COVID-19 világjárvány idején. Elmondhatjuk, hogy a falunk olyan biztonságot adó, jó szándékú közösség, ahol ismerjük, szeretjük és segítjük egymást. Egy biztos nem siránkozni, hanem tervezni, cselekedni, dolgozni kell! Csak így épülhet a jövő, így számíthatunk eredményekre. Forgassák jó kedvvel a 2021. évi kalendáriumot! S azt kívánom, hogy legyen az előttünk álló év sikeres, szép és örömteli!

Tisztelettel:

Nagy Ferenc László
polgármester

2021. Január

1.	Péntek	Újév Fruzsina
2.	Szombat	Ábel, Alpár
3.	Vasárnap	Genovéva, Benjámín
4.	Hétfő	Titusz, Leona
5.	Kedd	Simon, Emília
6.	Szerda	Boldizsár, Menyhért
7.	Csütörtök	Attila, Ramóna
8.	Péntek	Gyöngyvér, Szörény
9.	Szombat	Marcell, Juliánusz
10.	Vasárnap	Melánia, Vilmos
11.	Hétfő	Ágota, Honoráta
12.	Kedd	Ernő, Tatjana
13.	Szerda	Veronika, Csongor
14.	Csütörtök	Bódog, Félix
15.	Péntek	Lóránt, Loránd
16.	Szombat	Gusztáv, Marcell
17.	Vasárnap	Antal, Antónia
18.	Hétfő	Piroska, Margit
19.	Kedd	Sára, Márió
20.	Szerda	Fábián, Sebestyén
21.	Csütörtök	Ágnes, Agnéta
22.	Pétek	Vince, Artúr
23.	Szombat	Zelma, Rajmund
24.	Vasárnap	Timót, Ferenc
25.	Hétfő	Pál, Henrik
26.	Kedd	Vanda, Paula
27.	Szerda	Angéla, Angelika
28.	Csütörtök	Károly, Karola
29.	Péntek	Adél, Valér
30.	Szombat	Martina, Gerda
31.	Vasárnap	Marcella, János

Január

(korábban Januárius)

Janus római isten nevéből alakult ki, a rómaiaknál a kapuk, a kezdet és vég jelképe. Hozzá imádkoztak a rómaiak minden fontos tettük előtt.

Ez az év első hónapja.

Régi magyar neve: Vízöntő,
Boldogasszony vagy
Nagyboldogasszony hava.

Székely naptár szerint:

Fergeteg hava

„Hogyha szépen fénylik Vince,
Megtelik borral a pince,
Gabonával a pajta s csűr,
Mihály így jó édes bort szűr.”

Hujber Nóra
7. osztály

2021. Február

1.	Hétfő	Ignác, Brigitta
2.	Kedd	Karolina, Aida
3.	Szerda	Balázs, Oszkár
4.	Csütörtök	Csenge, Ráhel
5.	Péntek	Ágota, Ingrid
6.	Szombat	Dorottya, Dóra
7.	Vasárnap	Tódor, Rómeó
8.	Hétfő	Aranka, Jeromos
9.	Kedd	Abigél, Alex
10.	Szerda	Elvira
11.	Csütörtök	Bertold, Marietta
12.	Péntek	Lívia, Lídia
13.	Szombat	Ella, Linda
14.	Vasárnap	Bálint, Valentin
15.	Hétfő	Kolos, Georgina
16.	Kedd	Julianna, Lilla
17.	Szerda	Donát
18.	Csütörtök	Bernadett, Simon
19.	Péntek	Zsuzsanna, Eliza
20.	Szombat	Aladár, Álmos
21.	Vasárnap	Eleonóra, Zelmira
22.	Hétfő	Gerzson, Margit
23.	Kedd	Alfréd, Mirtill
24.	Szerda	Mátyás, Jázmin
25.	Csütörtök	Géza, Vanda
26.	Péntek	Edina, Alexander
27.	Szombat	Ákos, Bátor
28.	Vasárnap	Antónia, Elemér

Február

(korábban Februárius)

A Februa (egyres források szerint Februltus) tisztulási ünnepről nevezték el.

Az év második hónapja,
28, szökőévben 29 napos.

Régi magyar elnevezése: Böjt előhava
(vagy böjtelő hava).

Székely naptár szerint:

Jégbontó hava

„Ha nincs jeget csinál,
Elrontja, elbontja ha talál.
A jeget olvasztja Mátyás
Töri és rajta likat ás.”

Horváth Fruzsina
5. osztály

2021. Március

1.	Hétfő	Albin, Csepke
2.	Kedd	Lujza, Axel
3.	Szerda	Kornélia, Frigyes
4.	Csütörtök	Kázmér, Adrienn
5.	Péntek	Adorján, Adrián
6.	Szombat	Leonóra, Inez
7.	Vasárnap	Tamás, Perpétua
8.	Hétfő	Zoltán, Julián
9.	Kedd	Franciska, Fanni
10.	Szerda	Ildikó, Emil
11.	Csütörtök	Szilárd, Konstantin
12.	Péntek	Gergely, Maximilián
13.	Szombat	Krisztián, Ajtony
14.	Vasárnap	Matild, Tilla
15.	Hétfő	1848-as forradalom Kristóf
16.	Kedd	Henrietta, Herbert
17.	Szerda	Gertrúd, Patrik
18.	Csütörtök	Sándor, Ede
19.	Péntek	József, Bánk
20.	Szombat	Klaudia, Alexandra
21.	Vasárnap	Benedek, Bence
22.	Hétfő	Beáta, Izolda
23.	Kedd	Emőke, Botond
24.	Szerda	Gábor, Karina
25.	Csütörtök	Irén, Írisz
26.	Péntek	Emánuel, Larissza
27.	Szombat	Hajnalka, Lídia
28.	Vasárnap	Gedeon, Johanna
29.	Hétfő	Augusztá, Bertold
30.	Kedd	Zalán, Izidor
31.	Szerda	Árpád, Benő

Március

Marsról a háború római istenéről
kapta a nevét.

Az év harmadik hónapja.

Régi magyar neve:

Böjt máshava.

Székely naptár szerint:

Kikelet hava

„Gergely nap is ritka, ha jó
Hideg, szeles sokszor van hó.
De Sándor, József, Benedek
Zsákkal hozzák a meleget.”

Horváth Hanna
6. osztály

2021. Április

1.	Csütörtök	Hugó, Agád
1.	Péntek	Nagypéntek Áron, Ferenc
3.	Szombat	Buda, Richárd
4.	Vasárnap	Húsvét Izidor, Kerény
5.	Hétfő	Húsvét Vince, Juliána
6.	Kedd	Vilmos, Báborka
7.	Szerda	Herman, Armand
8.	Csütörtök	Dénes, Valter
9.	Péntek	Erhard, Csoma
10.	Szombat	Zsolt, Ezékiel
11.	Vasárnap	Leó, Szaniszló
12.	Hétfő	Gyula, Sebő
13.	Kedd	Ida, Márton
14.	Szerda	Tibor, Bende
15.	Csütörtök	Tas, Anasztázia
16.	Péntek	Csongor, Bernadett
17.	Szombat	Rudolf, Izidóra
18.	Vasárnap	Andrea, Ilma
19.	Hétfő	Emma, Malvin
20.	Kedd	Tivadar
21.	Szerda	Konrád
22.	Csütörtök	Csilla, Noémi
23.	Péntek	Béla, Hella
24.	Szombat	György, Bojána
25.	Vasárnap	Márk, Ányos
26.	Hétfő	Ervin, Ervina
27.	Kedd	Zita, Mariann
28.	Szerda	Valéria, Fedóra
29.	Csütörtök	Péter, Katerina
30.	Péntek	Katalin, Kitti

Április

A latin aperio (kinyit) igéből származik.

A tavaszra utal amikor nyílnak a virágok. Az év negyedik hónapja.

Régi elnevezése:

Szent György hava.

Székely naptár szerint:

Szelek hava

*„Szent György-virág ha bőven nő
Bőven terem az esztendő.
S ha szól át a fülemüle,
Kamrád duplusan lesz tele.”*

**Duna Bence Barnabás
5. osztály**

2021. Május

1.	Szombat	Munka Ünnepe Fülöp, Jakab
2.	Vasárnap	Zsigmond, Minerva
3.	Hétfő	Tímea, Irma
4.	Kedd	Flórián, Mónika
5.	Szerda	Györgyi, Adrián
6.	Csütörtök	Ivett, Frida
7.	Péntek	Gizella, Bendegúz
8.	Szombat	Mihály, Stella
9.	Vasárnap	Gergely
10.	Hétfő	Ármin, Pálma, Jázmin
11.	Kedd	Ferenc, Fabrícius
12.	Szerda	Pongrác, Gyöngy
13.	Csütörtök	Szervác, Imola
14.	Péntek	Bonifác, Gyöngyi
15.	Szombat	Zsófia, Szonja
16.	Vasárnap	Botond, Mózes
17.	Hétfő	Paszkál, Ditmár
18.	Kedd	Erik, Alexandra
19.	Szerda	Ivó, Milán
20.	Csütörtök	Bernát, Felícia
21.	Péntek	Konstantin, Mirella
22.	Szombat	Júlia, Rita
23.	Vasárnap	Püünkösöd Dezső, Dés
24.	Hétfő	Püünkösöd Angéla, Petronella
25.	Kedd	Orbán, Bársonyka
26.	Szerda	Fülöp, Evelin
27.	Csütörtök	Hella
28.	Péntek	Csanád, Emil
29.	Szombat	Magdolna, Léna
30.	Vasárnap	Janka, Zsanett
31.	Hétfő	Angéla

Május

*Maia római istennőről nevezték el,
ő volt a termékenység istennője.*

Az év ötödik hónapja.

Régi magyar neve:

Püünkösöd hava.

Székely naptár szerint:

Ígéret hava

„Orbán hogyha napja tiszta,

Új borát édesen issza,

De ha tőkéje megázik,

Itala ecetté válik.”

Szabó Rozália

5. osztály

2021. Június

1.	Kedd	Tünde, Jusztin
2.	Szerda	Anita, Kármén
3.	Csütörtök	Klotild, Bercel
4.	Péntek	Bulcsú, Kerény
5.	Szombat	Fatime, Bonifác
6.	Vasárnap	Norbert, Cintia
7.	Hétfő	Róbert, Robertina
8.	Kedd	Medárd, Helga
9.	Szerda	Félix, Előd
10.	Csütörtök	Margit, Gréta
11.	Péntek	Barnabás, Rozalinda
12.	Szombat	Villó, Cinella
13.	Vasárnap	Antal, Anett
14.	Hétfő	Vazul, Herta
15.	Kedd	Jolán, Vid
16.	Szerda	Jusztin, Ajtony
17.	Csütörtök	Laura, Alida
18.	Péntek	Levente, Arnold
19.	Szombat	Gyárfás, Zorka
20.	Vasárnap	Rafael, Özséb
21.	Hétfő	Alajos, Leila
22.	Kedd	Paulina, Albin
23.	Szerda	Zoltán, Szultána
24.	Csütörtök	Iván, Bajnok
25.	Péntek	Vilmos, Viola
26.	Szombat	János, Pál
27.	Vasárnap	László, Sámson
28.	Hétfő	Levente, Irén
29.	Kedd	Péter, Pál
30.	Szerda	Pál, Bese

Június

*Ugyancsak római istenségről,
Junóról, a házasság
istennőjéről elnevezett hónap.*

A sorban a hatodik.

Régi magyar neve:

Nyárelő hava vagy

Szent Iván hava.

Székely naptár szerint:

Napisten hava

„Ha szólal a kakukk

Szent Iván nap előtt,

Jövendöl a nyárra

Bőtermő jó időt.”

Varga Marcell

7. osztály

2021. Július

1.	Csütörtök	Tihamér, Annamária
2.	Péntek	Ottó, Sarolt
3.	Szombat	Kornél, Soma
4.	Vasárnap	Ulrik, Berta
5.	Hétfő	Emese, Sarolta
6.	Kedd	Csaba, Dominika
7.	Szerda	Apollónia, Bódog
8.	Csütörtök	Ellák, Eperke
9.	Péntek	Lukrécia, Vera, Veronika
10.	Szombat	Amália, Ulrika
11.	Vasárnap	Nóra, Lili
12.	Hétfő	Izabella, Dalma, Jázmin
13.	Kedd	Jenő, Indra
14.	Szerda	Örs, Stella
15.	Csütörtök	Henrik, Roland
16.	Péntek	Valter, Irma
17.	Szombat	Endre, Elek,
18.	Vasárnap	Frigyes, Kámea
19.	Hétfő	Emília, Varsány
20.	Kedd	Illés, Margaréta
21.	Szerda	Dániel, Daniella
22.	Csütörtök	Magdolna, Léna
23.	Péntek	Lenke, Laborc
24.	Szombat	Kinga, Kincső
25.	Vasárnap	Jakab, Kristóf
26.	Hétfő	Anna, Anikó
27.	Kedd	Olga, Liliána
28.	Szerda	Szabolcs, Szeréna
29.	Csütörtök	Flóra, Márta
30.	Péntek	Judit, Xénia
31.	Szombat	Oszkár, Ignác

Július

*Julius Caesarról nevezték el,
mivel ebben a hónapban született.*

Az év hetedik hónapja.

*Régebben nálunk
Szent Jakab havának is hívták.*

Székely naptár szerint:

Áldás hava

*„Ha Szent Jakab képe vidám,
Lesz gyümölcs rogyásig a fán.”*

**Keresztényi Roland
7. osztály**

2021. Augusztus

1.	Vasárnap	Boglárka, Nimród
2.	Hétfő	Lehel, Alfonz
3.	Kedd	Hermina, Lídia
4.	Szerda	Domonkos, Dominika
5.	Csütörtök	Krisztina, Abelina
6.	Péntek	Berta, Bettina
7.	Szombat	Ibolya, Cseperke
8.	Vasárnap	László, Domonkos
9.	Hétfő	Emőd, Román
10.	Kedd	Lőrinc, Blanka
11.	Szerda	Zsuzsanna, Tiborc
12.	Csütörtök	Klára, Dina
13.	Péntek	Ipoly, Ince
14.	Szombat	Marcell, Celesztina
15.	Vasárnap	Mária, Alfréd
16.	Hétfő	Ábrahám, Rókus
17.	Kedd	Jácint, Réka
18.	Szerda	Ilona, Elena
19.	Csütörtök	Huba, Bernát
20.	Péntek	Államalapítás ünnepe István, Vajk
21.	Szombat	Sámuel, Hajnalka
22.	Vasárnap	Menyhért, Mirjam
23.	Hétfő	Bence, Minerva
24.	Kedd	Bertalan, Detre
25.	Szerda	Lajos, Patrícia
26.	Csütörtök	Izsó, Natália
27.	Péntek	Gáspár, Gazsó
28.	Szombat	Ágoston, Mózes
29.	Vasárnap	Beatrix, Erna
30.	Hétfő	Rózsa, Félix
31.	Kedd	Erika, Bella

Augusztus

Augustus Caesar római uralkodóról nevezték el. Az év nyolcadik hónapja.

Régi magyar neve:

Kisasszony hava.

Székely naptár szerint:

Új kenyér hava

*„Szent Bertalan Napján
micsodás az idő,
olyan lesz a hátra
maradott esztendő.”*

Kovács Zalán
2. osztály

2021. Szeptember

1.	Szerda	Egyed, Egon
2.	Csütörtök	Rebeka, Dorina
3.	Péntek	Hilda, Csobán
4.	Szombat	Rozália, Mór
5.	Vasárnap	Viktor, Lőrinc
6.	Hétfő	Zakariás, Csanád
7.	Kedd	Regina, Dusán
8.	Szerda	Mária, Adrienn
9.	Csütörtök	Ádám, Pető
10.	Péntek	Hunor, Nikolett
11.	Szombat	Teodóra, Jácint
12.	Vasárnap	Mária, Irma
13.	Hétfő	Kornél, Móric
14.	Kedd	Szeréna, Roxána
15.	Szerda	Enikő, Melitta
16.	Csütörtök	Edit, Ciprián
17.	Péntek	Zsófia, Robin
18.	Szombat	Diána, Metód
19.	Vasárnap	Vilhelmina, Dorián
20.	Hétfő	Friderika, Frida
21.	Kedd	Máté, Mirella
22.	Szerda	Móric, Írisz
23.	Csütörtök	Tekla, Líviusz
24.	Péntek	Gellért, Mercédesz
25.	Szombat	Eufrozina, Kende
26.	Vasárnap	Jusztina, Pál
27.	Hétfő	Adalbert, Döme
28.	Kedd	Vencel, Bernát
29.	Szerda	Mihály, Mikes
30.	Csütörtök	Jeromos, Becse

Szeptember

*A latin septem (am. hét)
számnévből ered az elnevezése.*

Az év kilencedik hónapja.

Régi magyar elnevezése:

Szent Mihály hava.

Székely naptár szerint:

Földanya hava

*„Egyed, ha fenn hordót görget,
Jól terem jövőre földed,
Egye. Igyad bár előre:
leszen az új esztendőre.”*

Jenei Franciska

2. osztály

2021. Október

1.	Péntek	Malvin, Teréz
2.	Szombat	Petra, Örs
3.	Vasárnap	Helga, Ilián
4.	Hétfő	Ferenc, Auróra
5.	Kedd	Aurél, Galina
6.	Szerda	Renátó, Brúnó
7.	Csütörtök	Amália, Bekény
8.	Péntek	Koppány, Bettina
9.	Szombat	Dénes, Ábris
10.	Vasárnap	Gedeon, Hajna
11.	Hétfő	Brigitta, Gitta
12.	Kedd	Miksa, Szerafina
13.	Szerda	Kálmán, Ede
14.	Csütörtök	Helén, Domokos
15.	Péntek	Teréz, Tekla
16.	Szombat	Gál, Lehel
17.	Vasárnap	Hedvig, Mályva
18.	Hétfő	Lukács, Ambrus
19.	Kedd	Nándor, Lora
20.	Szerda	Vendel, Iringó
21.	Csütörtök	Orsolya, Zselyke
22.	Péntek	Előd, Korinna
23.	Szombat	1956-os forradalom Gyöngyi
24.	Vasárnap	Salamon, Gilberta
25.	Hétfő	Blanka, Bianka
26.	Kedd	Dömötör, Armand
27.	Szerda	Szabina, Bese
28.	Csütörtök	Simon, Szimonetta
29.	Péntek	Nárcisz, Zénó
30.	Szombat	Alfonz, Kolos
31.	Vasárnap	Farkas, Cseke

Október

A latin octo (am. nyolc) szóból származik, mivel a római naptárban a nyolcadik hónap volt.

Ma már a tizedik.

Régi magyar neve:

Mindszent hava.

Székely naptár szerint:

Magvető hava

*„Dömötörre jár az idő,
A gulyásnak számolni kell...
Midőn eljő Simon Júdás,
Dudorog, fázik a gatyás.”*

Tóth Nóra

6. osztály

2021. November

1.	Hétfő	<i>Mindenszentek</i> Marianna
2.	Kedd	Achilles, Aténa
3.	Szerda	Győző, Márton
4.	Csütörtök	Károly, Karola
5.	Péntek	Imre, Zakariás
6.	Szombat	Lénárd, Leonárd
7.	Vasárnap	Rezső, Szulamit
8.	Hétfő	Zsombor, Kolos
9.	Kedd	Tivadar, Ugocsa
10.	Szerda	Réka, Leó
11.	Csütörtök	Martin, Márton, Tódor
12.	Péntek	Jónás, Tihamér
13.	Szombat	Szilvia, Szaniszló
14.	Vasárnap	Alíz, Vanda
15.	Hétfő	Albert, Lipót
16.	Kedd	Ödön, Margit
17.	Szerda	Hortenzia, Gergely
18.	Csütörtök	Jenő, Pető
19.	Péntek	Erzsébet, Zsóka
20.	Szombat	Jolán, Zolta
21.	Vasárnap	Olivér, Iliász
22.	Hétfő	Cecília, Filemon
23.	Kedd	Kelemen, Klementina
24.	Szerda	Emma, Flóra
25.	Csütörtök	Katalin, Katinka
26.	Péntek	Virág, Konrád
27.	Szombat	Virgil, Virgínia
28.	Vasárnap	Stefánia, Jakab
29.	Hétfő	Taksony, Ilma
30.	Kedd	András, Andor

November

Az ugyancsak latin novem
(am. kilenc) szóból alakult ki.
Az év tizenegyedik hónapja.

Régi magyar neve:

Szent András hava.

Székely naptár szerint:

Enyészet hava

„Erzsébet, Katalin
havat szokott adni,
A bitang marhákat
jászolhoz kötni.”

Lettner Zsófia
1. osztály

2021. December

1.	Szerda	Elza, Blanka
2.	Csütörtök	Melinda, Vivien
3.	Péntek	Ferenc, Olívia
4.	Szombat	Borbála, Barbara
5.	Vasárnap	Vilma, Bacsó
6.	Hétfő	Miklós, Miksa
7.	Kedd	Ambrus, Ambrózia
8.	Szerda	Mária, Emőke
9.	Csütörtök	Natália, Gina
10.	Péntek	Judit, Loretta
11.	Szombat	Árpád, Daniló
12.	Vasárnap	Gabriella, Johanna
13.	Hétfő	Luca, Otília
14.	Kedd	Szilárda, Konrád
15.	Szerda	Valér, Detre
16.	Csütörtök	Etelka, Aletta
17.	Péntek	Lázár, Olimpia
18.	Szombat	Augusztá, Gracián
19.	Vasárnap	Viola, Dárió
20.	Hétfő	Teofil, Ignác
21.	Kedd	Tamás, Izidor
22.	Szerda	Zénó, Nina
23.	Csütörtök	Viktória, Zétény
24.	Péntek	Ádám, Éva
25.	Szombat	Karácsony Eugénia
26.	Vasárnap	Karácsony István
27.	Hétfő	János, Lázár
28.	Kedd	Kamilla, Tódor
29.	Szerda	Tamás, Tamara
30.	Csütörtök	Dávid, Hunor
31.	Péntek	Szilveszter, Donáta

December

A latin decem (am. tíz) szóból származik.

A római naptárban a tizedik hónap volt, ma már az év tizenkettedik hónapja.

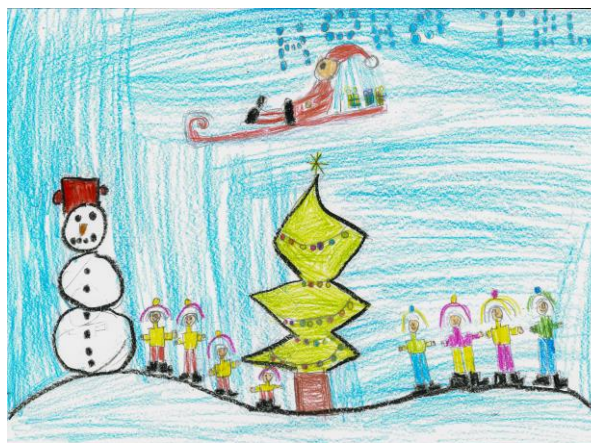
Régi magyar neve:

Karácsony hava.

Székely naptár szerint:

Álom hava

*„János napja ma vagyon,
eldöcögtünk a fagyon.
Adjatok vagy hat garast,
kolbászt ide, hat araszt,
egy kis bort a bélembé,
kalácsot a kezembe.”*

Edőcs Sára
3. osztály

A Túrjei Szent László Általános iskola végzős diákjai (2020)

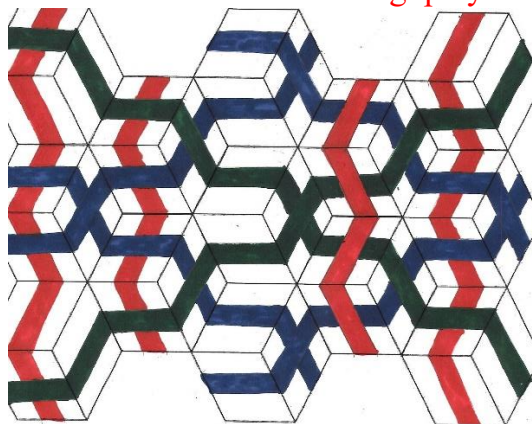
Kissné Horváth Márta (alsós osztályfőnök), Pacsi Krisztián (felsős osztályfőnök, intézményvezető), Dézsenyi Melinda (intézményvezető helyettes),
Tanulók: Horváth Bálint, Gömbös Máté, Németh Angelika, Takács Dávid, Szokolyi Péter, Kolompár Anett, Kolompár Máté, Haga Zoltán, Kolompár Zoltán, Németh Patrícia Bianka, Horváth Ádám, Kolompár Patrícia, Kocsis Viktória, Bartha Zsófia, Horváth Dzszenifer, Lakatos Virág, Horváth Károly Tibor, Bogdán Vivien Kamilla, Jenei Lilla, Polgár Adám, Dömötör György, Varga Patrícia Vivien, Oláh Gergő László

Eseménynaptár

2017 december – 2018 november

- 2017. december 06. - Mikulás
- 2017. december 21. - Mindenki karácsonya
- 2017. december 31. - Óév búcsúztató, újév köszöntő, koccintás
- 2018. január 22. - A magyar kultúra napja
- 2018. február 05. - Nyugdíjas Klub – farsang
- 2018. február 09. - Iskolai farsang
- 2018. február 10. - Családi teadélután
- 2018. február 17. - Óvodai farsang
- 2018. február 20. - „Hiány” – Holokauszt áldozatai kiállítás az iskolában
- 2018. március 14. - 1948-as forradalom és szabadságharc emlékműsora, fáklyás felvonulás
- 2018. március 19. - Tollfosztó mulatság
- 2018. március 24. - Oltónap
- 2018. április 05. - Túrjei Közös Önkormányzati Hivatal ünnepélyes átadója
- 2018. április 07. - Templom felújítási projektjének ismertetése, Templombúcsú
- 2018. április 11. - Költészet napja (aszfaltrajz)
- 2018. április 14. - SZM bál
- 2018. április 20. - Föld napi túra – általános iskola
- 2018. április 21. - Borverseny
- 2018. április 22. - Búzaszentelő kórustalálkozó
- 2018. április 27. - Májusfaállítás (sportpálya)
- 2018. május 07. - Közösségek hete – könyvtárba csalogató, sümegi vártámadás
- 2018. május 18. - Óvodai évváró
- 2018. május 30. - Ruszt kaland- és mesepark (általános iskola)
- 2018. június 01. - Pedagógus nap
- 2018. június 16. - Ballagás
- 2018. június 18-22. - Erzsébet Napközis Hittantábor – Szombathely
- 2018. június 23. - Szent Iván-éji túra
- 2018. június 25-29. - Erzsébet Napközis Tábor (Tanévváró)
- 2018. július 01-06. - Határtalanul felvidéki tanulmányi kirándulás
- 2018. július 07. - Roma kultúra napja a sportpályán
- 2018. július 23-30. - Mecsek-Palotabozsok tábor (általános iskola – SZM)
- 2018. augusztus 11. - Műfüves labdarúgópálya átadása

Ács Szilárd 8. osztály

Lackfi János: Ének a premontrei rendről

Ad notam: Ó dicsőséges, ó ékességes

Szent Norbert Atyánk
A díszes ruhát
Juhbőrre cserélte,
Fényes palotát
Premontré rendjére.

Kilencszáz éve
Víg éltet élve
Gazdag papnak állott.
Villámlás érte,
Az Úrhoz kiáltott.

Pénzét szétosztván
Szegény lett aztán,
Vándorprédikátor,
Mint egy oroszlán,
Hitében oly bátor.

Fehér ruhában
Járt a világban,
Szolgája a népnek,
Felmagasztalván
Oltáriszentséget.

Eljutott rendje
Magyar földekre,
Ő királyunk vére:
Dicső Szent László
Unokatestvére.

Messzi országba
Nem vitte lába,
De hite kiáradt,
A nagyvilágban
Nyíltak a rendházak.

Magyarországon
Tarthatunk számon
Szinte jó tucatnyit,
Mára csak néhány
Városban maradt itt.

Szegeden, Brassón
Nincs már monostor,
Mórichidán sincsen,
Nincs nyíló ajtó,
Sem kéz a kilincsen.

Somlóvásárhely
Ma már kihűlt hely
Premontré népének,
Zágráb környékén
Testvérek nem élnek.

Török vagy tűzvész,
Zúgó földrengés
Elbánt a kövekkel,
Mégis Istenhez
Sóhajt fel az ember.

Zsámbékon élnek
Atyák, nővérek,
Vesperát dalolván.
Férfitestvérek
Gödöllőn és Csornán.

Árad a tömjén
Keszthelyen, Türijén,
Szombathely városban,
Nagyvárad földjén
Csendül a zsolozsma.

Kilencszáz éve
Istennel élve
És az emberek közt
Békét hirdetnek,
Áldják a Teremtőt.

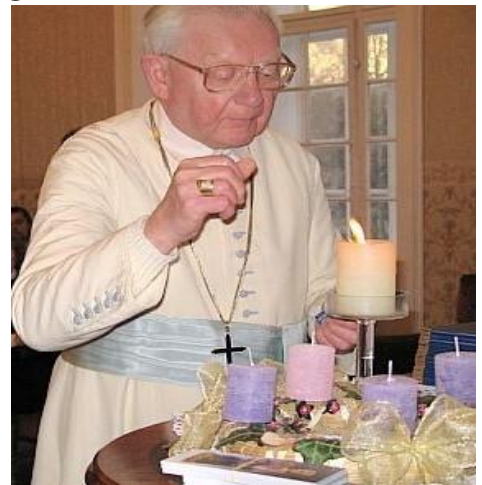
Háromság-Isten
Minket segítsen
Virágozzunk itten,
Kilencszáz évig
Tartson még a hitben!

Elhunyt Horváth Lóránt Ödön premontrei apát

„Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok;
s rám árasztott kegyelme nem maradt bennem eredménytelen!”
(1Kor 15,10).

2020. november 18-án este rendtársai körében csendesen elhunyt életének 92., szerzetességének 74., papságának 68. évében Horváth Lóránt Ödön premontrei apát, emeritus nyugalmazott csornai prépost-prelátus, restaurátor praepositus, Csorna Város díszpolgára, a Magyar Érdemrend lovagkeresztjének birtokosa, akit a végakarata szerint a csornai Szent Antal temető premontrei parcellájában helyeztek örök nyugalomba.

Horváth Ödön 1929. augusztus 16-án született Szombathelyen. Középiskoláit a Szombathelyi Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnáziumban végezte, majd a Premontrei Rend Csornai Prépostságába kérte felvételét, ahol a szerzetesrendek felosztásáig két évet tölthetett. A szerzetesrendek működésének betiltása után a Szombathelyi Egyházmegye Szemináriumában, majd a Budapesti Központi Szemináriumában folytatta tanulmányait, ahol a Hittudományi Akadémián teológiai doktorátust szerzett. 1952. június 12-én a szombathelyi székesegyházban szentelték pappá.

1955-től káplán-hitoktató volt Vásárosmiskén, Celldömölkön, Csesztregen, Zalaegerszegen. 1959-ben titokban tette le a szerzetesi örökfogadalmát Klempa Károly premontrei szerzetes, veszprémi apostoli kormányzó kezébe. 1972 szeptemberétől 1990-ig a Győri Hittudományi Főiskola tanáraként erkölcs-teológiát és lekipásztorkodást tanított.

Miután a szerzetesrendek újrakezdheték munkájukat, 1990. június 12-én rendtársai prépost-prelátussá választották, majd Pataky Kornél a csornai premontrei templomban apáttá benedikálta. Szívügye volt a premontrei rendházaink visszaszerzése és renoválása, valamint a Szombathelyi Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnázium 1994-beni újra nyitása volt.

2009. augusztus 16-án, 80. születésnapján adta át közössége vezetését, de ezután is részt vett a növendékek oktatásában és szerzetesi életre nevelésében. Bár Ödön apát eltávozott, de az általa létrehozott értékek velünk maradnak.

Lejegyezte: Nagyné Szabó Éva

Forrás és fotó: internet, Csornai Premontrei Apátság

Krisztusban kedves jelenlévő Testvérek!

Korábban megérkeztünk és a másik keresztet, ami már a helyén van, már megáldottam. És arról beszéltünk az egyik munkatársunkkal, hogy milyen sűrűn történik ilyen ünnep. Csak azt tudtam mondani, az én életemben ez az első. Gondolom, hogy többen így vagyunk. Azért is kértük a türjei iskola igazgatóját, hogy egy őáltala érdemesnek vélt fiataalt hozzon ide, aki ma velünk együtt aláírja azt az alapköbe kerülő okmányt, illetve a keresztbe kerülő időkapuszulát, hogy Ő is tudja majd elmondani unokáinak, adja Isten, dédunokáinak, hogy ezen a történelmi eseményen itt volt. Mert bár egy borongós, novemberi napon vagyunk, nekünk, akik valamilyen módon kötődünk a Türjei Premontrei Prépostsághoz, ez egy történelmi nap. Sokat vártunk, sokat imádkoztunk, sokat tettünk érte. Nem véletlen az imént hallott ének sem, amelyet virágvasárnaptól egészen nagypéntek estig szoktuk énekelni a zsolozsmában. Úgy éljük meg ezt kicsit, mintha feltámadás lenne, hiszen elég sokáig tartott ennek a templomnak a kálváriája, elég sokáig tartott a csöndes léte. Sok embernek köszönettel tartozunk és örömmel helyezük ma vissza a technika segítségével a keresztet. A keresztet, ami azt halljuk és azt látjuk, hogy ismét botrány. Amikor szólítgatjuk egymást, hogy ki viselheti és ki nem, hol és mikor. Holott, testvéreim, ha hiszünk benne, ha nem, ha aszerint élünk, ha nem, mindegyikünknek van keresztje. Mindenki maga tudja, hogy mekkora. És ez a kereszt itt van, akármilyen is a világ. Olyan szépen fogalmazták meg ezt a karthauzi testvéreink a csöndes, visszavonult szerzetesek: „Stat crux dum volbitur orbis - áll a kereszt, miközben a világ forog.” Micsoda egyszerű tény és mégis mekkora tapasztalat. Picit vonatkoztassunk el a mai aranyos keresztől és menjünk oda vissza, amikor a kereszt felállítatott és mintha mi sem történt volna, zajlott tovább az emberek élete. Másnap is mentek a piacra, vagy mégsem? Ez az embereken múltott. Valahogy, aki ott jelen volt Krisztus keresztjénél, állást kellett foglalnia. Volt, aki elfordította a fejét, volt, aki egyet köpött, volt, akit nem is igazán érdekelt az egész, ő üzletelni ment oda. És volt, aki megtagadta, de volt, aki megvallotta. Mindez 2000 éve és ha körülnézünk: ugyanezt látjuk! Ugyanezt látjuk! Mintha semmi sem változott volna. Talán a kereszt anyaga, itt most mellettünk.

Kissé megdöbbenve állunk néha a kereszteltávolítókkal mellettünk, magunk mellett, vagy a hátunk mögött. De, testvéreim, mi ma itt vagyunk, mindezek ellenére is, és hitünkéből fakadóan a helyükre tesszük a keresztet. „Áll a kereszt, miközben a világ forog.” Sokan mondják, a mai ember legnagyobb problémája, hogy bár majdnem mindent meg tud tenni, mégsem érzi magát biztonságban. Azt vesszük észre, hogy minden változik, eszmék, divatok jönnek, lelkesítenek, majd elmúlnak alig néhány hónap vagy év alatt. Azt vesszük észre, hogy lelkesen belefogtunk valamibe, hogy érdekesebb, izgalmasabb legyen az életünk, de aztán kialszik a tűz. Fájdalmasan tapasztaljuk, hogy szeretteink meghalnak, elmennek, azok, akik biztos pontot jelentettek életünkben, egyszer csak nincsenek. Ugyanakkor mégiscsak van biztos pont az életünkben: ilyen a kereszt. A világ

forog, sokszor mi is forgunk benne. Sokszor elforog alattunk is, olyan lendülettel, hogy hasra és esünk. És aztán, jobb esetben, újra felkelünk, hogy aztán újra eleshessünk. Azért, talán, mert ez így van rendjén. Merthogy a világ forog, de a kereszt áll. Ezt felejtjük el soha, miközben mindannyian, mi, akik itt vagyunk és a többi testvérünk is, állandóan egyensúlyoz. Ne felejtjük el, hogyha feltekintünk egy templom keresztjére, vagy egy asszony, vagy egy leány nyakában viselt keresztjére, hogy ez a megváltásunk jele. Hogy bár elesünk, de megváltottak bennünket. Hogy szeretve vagyunk. Hogy gyermekek vagyunk. És azt se felejtjük el, hogy ennek ára volt. Egy öreg jezsuitától tanultam, hogy a szeretetnek ára van, szinte abszurd. És rögtön hozzátette: és legdrágább dolog a szeretet. Nagy igazság ez is, egy másik szerzetestől. Igen, ezt ne felejtjük elsoha. Ára van. Ára volt a mi váltságunknak. Annak, hogy jó és tisztességes emberek legyünk, mindig ára van. Áldozatot kell hozni. Valamit fizetni kell érte. Ha nem is pénzt, de fizetni kell érte. És azt se felejtjük el, hogy a kereszt ama híres kiáltásnak a helyszíne: „Éli, Éli, lama szabbaktani.”

Drága jó Testvéreim! 70 évvel ezelőtt, amikor júniusban itt is megállt a teherautó és rendtársainkat felrakták egy kis táskával, vajon ők milyen szívvel mentek el innen? Vajon hogyan távoztak? Vajon azt élték meg ők is, hogy: Istenem, Istenem, miért hagytál el engem? Mi volt az ő szívükben? Mindent itt kellett hagyniuk. Azt a biztosságot, amibe addig éltek, úgy, ahogy. Mégis így kellett. Nem kérdezték, hogy akarod-e vagy nem, hogy jogos-e vagy nem jogos. Ez volt a parancs. És később mindegyik hálás volt ezért a keresztért is. És bizony ebből tanulhatunk mindnyájan, hiszen mindegyikünk életében külön-külön is van olyan, amikor felsóhajtunk, hogy miért hagytál el?! Hiszen emberek vagyunk! És lám, arra, amire még tíz évvel ezelőtt még esélyt sem láttunk, most keresztet helyezhetünk el. A kicsinyhitőségünkben már mi is sóhajtottunk fel, talán e kereszt alatt is. És ma, íme, ismét itt áll a kereszt és ragyog. Biztos pont lesz, remélem, sokunk életében.

Horváth Hanna

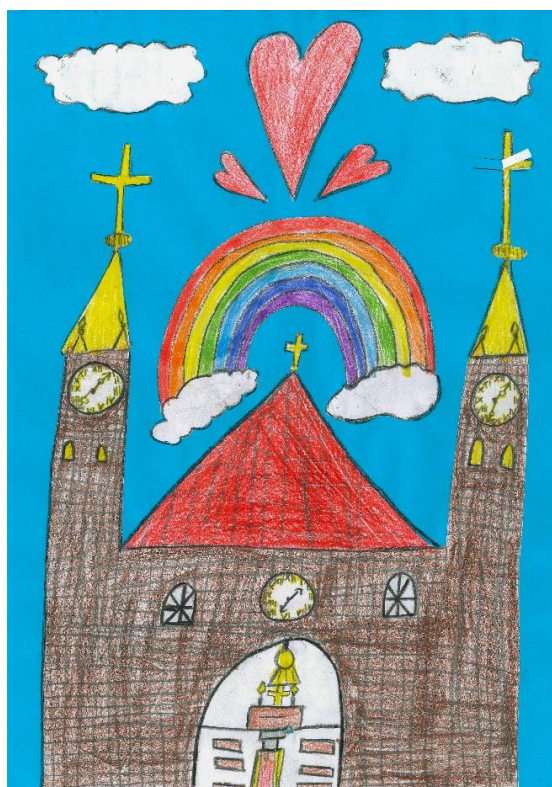
Ajándék a toronynak...

Szép nap a mai!
Templomtoronyunk fog ajándékot kapni.

Ki önzetlenül adott,
Hitet, időt s varázslatot...
Reményt, békét, harangszót,
A híveknek mindig nyitott ajtót.

Tornyunk, több száz éve adsz,
S most végre Te vagy aki kapsz.
Hálánk jeléül mit adunk?
Csúcsodra keresztet rakunk.

Isten háza Köszönjük
az időt, s hogy vagy nekünk!
Fogadd hát a keresztet,
És egyesül benned a Hit, Remény s a Szeretet!

Pacsi Gergő Ábel
2. osztály

Beszámoló a premontrei templom és monostor régészeti kutatásáról

A templom régészeti vizsgálatára korábban nem volt mód, a múlt század utolsó évtizedében az épület északi szomszédságában elterülő monostor területén Vándor László végzett kisebb feltárásokat, melyeknek folytatására akkoriban nem volt lehetőség.

A falkutatást D. Mezey Alice, később Nagy Veronika, Horogszegi Tamás és Gaylhoffer-Kovács Gábor művészettörténészek végezték a templomban. Az eredményeiket bemutató írás a Túrjei Kalendárium 2019. számában jelent meg.

A 2018 nyarán megkezdett 2020 júliusáig tartó régészeti kutatás során vizsgáltuk a templom, valamint az egykori rendház területét. A nagy felületű régészeti feltárást a templom rekonstrukciója és az egykori 18. századi majorság helyén létrejövő látogatóközpont kivitelezési munkálatai tették lehetővé.

A templom belső részeit több szakaszban, a felújítási munkálatok tervezési és kivitelezési fázisaihoz igazodóan tártuk fel.

A kiváló adottságokkal rendelkező dombon, a régebbi korok embere is letelepedett, a munkálatok során több római kori edénytöredéket, és a 6000 éves, rézkori Balaton-Lasinja kultúra leleteit is összegyűjtöttük.

A főszentély kutatása során megtaláltuk az eredeti, a 18. századi átépítéskor elbontott szentélyzárófalat, annak nyugati szomszédságában az egykori oltár maradványát, melyen eredetileg egy szárnyasoltár állhatott. Az oltárt még a középkor folyamán bővítették, majd a török kort követően barokk stílusban átépítették. Az oltár mellett, tőle északra lévő téglasírban egy előkelő 2-3 éves kislány csonttöredékei és ruhájának díszes maradványai nyugodtak.

A főszentély zárófala, az oltár és a kislány sírhelye

A főszentélyt és a templomhajó terét egykor kettéválasztó kötömbökből és téglából épített szentélyrekesztő fal maradványai is előkerültek. A középkorban ez az építmény választotta el a szerzetesek és az egyszerű hívők által használt teret. A főszentély padozata általában a hajónénál magasabban szokott feküdni, azonban Túrjén a 18. századi átépítésig, a padozatok azonos szinten helyezkedtek el. A főszentély padozatának padlótégláiból sajnos nem maradt fenn egyetlen darab sem.

A szentélyrekesztő

A templom hajójának kutatása során a ma is álló pillérek közel ép lábazati díszítményei is napvilágra kerültek. Az északi és a déli pillérek eltérő díszű oszlopfejekkel, és vastagsággal rendelkeztek, ezzel szemben, lábazati díszeknél nem volt eltérés, sőt az nem különbözött a karzatot tartó pillérek lábazati díszítésétől. A lábazatok után az alapokat is feltártuk, itt az oszlopfejekhez hasonló eltérést tapasztaltunk. Az északi és a karzattartó pillérek alapozása szabályos hasáb alakú volt, -150 cm-es mélységig hatolt le, ezzel ellentétben a déli

Az északi pillér alapozása

pillérek szabálytalan alapozásának alját -370 cm-es mélységben találtuk meg. Ez a jelenség a korábbi kutatások eredményeit támasztják alá, mely szerint az északi pillérsort követően épülhetettek meg a déli pillérek. Olyan, mintha tapasztalatlan, bizonytalan tudású kőművesek dolgoztak később a déli mellékhajó építésénél, és a korábbi mintákat egyszerűen csak lemásolták.

Az déli pillér alapozása

Az oszlopok környékén több helyen, és a szentélyrekesztő fal előtt, az eredeti 13. századi padozat négyzet alakú padlótéglákból álló, nagyobb felületű részek is ránc maradtak, néhány darabon a téglák vetésekor ott tébláboló kutya lábnyomát is megfigyelhettük.

A pillér lábazat és az eredeti padozat

Tappancsnyom

A főhajóban és a déli mellékhajó keleti szakaszát kivéve, ezek a téglák hiányoztak, mivel a templomban végzett temetési szertartások alkalmával felszedték azokat. A halottak elhantolása után, már új, más formájú téglákat fektettek le a padozatba.

A templomba temetkezettek a rend előjárói, és azok az előkelő világi személyek, akik a rendet és a templomot pénz-, és birtokadományokkal támogatták. Jól elkülöníteni csak az újkori, a 17. század végéről és a 18. század első feléből származó sírokat tudtuk, mivel azok sírföldje laza, porszerű állaggal rendelkezett, az azóta eltelt 300 év nem volt elég arra, hogy a koporsókra visszahányt föld összetömörödjön.

Az újkori sírok feltárása során több meglepetésben volt részünk, előkerült ugyanis a Árpád-korban élt monostoralapító Túrje nembeli Dénes nyughelyéül szolgáló téglasír maradványa, benne egy másodlagosan a csecsemőjével együtt eltemetett asszony csontvázának maradványaival. A sírt rongálta a Pintár-féle kriptá eredeti, lépcsős lejárata, valamint a nyugati vége is megsemmisült egy később beásott sírhely miatt. A kutatás során találtunk márványból készített sírkő töredéket, melyen nem volt sem felirat sem ábrázolás, így nem deríthető ki egykori tulajdonosának kiléte.

Dénes bán sírhelye és az üres Pintár-féle kriptá régi lejárata

Dénes bán sírhelye

A vizsgálódásaink során a legjelentősebb felfedezést azonban az eddig ismeretlen kriptá megtalálása jelentette. Feltárására Marx Mária régész-néprajzkutató segítségével került sor. A kriptában nem a régészeti feltárásokon

megszokott leleteket pl. csontokat és edénytöredéket találtunk, hanem több ruhamaradványt, cipőt, rózsafüzért stb. lehetett kiemelni. A kriptá bal oldalán két egyházi személy nyugodott. Az 1757-ben elhunyt Nolbek Rafael prépostot sikerült biztosan, egyedül név szerint azonosítani, ugyanis a koporsó fedelének egyik oromdeszkáján a bevésett P. NOR felirat volt olvasható. A bal oldalán fekvő papi személy talán a Türijén, Nolbek Rafael előtt pár évvel korábban elhunyt Madjera Péter adminisztrátor lehet. A bal oldalon 3 előkelő nő és egy csecsemő nyugodhatott, akiknek kilétét egyelőre homály fedi.

Az új kriptá csonthalommal és a mellékoltárral

A kriptá déli oldalában egy csonthalmot találtunk, melyet a sírkamra helyének kialakításakor kiásott középkori sírok csontjaiból alakítottak ki. A csontok fölé épült egy korai barokk oltár alapozása, melyet a sírkamra kialakítása után emelhettek.

Az oltár alap mellett került elő egy a 18. század első felére tehető sír, melyben egy dolmányban eltemetett férfi maradványait tanulmányozhattuk. A kriptában már megfigyelt jelenségek, itt is igaznak bizonyultak, posztótöredékeket, rézgombokat stb. találtunk, a csontoknak, a koponyát kivéve, szinte nyomuk sem maradt.

A munka során a Szent Anna kápolnába vezető lépcső alól előbukkant a kerengő északi szakaszába nyíló egykori ajtónyílás torzója, a templomba befelé nyíló súlyos faajtó máig megfigyelhető barázdákat vájt a téglaburkolatba.

Az ajtó lenyomata

A templom nyugati kapuját is vizsgáltuk, itt sajnos a jelentős mértékű barokk átalakítás miatt nem jutottunk érdemi eredményre. A 18. századi építkezéskor megerősítették az épület alapját, és az ehhez a művelethez ásott gödörből előkerültek az eredeti középkori kapu díszítményeiként szolgáló kőfaragványok töredékei.

A nyugati homlokzat előtti területen előbukkant a forrásokból is ismert előcsarnok, valamint az ahhoz északi oldalon csatlakozó kolostorépület alapozásának maradványai.

A homlokzat előtti U-alakú előcsarnok és tőle balra a rendház részlete

Az előcsarnokból nyílt a 14. században épült rendház kerengőjének nyugati szakasza, melyből egy pincés épületrész, valamint a konyha, illetve a kolostor 14. századi ebédlője nyílt. A kerengő déli szakaszához nem csatlakoztak helyiségek. A kerengő keleti folyosójából nyílt a rendház legősibb 13. században, a templommal közel egyidőben épült része.

A kolostor alaprajza

A sekrestye ajtónyílása

A templom, és a magtár alatt nyugvó keleti kolostorszárny jelentős mértékben hasonlítanak a gyulafirátóti premontrei monostor alaprajzára: <https://varlexikon.hu/gyulafiratot-premontrei-kolostorrom#>

A templomból, egy máig fennmaradt ajtónyílás vezetett át a sekrestyébe, majd a következő helyiség a káptalanterem, amely a szerzetesek tanácsterme volt, ezt egy kisebb folyosó választotta el a 13. századi ebédlőtől. Az emeleten a szerzetesek hálóterme helyezkedhetett el.

Ciszterna

A 18. századi pince, tőle balra a folyosó falának torzója

A kolostor udvarán felnőtt és gyermek sírokat tártunk fel, a kerengő keleti, nyugati és folyosóján szerzetesek nyugodtak, de a templom körüli temető sírjai is közül is dokumentáltunk párat. A török kor hajnalán a monostort palánkfalal vették körül, az udvaron pedig egy nagyméretű ciszternát ástak, de mindez nem volt elég a túléléshez, az épületegyüttes a kegyúri családhoz köthető viharos események során —a templomot kivéve – elpusztult a 16. század közepe táján, érdekesség, hogy az északi kerengő folyosó romjai közé a megszentelt földbe török korban is temettek el embereket.

Az egykori rendház területe a templommal együtt a 16-17. század folyamán végvári funkciót kapott, a déli toronyaljat fallal leválasztották. Világi szerepkör költözött a falak közé, a hajóban rengeteg ki nem lőtt puszkagolyót hozott felszínre a fémkereső műszer, a szakrális tér akkortájt vélhetően a főszentélybe szorult vissza.

A korszak végén visszatértek a szerzetesek, új építkezésekbe fogtak. Az egyik korai barokk pincés épületüket a 18. század első évtizedeiben éppen az elpusztult emeletes keleti kolostorszárny omladékába ásták bele.

A templom barokk átépítésének álozatául esett az északon álló Árpád-kori mellékszentély is, mely apszisának falcsonkját is megleltük.

A mellékszentély apszisának falcsonkja

A templom és a kolostor eredményes feltárásának lehetőségét Fazakas Zoltán Márton apát úrnak és Nagy Ferenc László polgármester úrnak köszönhetjük.

Külön is szeretnék köszönetet mondani a feltárásban való, sokszor nélkülözhetetlen segítségükért Pacsi-Fodermayer Juditnak, Pacsi Krisztiánnak és Hujberné Rohonczy Máriának. Elévülhetetlen érdemeket szereztek a munkálatok során a helyi közösség tagjai, a környékről, és néha

messzi vidékekről érkező önkéntesek, egyetemi régészhallgatók.

Ezúton köszönöm a feltáráso(ko)n végzett áldozatos munkát, a szakmai stábnak, múzeumi kollégáimnak és segítőimnek is: Bokor Zoltán, Büki Ágnes, Császár Renáta, Eke István, Eszes Adrienn, Gellér Zsuzsanna, Gönye András, Horváth Csaba, Klinger László, Lebár Dávid, Lovász László, Molnárné Kereder Linda, Sándor Lajos, Simmer Livia, Szabó Bertalan, Takács László és Varga Zsanett.

Ezt a feladatot sikeresen elvégeztük, átadtuk a terepet a kivitelezést végző vállalkozónak, azonban a kutatás nem áll meg, a későbbiekben is folytatjuk Túrje múltjának feltárását!

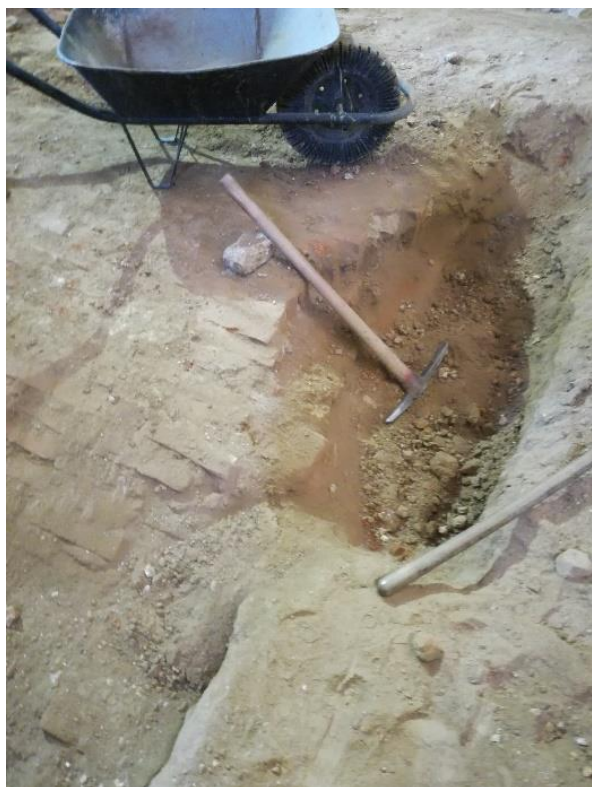
Lejegyezte: Orha Zoltán (régész)

Nolbek Rafael

Az idei évben Túrje neve gyakran szerepelt nemcsak a megyei, hanem az országos hírekben is templomunk felújításának köszönhetően. A felújítását megelőzően régészeti, művészettörténeti feltárásokat végeztek 2018 óta. Az építési munkálatok csúszása miatt újabb lehetőség- adódott a régészeti munkálatok folytatására. Fazakas Zoltán Márton apát úr és Nagy Ferenc László polgármester úr támogatásának köszönhetően Orha Zoltán régész és a „helyi erők: közmunkások, lelkes helyiek és környékbeliek végezték a templom és a kolostor feltárását. Ennek a nem mindennapi összefogásnak köszönhetően a templom múltjának jelentős részleteire derült fény, melyek e feltárás nélkül nem kerültek volna napvilágra. Szerencsésnek mondhatom magam, hogy jómagam is részt vehettem ezeken a feltárásokon.

A templomtörténeti adatokon túl, feltárult az alapító Dénes bán és egy 18. századi férfi (ruhájának fém gombjai megmaradtak) sírja a déli mellékhajójában stb., de a legmeglepőbb lelet, egy 18 századi boltíves kriptá is a felszínre került 2020. január 19-én. A kriptát véletlenül találtuk meg a templompillérek alapjainak feltárása közben a főhajó közepén. Az alapok kutatása közben ütközött az első ásó a szokatlan helyen lévő téglasorba. Mindenki izgatottan kezdte kutatni a folytatást, első nap már feltárult a boltozat és a kriptá keleti fele. Mivel írásos említésről nem tudtak meglepő volt a felfedezés. Többnapos feltárást követően lehetett „belesni” a kriptá belsejében és meglátni a fakoporsókat.

Marx Mária régész-néprajzkutató és Orha Zoltán régész végezte a kriptá feltárását. A kriptában két egyházi személy, három előkelő hölgy és egy gyermek földi maradványaira leltek. Sajnos a koporsókat kirabolták még a 18. században. Egy egyházi személyt sikerült azonosítani a koporsóra vésett felirat alapján: N. P. ő az 1757-ben elhunyt Nolbek Rafael prépost. Szokatlan módon a csontok nagy része elporladt, de maradtak fa- és textilmaradványok a sírkamrában. A préposti koporsóból stóla, birétum (egyházi fejfedő), bőrkesztyű, lábbeli foszlány, illetve egy rózsafüzér került elő. A leletek restaurálása elkezdődött, jövőre, a magtárban tervezett múzeumba lesz bemutatva a nagyközönség számára.

A kriptá felfedezése

Nolbek Rafael (1692-1757)

Ki is volt a kriptában azonosított férfi? Nolbek Rafael a morvaországi Nikolsburgban (mostani cseh neve: Mikulov régi magyar neve: Miklósvár) született 1692. január 10-én. 1711-ben a hradischi monostorba tett szerzetesi fogadalmat. Az olmützi egyetem teológiai szakának elvégzése után a rendi főiskolán erkölcs tanított, majd 1734-től cholini plébános lett. 1738. szeptember 19-én a hradischi konvent 57 szavazattal választotta csornai préposttá.

A kripa belseje

A türjei prépostság kegyura 1663 óta a Batthyány család volt. 1703-ban Batthyány Ádámtól (1610-1659) Schöllingen Ferenc perneggi és csornai prépost vásárolta vissza a rend számára. 1741-ben Nolbek Rafael prépostsága alatt egyesült Türje a csornai prépostsággal. (Az egyesülés 1767-ben szűnt meg, amikor Girzik Kristóf vezetésével Türje önálló prépostság lett.)

Nolbek Rafael 1741. októberében járt Türjén, ekkor Szentgrótra is átutazott tiszteletét tenni a szomszéd földesúrnak, Batthyány Zsigmondnak, aki azonban nem fogadta. Batthyány Zsigmond nem ismerte el a prépostság 1703-as eladományozását és folyton kellemetlenséget okozott a premontreieknek.

Nolbek Rafael bár gyakran meglátogatta Türjét, a Csornától való nagy távolság miatt a prépostságot nem személyesen kormányozta, hanem az anyagi ügyeket adminisztrátor útján intézte, a lelkipásztori teendők végzésére pedig rendszerint két rendtagot küldött, egy magyar (Lébényi János) és egy német hitszónokot. A magyar hitszónok volt egyben Türje plébánosa is. Első adminisztrátornak a mosonmagyaróvári születésű Hönig Lajost nevezte ki. Legfontosabb feladata az volt, hogy a korábbi prépost, Walthrum Lipót hagyatékát leltározza és a prépostság birtokainak és az azokból származó jövedelmek összeírja. Őt azonban még 1741 végén visszahívta Csornára és helyette a hradischi házgondnokot, Madjera Pétert nevezte ki adminisztrátornak. Az új adminisztrátor annyira szerették a környéken, hogy morva származása ellenére Magyar Péternek nevezték.

A prépost 1742. október 7-én pedig, a hiányzó urbárium pótlására, írásba foglaltatta és rendeletként kihirdette a türjei szabadosok kötelességeit, a robotmunka mértékét.

Eszerint „*az akinek igásmarhája van, tartozik a prépostságnak évenként 1 holdat háromszor szántani, boronálni, bevetni, 2 forint 50 pénz árendát fizetni, vagy helyette bármely parancsolt időben 10 napot szolgálni. Akinek igásmarhája nincs, évenként 1 forint 50 pénz árendát fizet, vagy helyette 6 napot kézi munkával szolgál. Ezenkívül mindenki tartozik évenként 4 napot szolgálni, mégpedig a*

plébános tartásáért 2 napot, az orgonista és iskolamester tartásáért 1 napot és levélhordás helyett 1 napot, összesen tehát az igásgazdák 18 napot, a gyalogmunkások pedig 14 napot szolgálnak.”

Az 1741—1757 közötti években Türrjén két malma volt a prépostságnak, egyik a rezidencia előtt, másik a város alatt. A saját kezelésben levő szántóföldjeit jobbágyaival műveltette a prépost, a többit a helybeli lakosok bérelték és értük földköblöt adtak. Sok volt az irtásföld, melyeknek használatáért 1754 előtt holdanként 1-2 kereszt gabonát adtak, utána pedig tizedet. Az irtásföldek 1751 előtt 8 évig, utána pedig 6 évig voltak adómentesek. Ezekben az években már a magyarok is vállaltak irtásföldet, azelőtt csupán a németek. 1755-ben az irtásföld nagyságát is megszabták: 300 lépés hosszúnak és 33 lépés szélesnek kellett lennie. Ha az irtásföld eladásra került, az uradalomnak volt joga azt visszaváltani, holdanként 4 forintért.

A prépostságból befolyt jövedelmek egy részét a templom renoválására fordították. Tetejét megjavították, nyolc új ablakkeretet csináltattak, az ablakokat beüvegezték és drót védőhálóval szereltették fel. Elkészült a Walthum prépost által megrendelt új toronyóra is. A templomot kimeszelték, padokat csináltattak, a mellékoltárokat is szépítették. A sekrestye kő portálóját kijavították, a templomi felszerelés bővítésére ón kézmosót, óntálcákat, gyertyatartókat és miseingeket vásároltak. 1742. november 17-ig összesen 1240 forintot költöttek a templomra. Ezen kívül befejeződött az új rendház építése is, melyet még Pintár Adalbert kezdett el. Az új rendház ma is látható, nem a régi helyére, hanem a templom déli oldalán építették fel.

A majorban juhakolt, Csapodon pedig malmot építettek. A jó gazdálkodás érdekében rendezte az eddig szabályozatlan jobbágyi szolgáltatásokat és a birtok védelmére összegyűjtötte a birtokjogot igazoló okiratok másolatát is.

Nyolc évnyi szorgalmas munka után P. Madjera Péter megbetegedett és 1749. március 10-én hideglelésben 50 évesen meghalt. A türrjei templomban temették el. Sírhelyét nem tudjuk. Elképzelhető, hogy ő a másik egyházi személy a kriptában.

A. Die. Mën.	Obijt.	Altus.	Status.	Domicilij
1749. 26. Febr.	Michael estiftus.	44. Ann.	Veronica Sigler.	Mar. Tur.
1749. 9. März.	Annao. n n n n n	82. Mch.	Francisci Prof.	Mar. Tur.
1749. 10. März.	Adm. Endo Dnu. Petrus Madjeras.	50. Ann.	S. Ex. emp. Ord. Ex. emony. Canon. Regulay. Gradicon. Diap. D. l. n. de. Turje. Ad. Tur.	
1749.				

Madjera Péter halálának időpontja a türrjei halotti anyakönyvben

Utódjául a prépost a hradischi monostor házgondnokát és pénztárosát, Walleczek Tamást küldte Türijére. Az új adminisztrátor már április 2-án megérkezett és folytatta elődje munkáját. Példás szerzetesi életet élt és jól gazdálkodott. A jövedelmet új irtásföldek által növelte. Gondosan kezelte a szőlőt és a bort is. A környék nemesurai előtt azonban nem volt olyan népszerű, mint elődje. 1757. május 26-án halt meg, 48 évesen. Négy hónappal élte túl prépostját. Elődjéhez hasonlóan ő is a türijei templomban van eltemetve. Sírhelyének pontos helyét nem ismerjük. A két adminisztrátor elhalálzásának időpontja megtalálható a türijei halotti anyakönyvben.

Nolbek Rafael prépostsága alatt (a két adminisztrátor szorgos munkájának is köszönhetően) jelentősen nőtt a prépostság jövedelme, melynek egy részét rendszeresen beszállították a csornai pénztárba. 1743-ban még csak 240 forintot fizettek be, 1750-ben már 1300-at, 1756-ban pedig 3000 forintot. Nolbek Rafael prépostságának 16 éve alatt összesen 28 000 forintot adott a türijei gazdaság Csornának, többszörösen visszafizetve a ráfordított 8000 forint vételárat.

Az ő prépostsága alatt zajlott egy nagy egyházi per is, amely két vitatott kérdést is tartalmazott: 1. Melyik egyházmegyéhez tartozik Türije (a premontrei rend szerint Győrhöz, a veszprémi püspök Padányi Bíró Márton szerint az ő fennhatósága alá), 2. Az önállóságot élvező szerzetesrendek templomát a püspök látogathatja, illetve ellenőrizheti-e. A vitás kérdés egészen Rómáig jutott és csak Nolbek Rafael halála után oldódott meg, elismerve a püspök jogát a plébániatemplom ellenőrzésére. A püspöki vizitáció már az új prépost Schrábl Tádé (1757-1766) kormányzása alatt 1858. szeptember 18-án meg is történt.

Lejegyezte: Pacsi-Fodermayer Judit

Régészeti bemutató

Türje 2020-ban is az elképzelt fejlődési pályán haladt tovább

Közeledik az év vége, és – hagyományunkhoz híven – most is számot adunk Önöknek a közösen elért eredményekről.

Fontos, hogy végig tudjunk tekinteni mindazon, amit elértünk, hiszen ezekre az eredményekre mindannyian büszkék lehetünk.

A vírushelyzet és a bevételkiesések (a gépjárműadó és iparüzési adó csökkenés) ellenére **gazdálkodásunk stabil maradt**. Az infrastrukturális fejlesztések mellett továbbra is kiemelt hangsúlyt fektettünk a közösség erősítésére – az újszülöttektől egészen a legidősebb korosztályig, ugyanakkor az egészségügy fejlesztése sem maradt el.

A sok pályázat mindannyiunk számára nagy öröm, ugyanakkor az előkészítésük, a pályázatírás, a **pályázatok elszámolása és az ezekhez kapcsolódó könyvelési feladatok sok többletmunkát eredményeznek**. Köszönöm az önkormányzat dolgozóinak a helytállást!

Minden önkormányzat által működtetett intézményre a járvány plusz terhet rótt.

A konyhán a fertőtlenítésre, az étel csomagolásra még nagyobb gondot kellett fordítani. **A szociális gondozóinknak** a saját ellátott embereiken kívül a település nehéz helyzetbe került lakóinak is segíteni kellett a bevásárlásban, és a gyógyszerek kiváltásában. Köszönöm a fáradásukat és kitartó munkájukat. Befejeztük a Magyar Falvak Program 30millió Ft-os pályázata által **a védőnői tanácsadó és a fogorvosi rendelő épületének teljes felújítását**. Köszönöm az egyes kezű csapatnak, hogy a gyerekek és a szülők számára is ilyen széppé varázsolták a belső tereket.

A pályázat keretében teljes tetőcsere történt. Új nyílászárók kerültek beépítésre. Megvalósult az akadálymentesítés, teljes külső-belső felújítás, hőszigetelés. Hőszivattyús padlófűtés és napelemrendszer került kiépítésre. **Gyarapodott a védőnő belső eszközállománya is**, ugyanakkor a Magyar Falu Program fogorvosi eszköz pályázata során 3 millió Ft értékű **új fogorvosi eszközöket** vásároltunk. Így a fogorvosi rendelőnk is készen áll arra, hogy helyben történjen a fogorvosi ellátás. **A járványhelyzet elmúltával a felújított rendelőben heti két alkalommal beindul a rendelés.**

Az amatőr csoportjaink működését a Covid-19 vírus hátráltatta, így csak néhány alkalommal tudtak fellépni, megmutatni a tudásukat. A falunk a tervezett rendezvények közül csak keveset tudott megszervezni. Az **újévet** még a megszokott módon **koccintással és tűzijátékkal** ünnepeltük. A kialakult rendkívüli helyzet miatt csupán a **Szent Iván –éji túra, az óvodai közösségi délután és a Túrjei Szüreti Vigadalom** teremtett lehetőséget arra, hogy a járványügyi szabályokat betartva, szabad levegőn együtt vigadjunk.

Elkezdődött a kultúrház teljes körű felújítása. Tavaly közmunka program keretében megújultak a női-férfi és mozgáskorlátozott mosdók. **A művelődési ház sátoertő cseréje megtörtént, 4 millió Ft Leader pályázatból és 4 millió Ft önerőből, valamint társadalmi munka bevonásával.** Itt szeretnék köszönetet mondani annak a **közösségi munkát végző jószándékú, szorgalmas 21 embernek,** akik közreműködésével egy nap alatt a teljes tetőszerkezetet lebontottuk.

A felújítást a 2019-ben megnyert energetikai TOP-os (Területi Operatív Program) 90 millió Ft-os pályázat segítségével folytattuk. Megtörtént a lapos tető szigetelése, a teljes külső nyílászárócsere, a külső hőszigetelés, színezés, folyamatban vannak a belső szigetelési munkák, a hőszivattyús padlófűtés kiépítése. **Az energiát a délre néző tetőre kiépített napelemek fogják biztosítani.** Az építkezés ezen fázisában is több alkalommal kaptam segítséget helyi lakosoktól, akik a nehéz fizikai munkákban derekasan kivették a részüket. Köszönöm szorgalmas munkájukat!

Köszönettel tartozom az önkormányzati és az iskolai közfoglalkoztatásban dolgozóknak, akik a bontási és takarítási munkákban részt vettek.

2020-ban a Magyar Falvak Program-ban nyert 30 millió Ft-os pályázat lehetőséget biztosított a kultúrház mozi termének komplex felújítására: a villanyvezetékek cseréjére, új színházi székek beépítésére, a terem oldalsó burkolatának megújítására, és a belső nyílászárók cseréjére.

Közmunkaprogramban térköveztük az óvoda melletti járdaszakaszt és megoldottuk a mellette lévő útszakaszon a vízelvezetést.

A közösségi élet színvonalát emeli egy újabb 4 millió Ft-os Leader Pályázaton nyert támogatás, melyből sátrát, rusztikus kerti asztalokat és padokat, valamint hangtechnikai eszközöket, hangfalakat vásároltunk, amit a szüreti rendezvényen már használatba is vettünk.

A 2020-as év sem múlt el útfelújítások nélkül. Felújítottuk az Árpád utcát, a Rákóczi utcát fél méterrel kiszélesítettük, és az is új aszfalréteget kapott. Ezen kívül a Rákóczi utca lakóházainak védelme érdekében a hegyről lezúduló csapadék elvezetésére vízelvezető árok került kiépítésre. Az úthálózat felújítása 2021-ben az Urak útja rendbe tételével folytatódik.

A közeljövőben sok embernek egy régi álma válik valóra azzal, hogy egy megnyert pályázat segítségével a **befejezetlen szennyvízrendszer kiépítése megtörténik. Jelenleg a pályázat közbeszerzése folyik.**

Településünk rendezettebbé tétele érdekében az **önkormányzat megvásárolta a Magyar Falu Program támogatásával a Petőfi tér1. sz alatt lévő, évek óta nem lakott házat, melyből az eredeti pályázati célnak megfelelően, egy újabb pályázat segítségével alkotóházat szeretnénk kialakítani, ahol a művészek szállása is biztosított lesz.**

A falunkat a közfoglalkoztatás segítségével tudjuk szépíteni, **virágosítani, temetőnket, köztereinket gondozni.**

Köszönöm, hogy az elmúlt egy évben is partnereink voltak közös elképzeléseink megvalósításában. **Türje a Mi falunk–Értünk épül!**

Kérjük, hogy a jövőben is segítsük, támogassuk egymást.

*Nagy Ferenc László
polgármester*

2020. a közigazgatásban

Különleges év volt a 2020-as a jogrendet – így az önkormányzati működést – tekintve is. A kezdeti kétségbeesés után, lassanként kialakult a működésbeli eltérésekhez való alkalmazkodás.

Magyarország kormánya 2020-ban két alkalommal, március 11. és június 17. között a 40/2020. (III.11.) számú határozatával, illetve novemberben a 478/2020 (XI.3) kormányrendelettel (előreláthatólag 2020. december 10. napjáig) veszélyhelyzetet hirdetett ki az élet- és vagyónbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus világjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében.

Veszélyhelyzetben a helyi önkormányzatok képviselő-testületének hagyományos működése a katasztrófavédelemről és hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46.§ (4) bekezdése értelmében nem lehetséges, a képviselő-testület feladat- és hatáskörét a polgármester gyakorolja.

Türjén a polgármester a jogszabályok betartásával, szükségesnek tartotta, hogy a döntéseknél minden képviselő véleményét kikérje, így elektronikus formában valamennyi képviselő az előkészítő szakaszban értesült az elfogadásra kerülő döntésekről, illetve telefonos egyeztetések is történtek. A polgármester a tavaszi vészhelyzet ideje alatt 3 rendeletmódosítást, 1 új rendeletet és 8 határozatot hozott, melyet a testület kivétel nélkül megerősített a vészhelyzetet követő első képviselő-testületi ülésen.

Településünkön a tavaszi vészhelyzet alkalmával több nehézséggel is szembe kellett néznünk. Az egyik legsúlyosabb, hogy a gyógyszerész a vészhelyzet ideje alatt nem üzemelt, mely így jelentős többletterhet jelentett a házi gondozónők számára. Az idősök vásárlási időszakának korlátozásával a gyógyszerbeszerzés, és élelmiszervásárlás nehézkessé vált, ezért megnőtt a házi gondozók segítségét igénybe vevők száma. (Az élelmiszer beszerzés tekintetében hiánycikkek ugyan jelentkeztek /pl.: élesztő/, de tartós fennakadás nem volt.)

Az önkormányzat tehát a házigondozók segítségével heti két-három alkalommal elvégezte az idősök számára a bevásárlást – amennyiben ezt telefonon/személyesen jelezték felénk.

Amikor világossá vált, hogy a maszkviselés hosszú távon szükségessé válik a mindennapjainkban, a 65 év feletti lakosok számára textil maszkokat varrattunk a start munkaprogram keretében.

Akiknek anyagi terheik tovább nőttek, tartós élelmiszercsomagot biztosított az önkormányzat.

A hivatalban a vészhelyzet ideje alatt csak előzetes egyeztetés alapján fogadtunk ügyfeleket, az ügyfélforgalmat igyekeztünk minimálisra csökkenteni. Az ügyintézés folyamatosságát mindemellett biztosítani tudtuk, mind

elektronikusan, mind telefonon, és a legszükségesebb esetekben személyesen is lehetővé tettük az ügyintézést.

A novemberben kihirdetett vészhelyzet sajnos nehezebb időszakként jelentkezett a településen, a megbetegedések száma jelentősen megnőtt a tavaszihoz képest, így már intézményeinkben és kollegáink között is több esetben számolnunk kellett a betegség miatti problémák jelentkezésével.

A cikk írásakor még a kihirdetett vészhelyzet közepén tartunk, és csak bízni tudok benne, hogy a legfőbb célt – a lakosok életének megóvását, és egészségének megőrzését – biztosítani tudjuk.

Türje Község Önkormányzata – jelesre vizsgázott az összefogásban. Szerencsésnek érzem magam, hogy munkámhoz nyugodt légkört és együttműködést kapok valamennyi kollegám és az önkormányzat képviselői részéről, így még ha akad is néha vita bizonyos területeken, úgy érzem, hogy az mindig jó irányba tereli a döntéshozókat, és mindig a problémák megoldására fókuszál.

Ezen a cikken keresztül szeretném megköszönni valamennyi hivatali, egészségügyi, szociális, oktatási, gyermekvédelmi dolgozó, valamint a meghirdetett társadalmi munkákban résztvevő lakosok munkáját, hogy idejüket és fáradságot nem sajnálva segítették a község fejlődését, a lakosság életét.

Türje, 2020. november

Lejegyezte: Fáner Zsófia

Az óvoda az a hely, ahol az apró lábnyomok óriási szívekkel párosulnak

*„Nem az a dolgunk,
hogy megtanítsuk gyermekeinket szembenézni
egy kegyetlen és szívtelen világgal.
Az a dolgunk, hogy olyan gyermekeket neveljünk,
akik kevésbé kegyetlenné és szívtelenné
változtatják a világot.”*

Intézményünk célja, hogy gyermekeink szeressenek bölcsődébe, óvodába járni, csodálkozzanak rá a szépre, legyenek fogékonyak a jóra, az átélt és megélt örömekre. Természetes mozgásigényeiket örömteli, felszabadult tevékenységek gyakorlása közben, egyéni szükségleteinek megfelelően élhessék meg. Mozgásuk válják célszerűbbé, összerendezettebbé. Őrizhessék meg természetes kíváncsiságukat. Tudjanak gyönyörködni a természeti és tárgyi környezetben. Óvják, védjék a természet tisztaságát, szépségét. Váljanak alkalmassá társas együttélésre, fedezzék fel, hogy az emberek különbözőek, felszabadultan kommunikáljanak. Legyenek magabiztosak, önállóak, kiségyensúlyozottak.

Arra törekszünk, hogy a bölcsőde, óvoda az a hely legyen, ahol a gyermekeket szeretet és derű, biztonság és megértés vegye körül, hogy a gyermekek sokoldalúan fejlettek, kreatívak, önálló gondolkodásra képesek, és testileg, lelkileg egészségesek legyenek. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat nálunk, jó szívvel emlékezzenek az itt töltött évekre.

Intézményünkben a 2019/2020-as nevelési év sem telt el eseménytelenül. Szeptemberben került sor a beszoktatásra a bölcsődében, valamint az óvodában egyaránt. Igyekeztünk szeretetteljes, nyugodt légkört biztosítani a gyermekek számára, hogy a szülőtől való elválás ne viselje meg őket. A beszoktatás során nagyon fontosnak tartottuk, hogy kialakuljon a bizalom a gyermek, szülő, intézmény dolgozói között. Családlátogatásokra is sor került még az intézménybe kerülés előtt. Szülői értekezleten megismerkedhettek a szülők a nevelési év tervezett programjaival, házirenddel, napirenddel. Az értekezleten a logopédusok, fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógusok is bemutatták tevékenységi területeiket, a szülők kérdéseikkel bizalommal fordulhattak hozzájuk.

A nevelési év gördülékenyebb megkezdéséhez a Roma Nemzetiségi

Önkormányzat is hozzájárult, mert tisztaságcsomagokat adományozott a rászoruló gyermekek számára.

Johann-né Székely Júlia
hetente Ringató
foglalkozásaival varázsolja el a
bölcsiseket és az óvodásokat.

Szüreti felvonulásra is sor került az őszi folyamán, melyen az intézmény dolgozói is részt vettek.

Egészségnevelési programunk fontos részét képezi a fogápolás, melynek keretén belül fogorvos látogatott el hozzánk.

A gyermekeknek ismertetőt adott a megfelelő szájápolási szokások elsajátításáról, a helyes fogmosás technikájáról. A fogászattal kapcsolatban kialakult félelemérzetük hamar feloldódott, minden kisgyermek bátran megmutatta fogait a doktor bácsinak.

Elmentünk Zalaszentgrótra a művelődési házba, ahol Laposa Julcsi Népi Hang-színek ŐSZ című előadását láthattuk, hallhattuk. Julcsi sok-sok dallal örvendeztette meg közönségét, a gyermekek a dalokon keresztül megismerkedhettek a népi hagyományokkal, népi kultúrával. Immár sokadik alkalommal került megrendezésre a „Tök jó nap” intézményünkben. Nagyon sok segítséget kaptunk a Szülői Munkaközösségtől és a szülőktől, mert sok-sok finomsággal, édességekkel örvendeztettek meg bennünket. Ezen a délelőttön jelmezbe bújhattak a gyermekek, lehettek varázslók, boszorkányok, vámpírok, csontvázak stb. Csillámtetoválás is színesítette a palettát. Mindenki nagyon jól érezte magát, és kellemesen elfáradt.

Novemberben ismét megrendezésre került a Márton-napi lámpás felvonulás.

A közös éneklés után az óvoda játszóudvarán elrejtett édességek megkeresése volt a gyerekek feladata. Természetesen a nagy séta után mindenkinek jól esett a finom zsíros kenyér, valamint forró citromos tea. Még a tél beállta előtt eljuthattunk ismét Zalaszentgrótra, a Szépség és a Szörnyeteg című előadást nézhettük meg. A gyönyörű díszlet, elragadó előadásmód teljesen rabul ejtett bennünket. Az Adventi gyertyagyújtás alkalmával került sor a sütívásásra is, melynek bevételét a gyermekekre, fejlesztő eszközök vásárlására fordítottuk. Lázasan készülődtünk, hogy megörvendeztessük Mikulást.

A csoportszobákat ünnepi díszbe öltöztettük, és vártuk, hogy ismét eljöjjön hozzánk a jó öreg Télapó.

A kiscsoportban ilyenkor szokott lenni a nyílt nap, amit nagy előkészület előzött meg, meghívókat vittek ki személyesen a kiscsoportos óvó nénik, kis ajándékkal kedveskedtek a leendő óvodásoknak. Végül sokan eljöttek hozzánk.

A karácsonyi kézműves délutánon a szülők gyermekükkel együtt ajándékokat készíthettek az óvodában, melyet természetesen haza is vihettek.

Luca-nap alkalmából a türjei iskolások ismét megörvendeztettek bennünket műsorukkal.

Advent harmadik gyertyagyújtásánál az óvoda adta a műsort. Meghívást kaptunk az iskolától, az Üstökös Zenekar műsorára. Az adventi hetek, karácsonyvárás az egyik legjelentősebb ünnepi időszakunk.

Decembert nem véletlenül hívják „Álom havának”, hiszen a gyermekek számára egyfajta misztikumot és az áhított ajándékokról szóló álmódozást is magába foglalja. Az adventi hetek az óvodában a karácsonyi ünnepre való felkészülés jegyében teltek.

A karácsonyi ünnepség során az óvodai csoportok műsorral kedveskedtek egymásnak. Amikor megérkezett a várva várt Jézuska is sok ajándékkal lepett meg bennünket és természetesen a gyönyörű karácsonyfa is ott állt ünnepi díszben minden csoportban.

Mindenki karácsonyán az óvoda nagycsoportosai is részt vettek. Januárban Johann-né Székely Júlia és Johann Attila hangszeres előadással örvendeztette meg gyermekeinket. Lehetőségünk nyílt ismét Zalaszentgrótra utazni, a Macskafogó című musicalt láthattuk, hallhattuk. Nagy élmény volt mindenkinek.

2020. január végén intézményünk vendége volt Rosta Géza gitáros előadóművész, aki interaktív műsorával megörvendeztette a gyermekeket.

Ovi-zsaru program keretén belül a nagycsoportos óvodások megismerkedhettek a rendőrség munkájával, rendőri intézkedés során használt eszközökkel.

Különösen várt esemény a gyermekek életében a farsangi időszak. Farsang napján a gyermekek és az intézmény dolgozói is jelmezbe bújtak, és egész délelőtt ettünk, ittunk, mulattunk, táncoltunk. A türjei nyugdíjasklub tagjai farsangi fánkkal kedveskedtek a gyermekeknek. A farsangi időszak végén egy régi népszokás felidézésével, a kiszebáb-égetéssel üztük el a hideget, és vártuk a tavasz beköszöntét.

2020. március 5-én és 6-án húsvéti fényképezés volt az intézményünkben.

Megemlékeztünk az 1848/49-es forradalom- és szabadságharcról kokárda készítésével. Színes lobogókat készítettünk, aztán az 1848-49-es forradalom és szabadságharc tiszteletére emelt emlékmű elé tűztük le őket.

A nevelési évünk tervezett programjait 2020. március 16-tól nem sikerült megvalósítani, mert a koronavírus járvány helyzetre való tekintettel az intézmény csak ügyeleti rendben működött tovább. Az óvodapedagógusok, kisgyermeknevelők online formában tartottak kapcsolatot a családokkal. Segítséget, tanácsokat adtak a neveléshez. Kézműves ötleteket javasoltak a szabadidő hasznos eltöltéséhez, meséket, verseket, dalokat küldtek a gyermekeknek, együtt tornáztak. Ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódóan (Víz világnapja, Húsvét, Föld napja, Madarak és Fák napja, Anyák napja) alkotásokkal, dalokkal, versekkel motiválták a gyerekeket, hogy érezzék törődnek velük. Szülői visszajelzések alapján a családok örömmel vettek részt ezekben a tevékenységekben.

Bár intézményünkben kezdetben csak 4-5 gyermek vette igénybe az ügyeletet, de az idő elteltével már hétről-hétre emelkedett ez a szám, így egyre több csoportszobát nyitottunk meg a biztonságos körülmények érdekében. A dajkák folyamatosan fertőtlenítettek, péntekenként pedig fertőtlenítő nagytakarítást végeztek. Az intézményben a dolgozókon és a gyerekeken kívül más személy nem jöhetett be. A gyermekeket a bejáratig kísérhette a szülő. A húsvéti nyuszi a gyermekek otthonába hozta az intézmény ajándékát, az anyák napja ugyancsak így került „megrendezésre”.

2020. május 25-én újra kinyithatott az intézmény. Kezdett újra benépesülni az óvoda és a bölcsőde, de többen jelezték, hogy szeptemberig már nem hozzák közösségbe gyermekeiket, tartva a járványtól.

Az évzáró az óvoda bejárata előtt került megrendezésre, ügyelve arra, hogy családonként egy hozzátartozó jöjjön, és ők is megfelelő távolságban legyenek.

Elmaradtak a szokásos kirándulások, amelyeket nagyon szeretnénk majd bepótolni. Reméljük, sikerülni fog!

Köszönjük a Fenntartó, Szülői Munkaközösség, Roma Kisebbségi Önkormányzat, Túrjei Iskoláért, Óvodáért Alapítvány, Túrjei Nyugdíjasklub támogatását. Külön köszönet illeti meg a szülőket, hogy hétről-hétre végigkísérték az online óvoda ideje alatt feltöltött feladatokat, és azokat lelkiismeretesen megoldották gyermekeikkel.

Végül, de nem utolsósorban köszönjük az intézmény valamennyi dolgozójának kitartó, lelkiismeretes munkáját, támogatását!

Lejegyezte: Nagy Beáta óvodavezető

A Túrjei Szent László óvoda-bölcsőde szülői munkaközösségének bemutatkozása

Bátran állítom, hogy gyerekekkel foglalkozni, egészen kicsi gyerekekkel, az élet leghálásabb pillanatai közé tartozik. Mesélni, mondókázni, játszani, jót nevetni egy jól sikerült csibészkedés után minden pénzt megér. Boldognak és önfeledtnek látni őket a legnagyobb boldogság. Meg lehetett ízlelni mindezt már akkor is, mikor tanárként, foglalkozás vezetőként tettem a dolgom. Boldog gyerekek, boldog anyukák láttán kicsit minden a helyére került már akkor is. Majd miután családom lett, természetesen egy teljesen új dimenzióját ismerhettem meg ugyanannak a nagy játéknak. A lényeg azóta sem változott, de sokkal árnyaltabb lett minden szín, sokkal mélyebb lett minden érzés. Az ember akarva akaratlanul újra tanulja önmagát, miközben szépen lassan megismeri gyermekeit, átélve ennek az utazásnak tényleg minden mélységét, magasságát. Akár naponta többször is.

Kezdetben egyek vagyunk, majd összezsizsolódunk, minden úgy működik, mint egy olajozott gépezet. Az élet viszont nem egy egyhangú történet, a fejlődés nem állhat meg, így át kell élnünk a növekedés, fejlődés gyakran rögzös pillanatait is. Ilyen mérföldkő, mikor gyermekeink megkezdik „nagybetűs életüket” bölcsődébe, óvodába mennek. Kinek könnyebb, kinek nehezebb ez a történet, de egy biztos, továbbra is azt szeretnénk, hogy nekik a legjobb legyen. Sokszor tényleg nehéz eldönteni, ki igazul jobban, mikor először lépik át új életük egyik nagyon fontos kapuját. Milyen lesz az óvó néni, sikerül-e új kis barátokat szerezniük, esetleg egész életre szóló kapcsolatokat kialakítaniuk? Megannyi kérdés, sok-sok izgalom. Szerencsére van egy nagyon jó lehetőség, hogy szülőként, valójában kívülállóként ebből a csodálatos rendszerből, mégis segíthessük nevelőiket, támogathassuk gyermekeink bölcsődei, óvodai, később iskolai életüket. A szülői munkaközösség munkája a háttérben, nagy segítség a mindennapokban.

2019 szeptemberétől vagyok tagja e nagyszerű szülői közösségnek. Olyanok ők, mint egy kis szuper csapat, akik folyton azon fáradoznak, hogy újabb és újabb ötlettel előállva és azt megvalósítva színesítsék a gyerkőcök mindennapjait. Az a céljuk, hogy minél több program megvalósulhasson, minél több játék megvásárlásra kerülhessen, minél több ajándék célba érkezhessen, legyen annak feladója a Mikulás vagy a Húsvéti Nyuszi. S mivel a világot még napjainkban is a pénz mozgatja, minden követ megmozdítanak, hogy abból minél többet „felhajtsanak”, ezzel a szülői hozzájárulásokat, az önkormányzat és a cigány önkormányzat támogatásait minél hathatósabban tudják kiegészíteni. Bált szerveznek, süti vásárt rendeznek, jótékonysági koncertet hoznak létre, papírt és alumínium dobozt gyűjtenek. Így tényleg mindenki eljuthat az összes előadásra, hangversenyre, és sok színes program megvalósításra kerülhet. Álljon itt egy kis áttekintés is!

Türjén 1946-ban nyitotta meg kapuit az óvoda. Kezdetben nem voltak korosztályonként csoportokra osztva a gyerekek, mindenki egy nagy közösségbe tartozott, így ötven, hatvan gyerek járt együtt. Ma négy csoport működik, egy bölcsődei és három óvodai. A szülői munkaközösség mind a négyet támogatja. Nagy múltra tekint vissza Türjén ez a csoport. A pénztárkönyv bejegyzései 1985-től vannak vezetve. A 2019/2020-as évben a következő területeken tevékenykedtek: segítettek a Tök jó nap szervezésében, a Márton napi felvonulás lebonyolításában. Novemberben az iskolával karöltve bált szerveztek, decemberben a CKÖ-vel közösen biztosították a gyerekek számára a Mikulás ajándékokat. Meghívták az Üstökös zenekart, anyagilag támogatták a gyerekek színház látogatását. A karácsonyi sütemény vásár bevételéből karácsonyi ajándékokat kaptak a gyerekek, karácsonyfát díszítettek számukra, ami az óvoda aulájában került felállításra. Erre díszeket vásároltak. Gyümölcsöt vásároltak, a farsangi ünnepséget a Nyugdíjas Klub segítségével ízesebbé tették finom fánkokkal. Húsvétra ajándékot készítettek, júniusban gyereknapot szerveztek. Augusztusban elfogadta meghívásukat a Zalaszentgróti Városi Fúvószenekar, akik ingyen és bérmentve felajánlották szolgálatukat, jótékonysági koncert formájában, melynek bevételét a bölcsőde, óvoda kapta. Ezen a rendezvényen ismét társul szegődött az Őszirózsa Nyugdíjas Klub, akik nagyon finom ízletes lángost sütöttek minden nézőnek és fellépőnek. Közben papírt, alumínium dobozt gyűjtöttek.

Ebben az évben az elnök Kovács-Fáner Bernadett volt, tagjai: Tarlaczné Rosta Eszter, Pacsi-Fodermayer Judit, Lettner-Németh Veronika, Kolompár Irén, Szabó Irén, Sági-Tóth Szimonetta, Pintér Zsuzsanna, Johann-né Székely Júlia voltak. A 2020/2021-es tanévre több változás történt. Az elnök Tarlaczné Rosta Eszter lett. Kovács-Fáner Bernadett továbbra is tag maradt, de ő már az iskolai szülői munkaközösség elnöki posztját tölti be. Lettner-Németh Veronika kislánya az óvodát iskolára cserélte, így Zsófiival együtt Verától is elbúcsúzott az óvoda. Szabó Irén kilépett a közösségből, új tagként üdvözölhettük Horváth Cintiát.

Köszönöm, hogy tagja lehetek ennek a fantasztikus közösségnek. Sokat tanultam tőlük az elmúlt egy évben, ahogy kezdetben csak figyeltem, fejlődtem, majd egyre bátrabban próbálok bekapcsolódni munkájukba. Célunk és feladatunk folyamatosan segíteni, támogatni, és a távolból, a háttérben örülni gyermekeink minden boldog mosolyának. 😊

Írta: Johann-né Székely Júlia

Türjei Szent László Általános Iskola

/ 2020 / a kihívások éve intézményünkben

Több szempontból is rendhagyó és rendkívüli évet zár intézményünk 2020 decemberében.

2019 szeptemberében még programokban gazdag terveket készítettünk az előttünk álló tanévre. Ünnepek, iskolai hagyományok, megemlékezések mellett versenyekre, kirándulásokra, táborokra készültünk. Egészen 2020 márciusáig.

Március 13-án (péntek) a tanító néni még arra figyelmeztette diákjait, hogy kedden (március 16-ra, hétfőre tanítás nélküli munkanapot terveztünk) újra találkoznak és hétvégén készüljenek a dolgozatra. Aztán vasárnapra már világossá vált, hogy nem kell iskolába jönni, sőt dolgozni is biztonságosabb otthonról.

Milyen sokáig tart ez majd, senki nem tudta megmondani. Az első hetekben talán senkinek sem hiányzott, hogy nincs rohanás, reggeli készülődés, de a legjobb mégis, hogy ha kényszerből is, de végre kicsit többet otthon lehetünk.

Az még mindig vitatott, hogy az oktatási rendszerünk mennyire volt erre felkészülve, a pedagógusok lelkileg és mentálisan hogyan oldották meg ezt a feladatot, illetve a digitális oktatás valóban sikeres volt-e. Az biztos, hogy intézményünk a tankerület iránymutatása mellett azonnal reagált a kialakult helyzetre és a bejelentéstől számított egy héten belül a Google Classroom szoftverén keresztül sikeresen elérte diákjainak többségét. Megoldást kellett azonban találnunk azokra az esetekre is, ahol a családon belül sem internet, sem eszközök nem álltak rendelkezésre, vagy maga az érdektelenség súlyosbította a helyzetet. Folyamatos vezetői ügyelettel és segítségnyújtással jelen voltunk az intézményben és figyelemmel kísértük a pedagógiai és tanulói (szülői) munkát.

A rendszeres tanári magyarázatok nélkül maradt tanulókat vagy a szülő segítette ki a tanulási nehézségéből, vagy önállóan kellett megbirkóznia a kapott feladatokkal. És ez igazi kihívás volt, amelyben iskolánk szülői közössége nagyon jól vizsgázott. Többségében. Köszönjük!

Az online oktatásban szereplő felek (tanár, diák, szülő) partneri kapcsolatot ápoltak egymással, hogy együtt vészeljék át valahogy a kialakult helyzetet. Ezzel egy újabb érték jelent meg intézményünkben. Kialakult és működésbe lépett a szülő, diák, tanár hármasság, ahol az egymásra utaltság jelentősen növelte az eddigi együttműködési szintet.

Még napjainkban is vitatják a szakemberek, hogy van-e jövője ennek az oktatási formának. Mi azt gondoljuk, hogy amennyiben egy alaposan átgondolt, egységesített és strukturált rendszert tudunk létrehozni úgy, hogy minden eszköz adott minden félnél, akkor kezdhünk el igazából oktatásról beszélgetni-online módon.

De még így sem lehet túllépni annak szükségességén, hogy a tanuló képes legyen önállóan megbirkózni a tanulás akadályával, és a diákokban kialakuljon egy felelősségteljes és feladattudatos szorgalom a tanulással kapcsolatban.

A digitális oktatás egyértelműen feltárta azokat a tényezőket, amelyek megmutatták a hátrányos családi háttér és a tanulási képességek közötti kapcsolatokat. Intézményünk azonban fontosnak tartja, hogy mindenki ugyanolyan eséllyel jusson el az iskolában megszerezhető tudásig. A Komplex Alapprogram - amely a 2019/2020-as tanévben bevezetésre került intézményünkben - a végzettség nélküli iskolaelhagyás arányainak javítása érdekében az oktatási rendszer minőségét hivatott emelni. Magában foglalja a differenciált oktatást, valamint a szervezet- és iskolakultúra módszertani fejlesztését és a tanulással összefüggő esélyek növelését is. A Komplex Alapprogram egy olyan élménypedagógia, amely támogatja a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlődését. A legfontosabb cél azonban az, hogy megelőzzük a lemorzsolódást.

A program öt alapelvre épül, melyek az adaptivitás, a tanulástámogatás, a méltányosság, a közösségi lét és a komplexitás. Ezek az oktatás alappillérei, amelyek támogatják, hogy a tanulásban, képességekben, szocializáltságban, motivációban különböző tanulókat együtt tudjuk tanítani úgy, hogy a számukra legmegfelelőbb módszereket és feladatokat kapják.

A Túrjei Szent László Általános Iskola az aktuális járványügyi szabályok betartása mellett június, július és augusztus hónapokban napközis táborokat szervezett diákjai számára. A programokkal olyan közösségi élményt szeretünk volna biztosítani tanulóinknak, amelyben az online oktatás idején magukra maradt tanulók ismét átélhetik közösségi kapcsolataikat.

ÍRÓ- DEÁK VERS-ÉS NOVELLAÍRÓ PÁLYÁZAT

2020.

VÉGEREDMÉNY

Jelentkezők száma: 435

VERS 10-14 ÉV

Egy kislány korai sorai...

ÍRÓ-DEÁK PÁLYÁZAT 2020.

	NÉV	ISKOLA
I.	Nagy Csenge	Érdligeti Általános Iskola ÉRD
II.	Puja Jázmin	Egri Kemény Ferenc Sportiskolai Általános Iskola EGER
III.	Horváth Hanna	Türjei Szent László Általános Iskola TÜRJE
IV.	Ablonczy Levente	Diósgyőri Szent Ferenc Római Katolikus Általános Iskola MISKOLC
V.	Sándor Boglárka	Kecskeméti Katona József Gimnázium KECSKEMÉT

Beszélgetés az egérrel

Kattog az egér,
Kérdi is tőle egy kislány:
Mit szeretnél?

Az ezt feleli:
Katt, katt, katt,
A nyomtató mindjárt nyomtat.

Nyomtat is az verseket,
Viccseket, szépeket,
Olvassák azt eleget,
Böngésszik a rímeiket.

Lesz belőle esti mese,
Vagy egy gyermek nevetése.
Ebben segít az én munkám,
Lapbeszúrás, bízd csak rám!

Segítem a monitort,
Ha kattintok, fogad szót.
Ebből áll az egér dolga,
Ha egy géphez van kapcsolva.

Mindjárt jövök,
Katt, katt, katt,
S búcsút int a kislánynak.

A varázslatos sötétség

A sötétség varázslatos,
Itt születnek az álmok,
És ez titokzatos.

Kék pillangók szárnyshogását sodorja felém a szél,
Merre lépjek hát én?
Itt az álmaid küszöbén,
Ha kinyújtom karom,
Közel 's távol: Álom.

Kérdésemre a választ várom,
Miért is tétovázom?
Fények gyúlnak szerteszét,
S fenyves küldi egy dallam halk szelét.

Futok, magam sem tudom miért,
Lábaim alatt, ködben úszó, kék rét.
Fénypelyhek, s pillangók,
Elragadó álmohálók,
Hárfán játszó tündérlányka,
Így ér véget az álmod ma.

Azóta is vágyakozom,
Hátha újra megálmodom.

Élménybeszámoló

a hittanos táborról Koronczai Melissza tollából

A hagyományra vált hittan tábor idén sem maradt el. Hétfő reggel a türjei iskola előtt a gyülekező után már el is indultunk. Táborunk első napján a veszprémi Szent Mihály Székesegyházat tekinthettük meg, itt a csoportvezetőtől nagyon érdekes dolgokat hallhattunk a Székesegyház múltjáról, ezután a veszprémi állatkertbe látogattunk el. A szállásunk Budapesten volt, miután ide megérkeztünk, mindenki elfoglalta a szobáját és még csak az orrunkat sem nagyon akartuk kidugni.

A második nap reggelén ismételen szép időre ébredhettünk. Délelőttünk első felét a tábor területén töltöttük. Ekkor egész nap Budapesten voltunk, első állomásunk az Országház volt (-nekem ez személyes kedvencem) a túravezető nagyon érdekes dolgokat mondott itt is. Ezután a Szent István Bazilikáról és a Mátyás templomról kaptunk egy kis szemléltetőt. Miután átsétáltunk a Lánchídon kellőképpen elfáradtunk, így megkaptuk a megérdemelt délutáni pihenőt. Késő délután kimentünk a Városliget hatalmas játszóterére, diák társaimmal együtt önfeledten kipróbáltunk minden egyes játékot, nagyon jó volt...csak a végén elkezdett esni az eső.

Utolsó előtti napunk bizonyult a legérdekesebbnek. Reggeli után a délelőtti órákat Esztergomban töltöttük. Itt megtekinthettük Magyarország legnagyobb templomát, az esztergomi Szent István Bazilikát, az altemplomot és kupolát, ami az ország legmagasabb épülete is egyben. Ebéd után folytattuk utunkat Visegrádra a város legmagasabb pontján fekvő Fellegvárba, melynek teraszáról gyönyörű kilátás nyílik a Dunakanyarra. Az esti órákban felsétáltunk a Citadellán álló Szabadság szoborhoz, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik a városra. Itt mindenki portré fotókat csináltatott, szelfizett, élvezte a kilátást. Végül csütörtökön, kirándulásunk utolsó napján a szállás kitakarítása után felkerestük Zsámbékot. Itt a templom romjait tekinthettük meg, nagyon érdekesnek találtam a különböző típusú nyomott köveket és gyönyörű kilátás nyílt a környező dombokra. Utolsó helyszínünk a Balcsi volt, mindenki kiélvezte az utolsó órákat amikor még együtt lehetett a táborozó társaival. Szerintem nagyon hasznosan telt ez a 4 nap. Szeretném, ha még nagyon sokszor lehetőség lenne ilyen táborra, hiszen sok emlékekkel és maradandó élményekkel gazdagodtunk.

Lejegyezte: Koronczai Melissza (tanuló)

Türje képeslapokon

Kedves Olvasók!

Tavaly keresgéltem először a kalendáriumunkba a régi Türjét bemutató képeslapokat. Idén is sikerült két, eddig még közzé nem tett lapot találnom. S miközben az anyagok szerkesztésén gondolkodtam, az jutott eszembe, hogy bizonyára Önök is sokan rendelkeznek ilyen kincsekkel. Amennyiben idejük engedi, s kedvük van, küldjék el az Önök birtokában levő képeslapok, vagy akár fényképek fotóit, hogy jövőre még több ilyen anyaggal kedveskedhessünk. Email cím: kalendarium@turjeisk.org

Segítségüket, egyéb ötleteiket tisztelettel köszönöm: *Nagyné Szabó Éva*

Forrás: internet

Türjén történt

Tisztelettel szeretném megköszönni Fazakas Zoltán Márton apát úr önzetlen segítségét, azt, hogy megengedte, hogy bepillantást nyerjek a Türjén íródott Historia Domusba.

Ez a latin kifejezés magyarul háztörténetet jelent; egyházi intézmények fontosabb eseményeit megörökítő könyvet, aminek a vezetése egykoron a házfőnök feladata volt.

Az általam tanulmányozott írások a türjei plébánia 1914 és 1948-as időszakának, illetve a falu életének ide vágó eseményeit elevenítették fel. Lázasan kezdtem az anyag olvasásába. S ahogy időben a mához közeledtem egyre ismerősebbek lettek a feljegyzések, pedig még sohasem olvastam őket! Felidéződött a gyerekkorom, újra a meleget sugárzó sparhelt fűtötte konyhában ültem, édesanyám a konyhában serénykedett és édesapám és a nagyszüleim meséltek. Édesapám, aki a világ egyik legcsodálatosabb mesterségének volt a birtokában, hiszen kovács volt, magával ragadóan tudott mesélni. Sokszor „beugrottam” vele a Kossuth utcában, a nagyszüleim háza mellett működő borbély üzletbe Köllis bácsihoz, akinél mindig vidám hangulat uralkodott, és ott is érdekesebbnél érdekesebb történetek mozgatták meg a fantáziámat. S most mennyi ismerős név, humoros, vagy éppen szomorú történet köszönt vissza a feljegyzésekben! Nyilván nem minden tehető közzé. Ezért én a több embert, családot is érintő, a világháborúkkal kapcsolatos feljegyzésekből válogattam részleteket, s kutattam régi újságok írásai között.

Az első világháború kezdetén:

„A község földrajzi fekvése, az orvos és gyógyszerár hiánya miatt, a plébánia területén, berendezett kórház vagy üdülőház nem volt.” „Sebesülteket csak szórványosan ápoltak azon könnyebben megsebesültek közül, akiket a hadvezetőség rövidebb időre a családjuk körébe fogadott.”

„1915. március 26-án hozták haza Bécsből Fáhner Gyulát, aki sebesülés következtében halt meg.”

„A temetőben egyébként, a nyugati oldalon, a bejárat és a kápolna között külön hely volt fenntartva a háborúban meghaltak részére. Meghaltak még, akiknek a nevét sikerült följegyezni: Sunyi József (Szav, Olaszország), Pethő István (Miskolc), Vágner István (Tomszk), Leier Vendel (Kárpátok), Szabó József (Kujdonov, Kelet-Galícia), Káli György (Juhos község), Rádli István (Galicia), Vargha Ferenc (Gordik), Csöglei Ferenc (osztrák tengerpart), Horváth József (Kassa), Pacsi Ferenc (Ismi, Albánia), Hujber János (Pilsen), Bakonyi Ferenc (Uzsera, Albánia.), Vargha József (Debrecen), Koczka Kálmán (Kírlibaba, Kozáry István (Sátoraljaújhely).” (Historia Domus)

Türje község, bár a harctértől távol esett, a háborúval járó nyomorúságokból és áldozatokból tőle telhetőleg kivette részét.

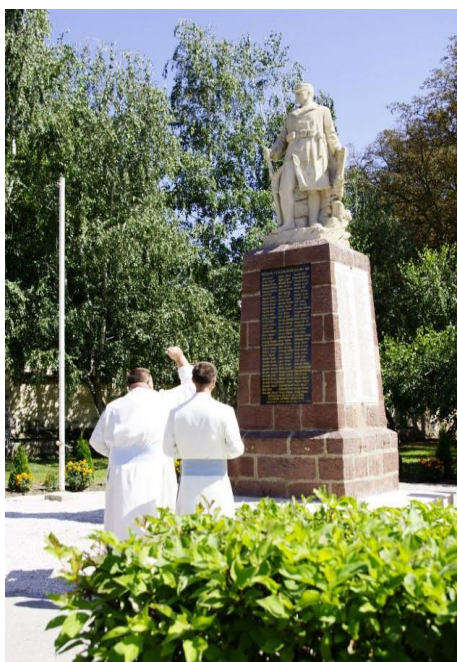
1915-ben, a nyári időszakban olasz internáltak voltak a római katolikus elemi iskolában, akik közül egy meghalt, s a türjei temetőben van eltemetve.

Zalaszentgrótra erdélyi menekülteket telepítettek, de a járásbeli községek, különösen Türje és a türjei uradalom, kitüntették magukat a segítyezésükben. A működő lelkészek majdnem minden prédikációban megemlékeztek a háborúról, és vigasztalták a népet a megsebesült vagy elveszett fiaikért.

Megjegyzendő még, hogy a türjei templom két harangja a háború áldozatául esett, rekvirálták. (lefoglalták)

1932. november 27-én Türjén felavatták a hősi halottak tiszteletére állított emlékművet, azért, hogy időtlen időig hirdesse annak a 101 katonának a dicsőségét, akik az 1914-1918 között tartó borzalmas világháborúban legdrágább kincsüket, életüket áldozták a hazájukért.

Az emlékmű ma is a premontrei rendház mellett áll.

Avatás: 1932. november 6.

Alkotó: Mechle Béla (Az alkotás egyezik Türje község hősi emlékművével, amelyet szintén Mechle Béla soproni kőfaragó készített.)

Fejér Vármegye Törvényhatósági Bizottsága jóváhagyta az alapi képviselő-testület 1923. szeptember 9-én hozott határozatát, amelyben kimondták a háborúban elesett hősök emlékének megörökítését. Azt azonban nem hagyta jóvá, hogy erre a célra összesen száz mázsa búza értéket szavaztak meg. A költségeket a bizottság túl magasnak találta, ezért utasította a községet, hogy az emlékművet nyilvános pályázat útján vagy házilag készíttessék el, és a község anyagi érdekeit szem előtt tartva hozzanak újabb határozatot, illetve javasolta egy egyszerűbb emlékmű vagy emléktábla felállítását. 1932. november 6-án vasárnap leplezték le a hősök emlékművét. Az ünnepélyen József főherceg is megjelent, aki avatóbeszédében a 17. és 69. ezred hősiességét emelte ki, amelyben az alapiak is harcoltak, majd megkoszorúzta az emlékművet.

https://mnl.gov.hu/mnl/fml/i_vilaghaborus_emlekmuvek_alap

2014. augusztus 17., „Vasárnap – a szentmise után – került sor a felújított I. és II. világháborús emlékmű” Fazakas Zoltán Márton apát úr által történő megáldására és megkoszorúzására.

<https://www.zaol.hu/hirek/falunapon-adtak-at-az-uj-turjei-szinpadot-es-a-falukemencet-1641161/>

1937. február 10. Megalakult Türijén az „Országos Frontharcosok Szövetsége” helyi csoportja. Vezetőjük Pataky Andor gazdasági főhadnagy volt. Az első világháborút megjárt veteránok (frontharcosok) 1929-ben alapították meg az Országos Frontharcos Szövetséget. A szövetség céljai: a világháború volt frontharcosai között továbbfejleszteni a bajtársias szellemet, katonai fegyelmet, a kölcsönös áldozatkészséget. 1938 Katonai behívások kezdődtek. A régi vasútállomás közelében nagy katonai benzinkutak és töltő állomás építésébe kezdtek, az áthaladó repülőgépek számára. Zala megyében a Türije-Balatonszentgyörgy közötti vasútvonal kimagasló szereppel bírt. https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/100_falu/Kehida/pages/012_egy_viharos_evszazad.htm

„1939 március 14-én állítólag nagy riadalom támadt a községben, amikor a tömeges behívások megérkeztek. Másnap sűrű havazás közben vonultak be derék katonáink a csapattesteikbe.” (Historia Domus)

Kárpátalja (Russzinszkó) megszállása 3-4 nap alatt be is fejeződött. 1940. szeptember havában életbe lépett a cukor és petróleum fogyasztásának korlátozása. Cukorból vidéken személyként és havonként 28 dkg-ot, petróleumból pedig évszakonként változó deciket lehetett kapni. Később ez változott. Ekkor már az egész községben egyre érezhetőbb lett a zsír hiánya is.

Magyarországon „Szigorúbban szabályozták a cukor- és zsírfogyasztást. 1940 áprilisában bevezették a cukorjegyet: az általános fejadagot városokban személyenként heti 12 dkg-ban, a községekben 7 dkg-ban állapították meg, többet kaptak a terhes és szoptató anyák, a 12 éven aluli gyermekek és orvosi igazolás alapján a betegek. A háziasszonyokat érzékenyen érintette, hogy még a nyári befőzésre sem vásárolhattak külön cukrot, csupán a karácsonyi asztalt édesítette meg fejenként 10 dkg pótagadag. A zsírjegyre hetenként és fejenként 1940 áprilisától 24 dkg, 1941 elejétől 20 dkg járt, a nehéz testi munkások másfélszeres adagot kaptak.”

<https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/historia/92-02/ch02.html>

Az 1941-ik év tulajdonképpen már félig meddig háborús állapot jegyében kezdődött.

„1941 nyár végétől a magyar királyi Honvédség részese lett az általános európai háborúnak. A galíciai hadműveletben számos alakulat vett részt, döntő többsége, elsősorban a gépkocsival ellátott alakulatok az ukrajnai támadásban is szerepet kaptak az ősz során. A nagy mennyiségű gépjármű, illetve a nagy megterhelés miatt szükség volt egy kihelyezett gyűjtő- és javítóműhelyre... Központi gépkocsi javítóműhelyre állományát pedig jelentősen kibővítették. Utóbbinak rendelték alá az üzemanyagraktár részleg móri 3., eplényi 4., sárvári 5. és türijei 6. üzemanyag raktárait.”

https://m.militaria.hu/uploads/files/34307800_1557727279.pdf

„Német átvonulások Türijén:”

Április 6-án virradóra megkezdődött a német-jugoszláv-görög háború. Már március 30-án megjelent nálunk 5 nagy német vöröskeresztes autó és 1 autóbusz, akiket az óvodában helyeztek el, és pár napi pihenő után folytatták útjukat dél felé. Március 6-án hajnalban pedig megkezdődött a német motorizált csapatok beözönlése, akik napokon keresztül, úgyszólván megszakítatlan zárt sorban özönlöttek keresztül községünkön, Zalaegerszeg felé. Motorbiciklik, autók, autóbuszok, rengeteg megrakott, zárt teherkocsi, gumikerekekre rászzerelt tankok és ágyúk rohantak keresztül az országúton.” (Historia Domus)

Délvidék visszatért, mert április 11-én alig hogy a németek bevonultak Szerbiába, csapataink átlépték a szerb határt, és megkezdődött a magyar bevonulás a délvidékre – Bácskába.

„Május 23-tól egy hónapon keresztül a szombathelyi híradós század telepedett meg községünkben. Katonai gyakorlatokat folytattak.”

„1942. január 5. „Katonai felszámoltató bizottság érkezett a községbe a mai napon, Rajki László. hadnagy vezetésével, hogy előírt háborús terményelszámoltatásokat házanként megejtse.”

„A mezőgazdasági termények zárolásáról szóló, 1940-ben megjelent rendelet először kiterjedt a kenyérgabonára, hüvelyesekre, kukoricára, burgonyára, valamint a szárított és víztelenített zöldségre és főzelékfélékre. 1941-ben a zárolás tovább terjedt a legfontosabb termékek közül a cukorrépa, dohányra, ipari növényekre és az összes gabonafélére. Bevezették az elszámoltatást a takarmánynövényekre, és 1941 márciusában elrendelték a zsírbeszolgáltatást is. Ez a rendszer azonban nem elégítette ki a növekvő háborús szükségleteket és a németek követeléseit. Ezért 1942-ben életbe léptették az ún. Jurcsek-féle rendszert, amely azt célozta, hogy az állam állandó nagyságú terménymennyiséggel gazdálkodhassék. A beszolgáltatást a szántóterület kataszteri tiszta jövedelme után vetették ki. A beszolgáltatandó mennyiség egyötöd-egyötöd részét kenyérgabonában és zsírban, háromötöd részét pedig szabadon választott termékekben teljesíthették.”

<https://mult-kor.hu/cikk.php?id=9640>

A háború nem kímélte az embereket. Újabb katonai behívások következtek, de sínylődött a hátország is. Megpróbáltatást újabb megpróbáltatás követett. Március 24-én megkezdődtek a lófogat rekvirálások, illetve a már régebben besorozott lovakat és szekereket összeszedték. (Historia Domus)

Katona-vonatok indultak az orosz harctérre. (Május 1.)

Aztán hamarosan, július 16-án Szomorú levelet hozott Oroszországból a posta a plébániahivatal címére. Császár Lajos igazgató-tanító fia, Dr. Császár Lajos zászlós, a 9. tábori tüzérsztály állományában harcolva, Kurszktól keletre VII. hó 1-jén, este 20 órakor megsebesült, később örökre elpihent a Dnyeper parti Asgoldova Mohilán levő hősi temetőben. A rettenetes II. világháborúnak ő lett az első türijei tiszta áldozata.

Napi Hírek, 1942. október/1942-10-08 [0521] /Kitüntetések adományozása. 2., A Kormányzó Főméltósága az 1942. évi szeptember hó 24. napján Gödöllőn kelt legfelsőbb elhatározásával, a Szovjetek elleni hadműveletek alkalmából adományozni méltóztatott Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét Hadiszalagon Kardokkal kapta a hősi halált halt Dr. Császár Lajos zászlósnak ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz hős önfeláldozó magatartásáért”

https://library.hungaricana.hu/en/view/NapiHirek_1942_10_1/?query=cs%C3%A1sz%C3%A1r%20ajos%20&pg=309&layout=s

A falu az orosz légitámadásoktól rettegett. Állítólag az orosz gépek három hullámban, ijesztő zúgással haladtak át a fejük felett, de szerencsére bombát itt nem dobtak le. (Historia Domus)

De másutt tőlünk nem messze, bizony fent a magasban kigyulladtak a Sztálin-gyertyák, és félelmetes fényt árasztottak. (világító bója, ennek a célja az volt, hogy így jelöljék a kötelék bombázói számára a célpontot éjszaka)

1943-ban Szabó Imre hősi haláláról tájékoztatta a plébániát a Magyar Vöröskereszt. Szabó József (nős Hörcsöki Rozáliával) vincemajori jóra való uradalmi bérest, hogy Imre fia – gépvontató tüzér őrzetű – az orosz harctéren, a Nishn Dewick körüli harcokban, ez év január 28-án a hazáért hősi halált halt. (Historia Domus)

Április 6-án Túrjén marharekvirálás zajlott.

A háború előrehaladtával sajnos egyre gyakoribbá váltak a harctéri eltűnések. Az orosz harctéren küzdők, sokan nem adnak életjelt magukról. Nem lehetett tudni, hogy megfagytak a nagy orosz télben, vagy elestek, vagy hadifogságba jutottak. Különösen Voronyezsnél – az oroszoknak januári frontáttörése óta – tűntek el sokan. Bognár Mátyás hentessegéd, Dadai József napszámos, Dragovics János kéményseprősegéd, Fáner Lajos napszámos, Guitprecht István napszámos, Gyukli József földműves, Handler Géza földműves, Hujber István ács, Horváth István földműves, Horváth Máté cigány, Kis (Pál) József földműves, Köllis János kőműves, Lettner József kőművessegéd, Molnár István földműves, Paál Antal képesített kőművesmester, Pacsi Mihály földműves, Perger József kőművessegéd, Reményi Pál kovácssegéd, Suszter József uradalmi béres, Szeiler Antal bognármester, Rép Ferenc földműves, Lejer Sándor napszámos. (Historia Domus)

1943 decemberében az élelmiszeri és ruházati cikkek ára túlzott arányokat öltött. Áruhoz is alig lehetett jutni, legfeljebb feketén. A cipő és a ruha megfizethetetlen volt.

1944-ben február 15-én felsőbb utasításra a repeszek és a légnyomás elleni védekezésre a községben a légitámadások miatt mindenütt légó árkokat ástak. A légvédelmi riasztások a sűrű légitámadások miatt mind gyakoribbá válnak, a március 19-től tartó folytonos keresztülvonulás éjjel-nappal rettegésben tartotta a falut. „Katonai kitüntetés. Szűcs Ferenc tūrjei körjegyző, tartalékos főhadnagy, a Nemzet- védelmi Kereszt tulajdonosa a szovjet elleni küzdelemben teljesített

szolgálatiért Kormányzói Dicsérő Elismerés hadiszalagon kardokkal kitüntetésben részesült.”

https://library.hungaricana.hu/en/view/ZalaiMagyarElet_1944_2/?query=T%C3%BCrje&pg=27&layout=s

1944. március 19-én bekövetkezett a német megszállás, megkezdődött a vitézi telkek kiosztása. Így kapott R. J. zsidó molnár 12 kataszteri holdjából, amelyben szőlő is van vitéz Surányi Ferenc uradalmi pintér. Aztán később, 1947-ben másként ítélték meg a tevékenységét.

vitéz Surányi Ferenc – Túrje – népellenes bűntett - 1947

http://www.zml.hu/nyilvantartasok/earchivum/zml_segedlet4.php?id=47572777

„Forintos László a zalaszentgróti járás főszolgabírója 1944. március 29-én elrendelte járása területén a zsidó üzletek azonnali bezárását, egyben utasítást adott a végrehajtásra is, az alispáni hivatal táviratban vett rendeletének megfelelően. A jegyzők „minden előzetes bejelentés nélkül, haladéktalanul” megjelentek a zsidó üzletekben, felolvasták a rendeletet, majd lezárták és lepecsételték a helyiséget. Az árut a boltban kellett hagyni, a tulajdonos egyéb holmiját és készpénzét elvihette. A zsidó közalkalmazottakat, Túrjén Kulka Hugó római katolikus, de zsidónak minősített orvost, Zalabéren dr. Erdős Mátyás körorvost elbocsátották, ami pótolhatatlan orvoshiányt okozott a környéken”

<https://jonagolem.wordpress.com/az-eloadas/zalaszentgrot-2/>

Május 15-én a zsidótörvény szigorú végrehajtása során községünk zsidó családjainak a zalaszentgróti járási gettóban kijelölt új lakásaikat kellett elfoglalni. Már kora reggel megindultak a legszükségesebb holmikkal és élelmiszerekkel megrakott szekerek Szentgrót felé, ahol több családot helyeztek el egy-egy szobában, a bekerített gettóban, amelynek a főútra néző ablakait befestették.

Az elköltözött zsidó családok a következők: Rónai Lajos a zsigmondházai zsidó gazdaság vezetője Preiszer Jenő érettségizett épületfa-rőfös és nagykereskedő, feleségével és elemista Péter gyermekével, Rosenthal József molnár, feleségével és édesanyjával (Ferenc nevű fia katonai kiségitő-szolgálatot teljesít), Bözsi leánya már évekkkel ezelőtt kiment Brazíliába, Huber Vilmos volt korcsmáros és vegyeskereskedő, feleségével, Márton fiával, ennek feleségével és két egészen kicsi unokájával, Huber Béla volt vegyeskereskedő, feleségével és két felnőtt leányával, Bauer Samu rőfös és vegyeskereskedő, feleségével, anyósával és Margit leányával (Pista fia hősi halott, 4 fia katonai kiségitő szolgálatot teljesít a zsidó munkásszázadokban), Bauer Jenő volt korcsmáros, a feleségével és kisleányával, Lang Jenő volt mészáros és feleségével, Jenő, Géza, Imre felnőtt fiaival, Jenő felesége és kisfia, Schwartz Béla v. vegyeskereskedő, anyjával, feleségével és elemiit végzett fiúkkal, özv. Vértes Zsigmondné (mészáros és nagyvágó), felnőtt Imre fiával és Vértes Ignác nyugalmazott tanítóval, László Sándor v. vegyeskereskedő, két fiával (asztalossegéd és kovácsinas), Stern Vilmos öreg, alkalmi cukorkaárus, feleségével.

Összesen 12 család, 43 személy, a távollévőket nem számítva. Ezek száma: 5.

„A következő települések virágzó zsidó közösségei pusztultak el a megyében: Balatonfüred, Keszthely, Lenti, Lesencetomaj, Sümeg, Tapolca, Túrje, Zalabér, Zalalövő és Zalaszentgrót. Deportálásuk előtt a zsidókkal különösen kegyetlenül bántak az értékek után kutató nyomozók”

https://mek.oszk.hu/11500/11506/pdf/11506_2.pdf

Türjére szeptemberben a németek száz hazai svábot hoztak ide katonai kiképzésre egy SS-hadnagy vezetése alatt.

Hamarosan új politikai áramlat – a nyilasság is otthonra talált a településen.

Közben az oroszok egyre közeledtek, s a megszállt vidékekről megindult a népvándorlás.

Elsőnek érkeztek pár vasúti kocsiban a szerencsétlen lengyel menekültek vagy kétszázan, őket az iskolában helyezték el. Azután jöttek a bácskai és a bánáti svábok jellegzetes echós szekereikkel, végeláthatatlan hosszú sorban, őket a külsőváros (Külső -Túrje) udvaraiban helyezték el.

Aztán menekülni kényszerült a palánkai (Bács m.) magyar királyi állami méntelep, és részben Túrjén talált új otthont, mégpedig a premontrei. kanonokrend Túrjei uradalmának alsómajorjában és a Politzer Jenő-féle zsidóházban. Csoportostul érkeztek az oláh megszállás alatt álló Arad városából a magyar menekültek, akik szintén türjei családoknál helyezkedtek el.

Közben itt járt már a magyar királyi honvéd csapatkórház parancsnoksága, hogy a menekülni kényszerült kórháza részére új, ideiglenes otthont keressen. A vidéken való körülnézés után – erre a célra legalkalmasabbnak – a türjei premontrei rendházat találta, s azt összes nélkülözhető helyiségeivel együtt le is foglalta.

1944 októberében szomorú hír érkezett a magyar Alföldön dúló, elkeseredett harcokról. Itt két, derék türjei ifjú esett az oroszok dühének áldozatul. Kisfaludy Árpád (magyar királyi hadapródörmmester, a 7. honvéd rohamtüzér osztály szakaszparancsnoka, érettségizett ifjú), Kisfaludy Endre (MÁV főintéző, türjei állomásfőnök fia) 1944. szeptember 26-án 23 éves korában az Orosháza körüli harcokban, aknarobbanás következtében halt hősi halált, míg Varga Lajos (magyar királyi honvéd, uradalmi gazdasági cseléd hasonnevű apa fia) 1944. október 4-én 22 éves korában a Hódmezővásárhely körüli harcokban áldozta életét a magyar hazáért.

A katonai kórház felszerelését szállító különvonat november 8-án érkezett meg. 18 vagonnal kb. 150 egészségügyi katonával, néhány orvossal és ápolónővel, akik a községben családoknál helyezkedtek el.

Állítólag 1944. november 30-án a községháza nyilvántartása szerint 630 civil és 1092 katona, menekült személy tartózkodott Túrjén.

December 20.-ára a kórház megtelt sebesültekkel, már az üresen álló iskola tantermeit is igénybe kellett venni. A kezüktől, lábuktól megfosztott katonák a rettenetes orosz télnek voltak az áldozatai, és a sztálingrádi gyászos visszavonulás alatt fagytak el a végtagjaik.

„Bálint Sándor a következőképpen emlékezett fogságba esésük és internálásuk eseményeire: „Mint magyar honvéd 1945. március 23-án estem orosz fogságba, Magyarországon, Zala megyében. Türrén, a kórháznál 40-en lehettünk.”

https://veritasintezet.hu/images/kiadvanyok/kotetek/VK9-Az_Elbatol_Vorkutaig.pdf

1945-ben megindult a németek vad menekülése. Éjjel-nappal, zárt sorokban özönlöttek a községünkön keresztül Németország (Ausztria) felé. Ágyúk, tankok, megrakott gépkocsik, szekerek katonákkal, lőszerrel követték egymást. Raboltak, fosztogattak. (Historia Domus)

„1945. március 16-án, a szovjet bécsi offenzíva megindításakor Zala vármegye északkeleti részében csupán a magyar 3. hadsereg-parancsnokságnak alárendelt 25. gyaloghadosztály állt, mint harcoló seregtest. A Balaton északi partját biztosította esetleges szovjet átkelés ellen. A német 6. páncélos hadsereg március 22-re vissza tudott vonulni a Balaton-felvidékre, ezzel kibújt a készülődő szovjet bekerítés elől. Megkezdődhetett a német főerők visszavonulása a Rába mentén.

25-én az 5. SS-páncélos hadosztály Tótvázsony térségében ellenlökést indított, amelynek jobbszárnya érintette Zala vármegye területét. A szovjet 37. lövészhadtest átmenetileg elakadt, ám az odaérkező 110. harckocsidandár ismét kimozdította. A két szovjet alakulat még aznap elfoglalta Balatonfüredet. A 37. hadtest és a 18. harckocsihadtest 110. dandára a 26. hadsereg helyét átvevő 27. hadsereghez tartozott (a 26. hadsereget a 27. hadsereg jobbszárnyára csoportosították át, súllyal Vasvár térségébe). A magyar Szent László gyaloghadosztályt és a német I. lovashadtestet a német 6. hadsereg parancsnoka, Hermann Balek páncélos tábornok a Zánka-Kapolcs terepszakasza rendelte vissza, s a védelem irányítását a IV SS-páncélos hadtest parancsnokára, Otto Gille SS Obergruppenführerre bízta. Intézkedését már annak érdekében hozta, hogy a szovjet 27. hadsereg ne kerülhesse meg északról a Balaton déli partjától délnyugatra a zalai olajmezőket védő német-magyar csoportosítást. Az új védelmi vonal kialakítása azonban nem járt sikerrel. A visszavonuló német-magyar erők nem tudtak elszakadni a szovjet 37. lövészhadtesttől, s 26-án estig a Tapolca - Balatonederics közötti vasútvonal mögé hátráltak. Közben a szovjet 33. lövészhadtest és a 110. harckocsidandár átkelt a nyírádi hegyeken, s 27-én délután betört Sümegre, majd estig Türréig vetette vissza a német 3. páncélos hadosztályt. Ennek hatására a német 23. páncélos hadosztály estig kiürítette Tapolcát, s a magyar Szent László és a német 3. lovashadosztállyal a Keszthelyi-hegységbe vonult vissza, hogy elkerülje az átkarolást. A hadműveletek elérték Zala vármegye központi területeit.”

https://vmek.oszk.hu/08300/08329/pdf/zm1000_2.pdf

Március 27-én este még mindig voltak visszavonuló németek községünkben. Aláaknázták a Nádas folyón, a malomnál lévő kőhidat, hogy felrobbanthassák. (Historia Domus)

Aztán megkezdődött az orosz csapatok véget érni nem akaró átvonulása. Először a gépesített csapatok vonultak, sokszor kettős sorokban, különböző

páncélkocsikkal és ágyúkkal, katonákkal, lőszerrel megrakott autóbuszokkal, majd ezeket követték a fogatolt járművek, de jöttek a szerencsétlen hadifogolyok is Ausztria felől, katonák és civilek egyaránt, megtörten és agyonfáradtan, majdnem az egész út szélességében, néhány gyalogos és lovas orosz kíséretében. Lógó fejekkel, rogyadozó térdekkel igyekeztek Sümeg irányába.

„1945. április 5-én, 93 közel 2,5 hónaposan ült ott azon a Kecskemétre tartó lovaskocsin, amelyről édesapját az orosz katonák leszállították. A család ugyanis úgy döntött, hogy nem Ausztria felé menekül tovább, hanem a front elvonulásának reményében Kecskemétre kíván hazatérni. A hazaút közben, Zalaegerszeg és Ságod között – Türijénél – két kozák katonatiszt „kis munkára”, azaz málenkij robotra hivatkozva leszállította dr. Dunszt Ferencet a bakról és vasúti talpfarakodásra vitték magukkal. A három napos munka ígéretéből – a bevagonírozást követően – szovjetunióbeli jóvátételi kényszermunka lett. https://rkk.reformatus.hu/data/attachments/2018/05/30/193920/Szovjet_fogsagba_hurcolt_reformatusok_PDF.pdf

1945.május 8-án a rádió bejelentette a háború végét.

Május 25-én Az orosz parancsnokság és a térképező tisztek végleg elhagyták Türijét, majd június. első napjaiban Vincemajort is.

Én bízom abban, hogy a keserves múlt megtanít bennünket arra, hogy értékelni kell egymást, s remélem, hogy nem az ellenségeskedés és nem a viszály, hanem a szeretet, a béke és a tisztelet fog győzedelmeskedni! Tiszta szívből kívánom, hogy így legyen!

Lejegyezte: Nagyné Szabó Éva

Vízimalmok Zalában

501. Túrje / Nádas-patak

<https://viza.nagykar.hu/irasok/10634/1.html>

A Nádas-patak Szentgrót fölött folyik a Zalába.

Egy 1588-as adat szerint a malom csak áradáskor, vagy nagy eső után tudott örölni.[\[144\]](#)

1601-ben a vár alatt halastó és egykerekű malom van. A 2 kerekű (*Kettős malomként* említett) a Zalán elpusztult.[\[145\]](#)

1604-ben, a türjei vár leltárakor leírják, hogy van egy halastó a vár alatt, ezen van egy egykerekű malom, csekély hozammal. A kétkerekű malom a Zala folyón még nincs helyreállítva.[\[146\]](#)

1642-ben tanúvallomásokot vettek fel a türjei prépostság birtokok határainak megállapítására. Ebből a malmokra vonatkozó kérdés: „*Tudja-e a tanú, hogy a Zala megyei Barrabas nevű szőlőhegy határában a Szala folyó vizén a Türjei prépostnak malmai voltak? Tudnak-e arról, hogy Döghi határban is volt egy malma a Türjei prépostnak?*”

Az első – 80 éves - tanú válasza: „*Tudom, hogy az Barrabas határban egy malom volt mostis megh vagyon. Azon kívül kettőnek heliét tudom, egyiket tsintalan malomnak hittak, másiknak nem tudom mi a neve [...] Az Magki patakon levő malomnak helyet halastóját tudom, de azt sem tudom kie volt. Azt a helyt a' hol most Magdkiak laknak, Batki Süirünek hittak.*”[\[147\]](#) [Magdk alatt Batykot kell érteni ML]

1672-ben Prodinszky Mihály türjei prépost a számára semmiféle hasznot nem hozó malmot Németh János vajdának és az egész türjei őrségnek, továbbá a jobbágyoknak zálogba átengedte az alábbi feltételekkel:

1. A vajda és a katonák 200 (?) értékű malmot építhetnek és vallomástevő vagy annak utódai csak ennek az összegnek lefizetésével válthatják azt vissza.
2. Mind a felső, mind az alsó halastónak töltését a katonák tartoznak fenntartani, javítani és a „Vámhidat” is tartoznak állagában megőrizni.
3. Mindkét halastó haszna, vagyis a halászat, nem a zálogba vevőké, hanem a présposté marad.[\[148\]](#)

1743-ból ismerünk egy 1722-ben kelt szerződést malom építéséről.[\[149\]](#)

Az 1757-es összeírásban, amelyben a malmokat és molnárokat vették számba, Molnár Mihály, Németh János molnár nevét jegyezték föl.[\[150\]](#)

Az 1770-ben összeírt adózók: Molnár: 1, malom jövedelme: 45 p. m. gabona jövedelemmel.[\[151\]](#)

„Malmok határunkban vannak.” - vallják szűkszávúan a türjeiek 1781. június 8.-án.[\[152\]](#)

Az I. katonai térképen a falutól délnyugatra, közvetlenül a falu alatt Észak-déli irányú patakon van egy malom, házzal.[\[153\]](#)

Az 1786-ban készült összeírásban két malom van a határban: *Felső malom* a Tóvíz patakon, *Alsó malom* a Tóvízen.[\[154\]](#)

1792-ben Tomasich egy malmot jelöl a ma Nádasnak nevezett patakon.

1828-ban két molnár. 1 molnár negyed évig segéd nélkül dolgozik.[\[155\]](#)

1851-ben a megyefőnök utasítására járasonként összeírták a megyében található malmokat. A türjei határban lévő türjei malom IV. osztályú, 24 óra alatt 4 pozsonyi mérő gabonát őröl.[\[156\]](#)

A II. katonai térképen *Belső Türje* déli végétől nyugatra van egy gátas tó, alatta van a malom.[\[157\]](#)

1907. Takács István molnár.[\[158\]](#)

1925. 1 gőzmalom, 1 vízimalom.[\[159\]](#)

Rosenthal-malom

1935-ben ezt olvashatjuk: „Rosenthal József gőzmalomtulajdonos. (Sárvár, 1887.) Iskolái után a szülői háznál nyerte szaktudását. 1906-ban önállósította magát. 1922-ben vette át a türjei gőzmalmot, amelynek teljesítőképessége napi 100q.”[\[160\]](#)

A közellátásügyi miniszter 514/1945. számú rendelete alapján hozott határozatban Rosenthal malomként szerepel.[\[161\]](#)

Az 1949-es kimutatás szerint a malom cége: Schwarzenberg Dezső. Tulajdonos: Rosenthal örökösök. Bérlő: Schwarzenberg Dezső, Theibsz Sándor. Kapacitás: 55. q/24 h. Használhatóság: 60. %.[\[162\]](#) További adatunk nincs róla.

Molnár-malom

A közellátásügyi miniszter 514/1945. számú rendelete alapján hozott határozatban Molnár Lajos neve szerepel.[\[163\]](#)

Az 1947-ben megjelent Újjáépítő magyarok-ban olvashatjuk az alábbiakat: „Molnár Lajos és István gőzmalma. Ez egy családi malom, amelyet 1927-ben vettek át a jelenlegi tulajdonosok, és azóta vezetik. Búza- rozsdarálással foglalkozik, úgy helyben, mint a környéken. Vízi erejű malom, amelyben kiegészítésként egy 8 HP. Motor van beállítva. A malom korszerűen van egyébként berendezve, felszerelve és további prosperitása biztosítottnak látszik.”[\[164\]](#)

Az 1949-es kimutatásban: Cég: Molnár és tsa. Tulajdonos: Molnár testvérek. Kapacitás: 8 q/24 h. Használhatóság: 60 %.[\[165\]](#) További sorsa nem ismert.

Kettős malom

1567. „Restitució Kettős malom in prep. Türje.”[\[166\]](#)

Szintén 1567-ből való a következő panasz a megyéhez: Heranth Péter fegyveres cinkosaival együtt a közelmúltban a Türjei Kettős malmot elfoglalták a Zalán. Onnan a prépostságot illető vámgabonát elhordták saját használatukra. A malmot

mind a mai napig használják. A megyei hatóság az illetékes szolgabírókat utasítja, hogy szerezzék és adják vissza jogos tulajdonosuknak.[\[167\]](#)
1604-ben a kétkerekű malom még nincs helyreállítva.[\[168\]](#)
1673-ban *Kettős malom praedium*.[\[169\]](#)

Alsó Túrje

1566. „Molendinator Eiusdem super 2 akó 1 p.”[\[170\]](#)

Felső Túrje

1876-ban a Soproni Kereskedelmi és Iparkamara kimutatása szerint **Belső-Túrje** vízimalma után 8 Ft jövedéki adót fizettek.[\[171\]](#)

Kühid: Malom-híd 90/9. Híd a malom mellett. Malom utca 90/26. A volt vízimalomhoz vezet. Felső gáti erdő 90/32. Malom-út. 90/36. Valamikor ezen az úton jártak Ötvös, Dabronc, Zelaerdőd stb. községekből a Zala menti malmokba. Foló: Nádas patak 90/38. Kotyogó 90/115. Volt malom. Mónár-kert 90/116. Molnár nevű tulajdonosáról. (Az adatközlő a nevet jól tudja, de valószínűleg a molnár kertjéről van szó, elhelyezkedése erre utal. ML) Malom-víz 90/122.

Letöltötte: Nagyné Szabó Éva

Járványok a múltból

Történetek és járványok

A katolikus lexikonban sok érdekességet találtam Türről, a premontrei prépostságról és a templomunk történetéről.

<http://lexikon.katolikus.hu/T/T%C3%BCrje.html>

Olvashatunk az alapításról, kegyurakról, birtokairól, a prépostság hiteles helyi tevékenységéről, a rendház építéséről, a rend felosztatásáról, harangjainak építéséről, orgonájáról, plébánosairól.

Bevallom őszintén a szemem egy számomra furcsa néven akadt meg. Erdélyi Irén. Asszony a premontrei rendben?! Elírás történt? Kissé meglepődtem, mert nem gondoltam volna, hogy az Irén nevet korábban nem csak nők viselték. Először azt hittem félreolvastam valamit, aztán izgatni kezdett ez a furcsa név, és az, hogy ki is rejtőzik mögötte. Hazánkban manapság az Irén nevet már csak női névként ismerjük. A név egyébként görög eredetű az eiréné 'béke' szóból származik. Latinosított formája: Irenaeus. Erdélyi Irén János szombathelyi tanár volt, aki először 1921-től 1930-ig vezette a türrői plébániát, később 1946 és 1948 között.

A türrői plébánia vezetésére mellett feladata volt még a türrői rendi szőlők felügyelete is. Mellé, társlelkésznek és hitoktatónak Málits Frigyeszt küldték. Málits azonban csak szeptember elején foglalta el az állását, így addig a plébánia vezetését Erdélyi J. Irén egyedül látta el, s a lelkipásztori teendőket is egyedül végezte. Sok feladata volt, mert, gyakran kellett betegeket látogatnia, és gyakorta volt temetés is Türrön ugyanis, főként a Kokasvárnak (mai Széchenyi utca) nevezett részben, veszedelmes mértékben lépett föl és terjedt a vérhas, ami sok-sok áldozatot is szedett.

A **vérhasjárvány** hatékony megfékezése miatt a hatóságnak komolyan fel kellett lépnie a fertőzés felszámolása érdekében. Ezért történt az, hogy az iskolát röviddel a tanítás megkezdése után bezárták. Bár a járvány az idősebbeket, főként a legöregebbeket szedte áldozatul. Iskolás gyermek alig halt meg egy-kettő. Erdélyi Irénről, tevékenységéről olvashatunk a Zalai Közlöny 1925-ös számában is: „Népművelés Türrön”.

Türrön Erdélyi J. Irén plébános elnökségével iskolán kívüli népművelési bizottság alakult, mely széleskörű programot dolgozott ki. Analfabéta tanfolyamra nem volt jelentkező. A leventék ismeretterjesztő tanfolyama már megkezdődött. (Zalai Közlöny 1925. október-december (64. évfolyam, 221-293. szám) 1925-11-05/250. szám

[https://library.hungaricana.hu/en/view/ZalaiKozlony_1925_4/?query=SZO%3D\(iskola\)&pg=152&layout=s](https://library.hungaricana.hu/en/view/ZalaiKozlony_1925_4/?query=SZO%3D(iskola)&pg=152&layout=s)

Az 1922-es év újabb nehézségek elé állította a falu lakosságát. Súlyos **vörhenyjárvány**, azaz skarlát pusztított, ami egy baktérium által okozott cseppfertőzéssel terjedő betegség. Ez főként a gyermekek között terjedt, ezért a rendes időben megkezdett tanítást az iskolában, hatósági rendeletre, szeptember 11-től október 2-ig szüneteltetni kellett.

1925-ben **Vásári tilalomról** számolt be az újság. „A ragadós száj- és körömfájás miatt Tűrje, Balatonfired, Köveskál és Kovágóórs vásárjaira az összes hasított körmű állatok felhajtása tilos. „

https://library.hungaricana.hu/hu/view/ZalaiKozlony_1925_4/?pg=137&layout=s&query=t%C3%BCrje

1929-ben **spanyolnáthajrávány** söpört végig a településen. 1936 májusában és júniusában a **kanyaróhárávány** uralkodott el a községben és környékén. Az iskolákat a hatóságok most is bezárták. A hírek szerint szerencsére a hárávány gyengébb lefolyású volt, s áldozatot nem követelt.

Aztán szeptemberben, az iskolában egy kisgyermeknek **paralízises** lett. Rögtön határozottan intézkedtek, hatósági orvos elrendelte a 2. osztály bezárását, a tantermeket meszeléssel, súrolással fertőtlenítették, hogy a ragály terjedését megakadályozzák. Sőt szigorú zár alá vették a szülők lakóházát is, így aztán felülkerekedtek a betegségen.

1938. június 25-én a Zalamegyei Újság szerint ragadós száj és körömfájás miatt Tűrjét is bevonták a vészterületbe. Hasított körmű állatokat tilos volt a vásárba hajtani!

1943-ban a Zala megyei Újság júniusi számaiban Tűrjét több alkalommal is említették. Június 9-én, nyílt gümőkorról számolt be az újság (a gümő a latin tuberculum szóm fordítása. Innen jön a gümőkór név. A gümők megakadályozzák a normális tüdőfunkciót).

„**Egészségügyi kimutatás. Zala v ármege területén a folyó évi május hóban a következő fertőző betegségek fordulnak elő:** Roncsoló toroklob: Nagypalina, Tótfalu, Nagykanizsa, Ne- mesrádó, Zalabesenyő. - Hasihagymáz: Drávavásárhely, Pölöske, Drávafüred. - Vörheny: Keszthely, Garabonc, Vörrü, Zalaapáti, Pacsa, Lesencetomaj, Bocfölde, Zalaegerszeg. - Kanyaró: Alsólendva, Csáktornya, Nagykanizsa. Káptalanfa, Tapolca, Lesenceistvánd, Zalabesenyő. - Hőknurút: Csáktornya, Keszthely, Kehida. — **Nyílt gümőkór:** Zalagyertvános, Csentevölgy, Beiaíne, Bocskaihegy, I/yírvölgy, Csáktornya, Lapáthegy, Letenye, Magyarszent-miklós, Galambok, Zalakaros, Csapi, Kiskomárom, Szepetnek, Komárváros, Nagykanizsa, Zalaszarab, Kisszarabka, Drávaegyház, Tapolca Zalaapáti, Zalakoppány, **Tűrje.**”

„Hol található ragályos betegség V Zala vármegye területén a fertőző betegségek állása, a következő: Roncsoló toroklob: Lendvahíd- vég, Lenti, Nagykanizsa, Tapolca. - Hasi-hagymáz: Drávaszentiván, Mikéfa, Keszthely. - Vörheny: Alsó lendva, Szentgyörgyvölgy, Nagykanizsa, Hahót. - **Kanyaró:** Alsólendva, Csopak, Csáktornya, Dráva vásárhely, Keszthely, Semjénháza, Zalaszentbalázs, Szepetnek, Nagykanizsa, Szepetk, Zalaegerszeg, Zalabér. **Tűrje.**”

Váltóláz: Belatinc, Alsólendva, Hosszúfalu, Murasziget, Cserföld, Murahely, Keszthely, Gyenesdiás, Balatongyörök, Rezi, Zalasántó, Kálócfa, Zalabaksa, Nemesnép, Murarátlca, Becsehely, Komárváros,, Bocska,

Nagykanizsa, Csömödér, Ljckóvado-mos, Csonkahegyhát, Páka, Pölöske. Szentpéterúr, Muraújfalu, Gógánfa, Zalahaláp, Szigliget, Kemendollár, Zalaegerszeg, **Türje**.

Zala megyei Újság, 1943. július-szeptember (26. évfolyam, 145-221. szám)
Itt egyelőre elapadtak a forrásaim, de egy biztos 2020-hoz a COVID-19 járványt nem csak a türjei, vagy a Türjéről szóló írásokban, hanem a világ minden országában és minden településén feltűntetik majd.

Tudod- e? Hallottad-e?

Rájniz József

1741. június 5. (Kőszeg). Nyelv: magyar. SJ 1757. okt. 18. Bécs. Psz. 1771. Nagyszombat. †1812. szeptember 23. (Keszthely).

Kőszegen született, Bécsben lépett be a Társaságba. A próbaidő után Leobenben elvégezte a tanárképzőt. 1761-ben Esztergomban tanított grammatikát. A következő két évben Kassán tanult bölcseletet. Utána Pozsonyban és Győrben tanított egy-egy évig középiskolában. 1768–71 között Nagyszombatban tanult teológiát. Ott szentelték pappá 1771-ben. 1772-ben Székesfehérváron, a Társaság feloszlásakor, 1773-ban Szatmárnémetiben tanított. Utána tíz évig Győrben volt teológiatanár. 1783-tól csak lelkipásztori munkát végzett. 1802-ben nyugalomba vonult. 1806-tól **Türjén**, Keszthelyen és Zalaapátiban élt. Már fiatalkorában Leobenben kezdett klasszikus időmértékes verseket írni. Később is verselt, de nem költészete miatt lett jelentős a magyar irodalomtörténetben. Révai Miklóssal és Baróti Szabó Dáviddal a klasszikus verselés magyar alkalmazásával foglalkozott és állt vitában. Ő a nyugat-magyarországi nyelvjárást, Baróti Szabó a székelly vette alapul. A heves vitában több kortárs költő is részt vett. Itt vetődött fel az egységes irodalmi nyelv kérdése, és megnyitotta az utat a nyelvújítás felé.

<http://jezsuita.hu/nevtar/rajnis-jozsef/>

LAKY DEMETER OPraem

Keszthelyen született iparos családból. A helyi premontrei gimnázium tanulója volt. Filozófiai tanulmányait a győri akadémián folytatta. Filozófiai tanulmányainak befejezése után belépett a csornai premontrei szerzetesrendbe. A noviciátus (próbaidő) elvégzése után ismét Győrbe került, a Teológiai Főiskolára. A főiskola elvégzése után 1843-ban szentelték fel. A fiatal szerzetes először a rend szombathelyi gimnáziumában tanított 1843-1846 között, mint szónoklat - és nyelvtanár. **1845-ben a türjei rendházba vonult és itt készült fel a költészettani előadásaira.** 1847-ben kapott kinevezést a rend keszthelyi gimnáziumába.

Az 1848-as szabadságharc Zala megye önkéntes csapatának a megszervezésében, rendtársával, Sebesy Kálmánnal együtt vett részt. (Sebesy Kálmán 1815 május 4-én Győrben született. Ugyanitt tanult bölcseletet, filozófiát

és teológiát. Később a premontrei rend keszthelyi gimnáziumában a második, majd a harmadik nyelvészeti osztályt tanította.).

A határ őrizetére rendelt mozgósított nemzetőri csapatban, Sebesy Kálmán századosként, Laky Demeter pedig nemzetőri főhadnagyként a Muránál teljesített szolgálatot.

Laky Demeter 1848 tavaszán és nyarán a nemzetőrség, majd a honvédség szervezésében segédkezett. Ellenségei is elismerték, hogy: „néplelkesítő szavaival többet értett a császáriaknak, mint egy kis hadsereg”.

1849 május közepén Csertán Sándor kormánybiztos Keszthelyre érkezett. Csertán kormánybiztos érkezését követő vasárnapon Laky Demeter szónokolt az egybegyűlt tömeghez és azt feltűzelte, hogy az minden lehetségest tegyen meg a megszerzett szabadságért és a császári csapatok fegyvereinek leghatározottabb ellenállást tanúsítsa. Később Laky Demeter Hertelendy László szolgabíró kíséretében Páhok, Sármellék, Vita és Zalaszántó községekbe ment, hogy buzdítsák a népet az ellenállásra. Laky július 15-én, Zalaváron 100, Sebesy Vonyarcon és Vashegyen mintegy 60 főt szedett össze.

A Világosi fegyverletétel Lakyékat Keszthelyen érte. Knezevich szeptember elején bevonult Keszthelyre, Laky és Sebesy ellen elfogatási parancsot adott ki. A szőlőhegyekben bujdosó két szerzetest Jeruska János Rezi plébános fogadta be és bujtatta a plébánia épületében. Itt fogták el a bujdosókat szeptember 6-án hajnali 2 órakor. Elfogták ekkor a Rezi plébánost és a Rezi község bíráját is, de később őket szabadon engedték. Lakyék ellen a vád az volt, hogy: „az ottani vidéken addig nem lehet nyugalomra gondolni, amíg őket ártalmatlanná nem teszik.” Mivel semmit sem tagadtak ezért mindkettőjükre halálbüntetés várt. Kempelen tábornok 8 évi várfogságra változtatta a halálbüntetést. Ebből 2 és fél évet az olmützi kazamatákban raboskodtak.

Laky olmützi fogságában ezt írta az őt ábrázoló szénrajz hátoldalára: „Laky János Demeter csornai prépostságbeli kanonok, s hitszónok: 1848-ban nemzetőri főhadnagy 1849-ben népszónok és népfelkelési vezér, s azon év 15-én elítéltetett 8 évi várfogságra vasban. Olmütz okt. 22. 1850.”

Később pedig másfél évet a csehországi Josefstadt-ban raboskodtak.

A császári parancs szerint 1853-ban kegyelemben részesültek. (Ebben az évben kötött Ferenc József házasságot és ez alkalomból amnesztia rendeletet adott ki.)

A csornai premontrei rendházba voltak internálva, s onnan csak a megyefőnök engedélyével távozhattak el. A tanítástól el voltak tiltva.

Életükben az 1861-es esztendő hozott változást, de többet Keszthelyre nem térhettek vissza. Később Laky Demeter rendjének kormányzó perjele lett. Stiliztikai poétikai és retorikai tankönyvei a maguk idején igen elterjedtek voltak. Ő az első magyar nyelvű iskolai poétika szerzője.

Főműve: A költészetnek rövid elméleti s gyakorlati rendszere és történeti vázlata. Sebesy 1861 után először jószágkormányzó a rend birtokain, majd az 1860-as évek közepétől a szombathelyi főgimnázium tanára. 1861 május 25-én Csornán halt meg.

Laky Demeter szintén Csornán halt meg 1902. augusztus. 2-án. A szabadságharcban résztvettek emlékoszlopa mellé temették el.

<http://vajda.boreus.net/hirhd/7-a.htm>

Türje Dénes (? – ?, 1254. okt. 17. után) nádor

A Zala vm.-i ~ nemzetség tagja, a türjei monostor alapítója. 1235 előtt viselt tisztségei nem állapíthatók meg. 1235 – 42 között lovászmester, 1241 – 45-ben horvát, dalmát, szlavón bán és kormányzó hercegi címmel. 1245 – 46-ban nádor és somogyi ispán, 1246 – 48-ban tárnokmester, 1248-ban nádor és pozsonyi ispán. 1251-től 1254-ig szolnoki ispán. – Irod. Karácsonyi János: A magyar nemzetségek... (III., Bp., 1901).

<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletrajzi-lexikon-7428D/t-ty-780F8/turje-denes-783EE/>

O.L.Batthyany lt. Misiiés 6511. 1644.XI.21.

Bessenyei István levele Komárból B. A.-hoz.

A türjei palánkot az elmúlt csütörtökön a török megütötte. 19 lányt, 13 gyermeket, 8 asszonyt vittek el, 5 vitézt levágtak s minőén marhájukat elhajtották.

<file:///C:/Users/Lynx/Desktop/let%C3%B6lt%C3%A9s.htm>

Gyűjtötte: Nagyné Szabó Éva

TÜRJE ÉS GYERGYÓALFALU TESTVÉRTELEPÜLÉSI KAPCSOLATÁRÓL

Hogyan is kezdődött?

Valamikor az 1980-as évektől már kapcsolatban állt egymással a két település. Pontosabban a kapcsolat Scheibelhoffer Miklós türjei, és Romfeld János gyergyószentmiklósi urak között alakult ki, munkahelyi együttműködésnek indult, majd baráti kapcsolattá vált.

Mindketten a lengyár vezetői voltak, Scheibelhoffer Miklós (aki sajnos már nincs közöttünk 1952-2016), Mikosdpusztán, Romfeld János pedig Gyergyóban.

Az 1989-es forradalmi eseményeket követően Scheibelhoffer Miklós kezdeményezésére segíteni szerettek volna a türjeiek.

Romfeld János úr azt javasolta, hogy Alfaluban is nagy a "szükség", elkel a segítség, vigyék oda a szállítmányt. Ő jól ismerte a körülményeket, mert a lengyár legtöbb dolgozója is Alfaluból származott.

„A mikosdpusztai lengyár biztosította a teherautókat, és Türjén elkezdtek a gyűjtést. Elsősorban gyógyszereket és tartós élelmiszereket szerettünk volna, de megmozdult az egész falu, és ruhákat, játékokat is hoztak. Emlékszem, Marcell fiam is elküldte a kedvenc traktorját, s kérte írjam rá, hogy egy kisfiúnak küldi. Mikor Alfaluba az önkormányzathoz megérkezett a szállítmány mindenki nagyon meglepődött, nagy szeretettel fogadták Őket. Olyannyira, hogy bár a településen nem volt se villany, se közvilágítás, mégis Baricz Gergő útra kelt és a kuriózumnak számító „csíki sört” szerzett a vendégeknek, akik bár nyüzöztan, fáradtan, de új barátokat szerezve érkeztek haza.” - emlékezett egy beszélgetés során vissza Köllésné Bubernik Andrea, Türje település alpolgármester asszonya. Alfalunak ez volt a legelső segélyszállítmánya!

Ekkor lett Türje első testvértelepülése Gyergyóalfalunak. A szerződést később írták alá a települések vezetői.

A barátság azóta sem szakadt meg. 2014 augusztusában a „TÜRJEIEK NAPJA” rendezvény alkalmával Türjén, kopjafát állítottak a Polgármesteri Hivatal elé. Nagy Ferenc László polgármester és a képviselő testület a kopjafa hasonmását elküldte Alfaluba, amelyet ott a falu központjában állítottak fel. A kopjafákat Szabó Lajos türjei fafaragó mester készítette. Ezek a faragások hirdetik a Zala megyei TÜRJE, és a Gyergyószéki GYERGYÓALFALU negyed évszázados barátságát!

Így az utókor is tudomást szerezhet a hosszú évekre visszatekintő testvérkapcsolatról.

2016-ban a falunapi rendezvény keretében „székelykaput” állítottak és avattak Türje főterén. Ez a székelykapu is Szabó Lajos fafaragó mester munkája, mely jelképezi és erősíti a két település barátságát, ugyanakkor szimbóluma a türjeiek vendégszeretetének. Mindkét alkalommal ezeknek a fontos

eseményeknek tanúi lehettek a gyergyóalfalvi Domokos Pál Péter Hagyományőrző Egyesület citerásai, dalosai, és néhány tanácsosa.

A gyergyóalfalvi Domokos Pál Péter Hagyományőrző Egyesület citerásai és dalosai azóta is többször megfordultak Türrjén, részt vettek a türjeiek ünnepein, szüreti felvonulásain, fellépéseikkel gazdagították az ünnepi műsort.

A türjeiek is évente ellátogatnak Alfaluba.

Ezek a találkozások segítenek megismerni egymás életét, szokásait, kultúráját, vidékét. Kirándulásaink, látogatásaink, amelyeket egymás hazájában teszünk, gazdagítják történelmi és földrajzi ismereteinket.

Kedves FIATALOK! Arra szeretnék buzdítani benneteket, hogy kapcsolódjatok be Ti is a különböző testvértelepülési rendezvényekbe! Ápoljátok, és ha lehet folytassátok az évtizedek óta kialakult és tartó barátságokat településeink között!

Lejegyezte: Mayer Julianna

Kopjafaavatás Türrjén 2014.

Kopjafa Gyergyóalfaluban 2016.

Szüreti felvonuláson Türrjén

Domokos Pál Péter Hagyományőrző Egyesület (DPPHE)

A Domokos Pál Péter Hagyományőrző Egyesület 2000. november 10-én jött létre. Eszmei megálmodója Gálné Kovács Irma nyugdíjas pedagógus, népművész, néprajzkutató, az egyesület tiszteletbeli elnöke, a Magyar Néprajzi Társaság, a Veszprém Területi Akadémiai Bizottság és több romániai néprajzi egyesület tagja, Gyergyóalfalu díszpolgára. Alapító tagok: Gálné Kovács Irma, Hunyadi Irén, György István, Nagy Imre, Gál Margit, Török Attila, Sövér Lajos, Pál Csaba, Balázs József, Gál Mihály, Madarász Teréz.

Vezetőségi tagok: - tiszteletbeli elnök: Gálné Kovács Irma - Hunyadi Irén, Iszlai Katalin, Gál Margit, Török Attila, Sövér Lajos, Pál Csaba.

Az egyesület Gyergyóalfalu volt kántortanítójának, - a „csángók vándorapostola és Alfalu Péterbácsija” -, Domokos Pál Péternek nevét viseli, aki úgy él a gyergyóalfalvi emberek tudatában „mint az igaz szó és a szeretet nagy mestere” (Hargita népe, 2005.12.21.), aki azt vallotta: „Alfalu minden apraját és nagyját határtalanul szeretem” (Domokos Pál Péter). Gálné Kovács Irma meggyőző szavait idézzük: „igaz csak 3 évet élt falunkban (1933-1936), de mély nyomot hagyott a közszellemben. Ő volt aki meghirdette az emberszeretetet, az egymás iránti tiszteletet, a munka megbecsülését és a ragaszkodást a gyökereinkhez, a múltunkhoz. Az egyesület keretében ezt a szellemet tartjuk állandó éberen” (Magyarország, Túrjei Kalendárium, 2003). A tiszteletbeli elnök asszony véleménye szerint” a hagyományőrző egyesület létrehozását a gyergyóalfalvi életvitel igényelte és napjaink igénye, a rendezvények során a tiszta forráshoz való kötődés, minden szinten, illetve minden vonatkozásban önazonosság és etnikumi sajátosság kivitelezése.”

A fentieket figyelembe véve az egyesület tevékenységének fő célkitűzése hagyományőrzés és ápolás, hagyományátadás és hagyományteremtés, olyan tevékenységek, összejövetelek szervezése, mellyel felkeltjük az érdeklődést falunk népi kultúrája iránt és felhívjuk környezetünk figyelmét milyen fontos a múlt értékeinek megőrzése, hagyományaink ápolása és tisztelete. Az egyesület keretében változatos körű tevékenységeket tartunk: szövés, varrás, faragás, citerázás, népdal és néptánc tanulás, különböző korosztályok szerint. Az itt elkészült munkákat kiállításokon, fesztiválokon, vásárokon népszerűsítjük. Szakmai irányítók voltak az évek folyamán: Gálné Kovács Irma, Madarász Dávidné, Kozma Juliánna, Török Mária, Domokos Árpádné, Ferencz Mária, szövőknél, Török Attila, Pál Sándor a fafaragóknál, önálló tevékenységet folytat

László Pál és Kovács Attila, népzene-citeraoktatásnál: Nagy Imre, Kiss Sándor, Iszlai Katalin, Kiss Emese, népdalnál: Fülöp Ibolya, Iszlai Katalin, Pál Ibolya, népi gyermekjátékoknál: Hunyadi Irén, Iszlai Katalin, Szakács Bernadette, Mayer Juliánna, míg a néptáncnál: Pál Csaba, György Szilvia, Gál József, Nagy Botond, Nagy Beáta, Mogyorósi László, Karda László. Rongyvágó kalákák keretében előadásokat tartottak: Hunyadi Irén, Iszlai Katalin, Bogyé Ilona és Simon Jolán. Gyűjtő- és feldolgozó tevékenységek közül legkiemelkedőbbek a Domokos Pál Péter emlékszoba létrehozása (Gálné Kovács Irma), melynek feladata a községhez kötődő nevezetes személyiségek feltárása és hazahozása.

<https://gyergyóalfalu.ro/kozossegek>

Betti cikke

Töredékek emlékeimből

Megújul a (türjei) Művelődési Ház, kívül-belül új köntösbe öltözik, de a falai örök emlékeket őriznek. Szüleim, Lendvay Károly és Fabricius Irén - avagy mindenki Karcsi bácsija és Irénke nénije - közel 20 évig szórakoztattak kicsiket-nagyokat a mozifilmekkel.

Mikor lekerült a „*Filmszínház*” felirat az épületről, őszintén összeszorult a szívem.

Hogy is kezdődött kettejük élete? Mikor és hogyan lett „Te és Én”-ből „Mi”, azaz a Lendvay család?

Két ember, akik gyerekként túléltek a II. világháborút, akiknek szüleit kisémmizte az államosítás, ifjú hévvel indultak a felnőtt élet felé....

Apukám a zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnáziumban, Anyukám a Közgazdasági technikumban (a jelenlegi Csány László Szakközépiskola) tanult. A sors úgy hozta, hogy mindkettőjüknek félbe kellett szakítaniuk a tanulmányukat, s csak később tudták befejezni.

1953-at írtak, amikor megismerkedtek. Nagy szerelem volt az Övék, mely végig kísérte egész életüket. Vallásukat tekintve egy katolikus ifjú hölgy és egy református fiatalember élete fonódott össze. Az akkori kilátástalan hazai helyzet miatt el akarták hagyni az országot, de a korábban kézbesített levél, amit Anyukám a szüleinek írt megakadályozta, hogy átlépjék a határt. Apukám két barátja elment, a szüleinek maradtak. Egymás nélkül sehova.

1957. december 26-án összeházasodtak. Közös életük kezdetén, Édesapám Budapesten próbált szerencsét. Az akkori Láng Gépgyárban dolgozott, munkájával maximálisan meg voltak elégedve. Mégis fel kellett mondania, mert az akkor már várandós Anyukámmal volt, hogy vasútállomáson hajtották álomra fejüket. Hiába kerestek, nem találtak lakást. Akkori főnöke mindent elkövetett, hogy segíteni tudjon, de sajnos későn érkezett a hír „*van lakás*”. A szüleim akkor már a hazafelé tartó vonaton ültek, visszaköltöztek Türjére. Apu volt főnökének utolsó hozzá intézett szavai: „*Ha megtudom, hogy Pesten bárhol elhelyezkedsz, kirúgatlak, mert Te nekünk kellesz!*”

Itthon újrakezdték az életük. A Párkányi-féle házban laktak albérletben, egy szobában. Apu viccesen mesélte, hogy a szemközti szomszédjuk a következő dombon lévő Vendel kápolna volt. ☺

Első gyermeküket kislánynak várták. A szülőotthon felé vezető úton Édesapám megkérte Édesanyámat, ha mégis fiú lesz, Nándornak hívják. Így is lett, megszületett legidősebb testvérem.

Apu biciklivel járt Gógánfára és Óhídra dolgozni, hogy kis családját el tudja tartani. Teltek az évek, Anyukám már a második gyermekét várta. Elmondása szerint érezte, hogy fiút hord a szíve alatt. A szentgróti szülőotthonba biciklivel ment le Anyu, megszületett második kisfiúk, nem volt kérdés, Károlynak keresztelték. Immár két gyermekük volt, akiket szegényen ugyan, de annál nagyobb szeretetben és boldogságban neveltek.

Apu már a Gépállomáson esztergályosként, Anyu a TSZ-ben pénztárosként dolgozott, amikor is 1963-ban megvették azt a házat, ahova már Én is megszülettem.

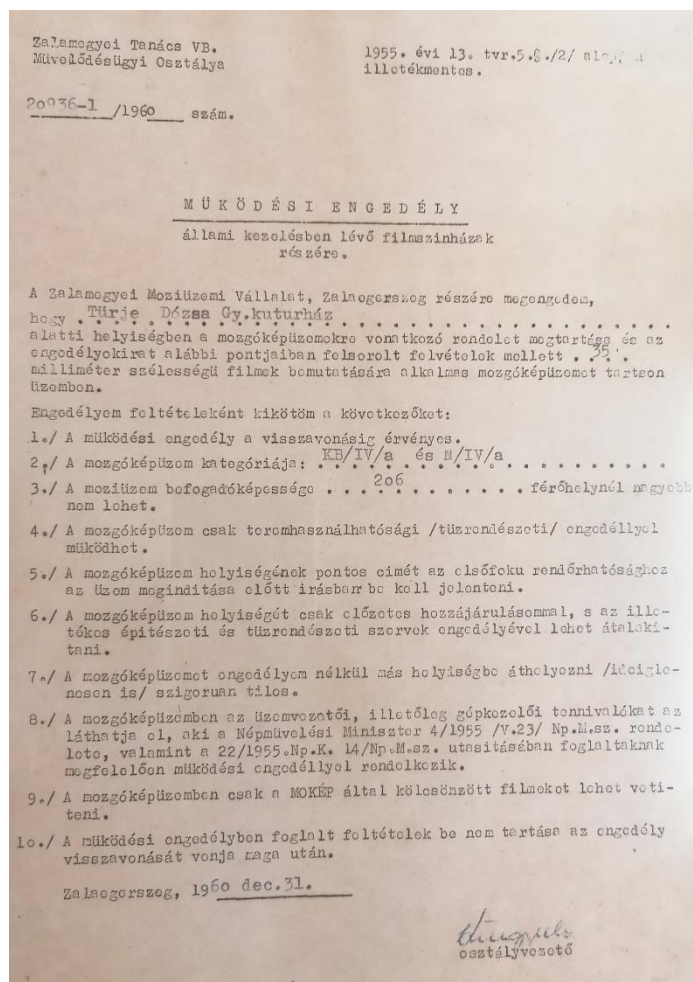
Gyerekként soha nem hallottuk Őket veszekedni, mindig szépen beszéltek egymással és Tőlünk is elvárták az íratlan illemszabályok betartását. Nemcsak nekünk mutattak jó példát, de azt gondolom sok más embertársunknak is. – „*Tiszteld embertársaidat, segíts másokon, légy kedves!*” Kislánynaként megfogott, hogy minden étkezés után Apukám megköszönte Anyukámnak az ételt, majd kezet csókolt neki.

Szüleink szép példányszámú könyvtárral büszkélkedtek, nem is csoda, hisz fiatalon is Anyu/Írénke néni többször is szavalt, Apu/Karcsi bácsi pedig az irodalmi színpad tagja volt. Szerettek olvasni, inspiráltak bennünket is. Drága jó Anyukám számomra utánozhatatlan kezűgyességgel rendelkezett. Engem is megtanított kötni, hímezni, de a mai napig nem érek a nyomába. Apukám pedig univerzális kis ezermester volt. Tapasztaltam, milyen sokan kérték a segítségét és senkinek nem mondott nemet. Szerettem körülötte ténykedni. Egyszer azt mondta: „*Kislányom, itthon lehetsz melegítőben, az se baj, ha kicsit szakadt, mert Te is olyan, vagy mint Én, szeretsz bütykölni, de ha kilépsz a kapun, legyél mindig Nő.*” Anyu a lehetőségekhez mérten, mindig elegánsan öltözött, sokan nem is gondolnák, hogy az Apu hatására. Büszke volt a feleségére, az ő szájából soha nem hallottuk, hogy „az Asszony”. ☺

Bátyáim után nekem is eljöttek a kamaszévek, ahogyan ők, én is megvívtam a csatáim szüleimmel. Felnőtt fejjel visszagondolva annyi mindenben igazuk volt. Az etalon, a követendő minta ott volt előttünk, rajtunk állt, hogyan élünk vele. Tudtam, hogy bármivel fordulhatok hozzájuk. Mikor már felnöttem, egyszer azt mondta drága jó Apukám: „*Adok Neked egy tanácsot. Soha senkitől ne fogadj el tanácsot. A véleményem elmondom, és úgy teszel, ahogy a szíved súgja.*” Természetesen a legjobb véleményeket kaptam.

Gimnazista voltam, mikor Anyukámat/Írénke nénit megkereste Varga Géza bácsi, hogy volna-e kedve moziban dolgozni. Később az Apu/Karcsi bácsi is a kis csapat tagja lett. Évekig, kedd - csütörtök este, valamint vasárnap délután és este

volt előadás. Havonta egyszer volt az ovisoknak vetítés, az iskolásoknak matiné. Anyu december 24-én kora délutánra mindig rendelt gyerekfilmet, hogy a szülők otthon nyugodtabban készülhessenek. Mikor Géza bácsi nyugdíjba ment, Anyut nevezte ki a helyére az Edison mozi. Bátyáimmal sokszor segítettünk. Szerettük csinálni mi is, kis családi „vállalkozás” lett. Anyu mindig igyekezett a legígéretesebb filmeket lekérni a raktárból. A Ben Hur például ingázott Zalaszentgrót és Túrje között. Egy tekerics különbséggel ment egyszerre két helyen is a film, teltházzal.

Imádtam a gépházban lenni, volt valami varázsa, mint amikor bemehetsz a kulisszák mögé. Előfordult, hogy helyettesítettük a szüleinket, fiúk a vetítést és ahhoz kapcsolódó feladatokat bonyolították, nekem a pénztárosi teendők jutottak. A hála és a dicséret soha nem maradt el. Még Roni lányom is dolgozott a moziban; Anyu frappánsan kitalálta, ha beáll jegyszedőnek, kap fizetést. Így első munkabéreit a moziban végzett munkájáért kapta. Ahogy a modern technikai vívmányok teret hódítottak, egyre kevesebb lett a látogató, de Lendvay-ék már 3-5 néző kedvéért is szeretettel és örömmel tettek/végezték kisközségünk közösségi szórakoztatását. Végül 2000. nyarán véglegesen bezárt a Filmszínház. Családunk is szomorúan vette

tudomásul, egy korszak lezárult. Szüleink ekkor már nyugdíjasok voltak és hiányzott nekik a kimozdulás, hogy Nándi bátyám szavaival élve „*karöltve elmenjenek mozizni*”.

Mindamellet, hogy gyakorta jártak közösségi rendezvényekre, művelődni, táncolni -pl. Apunak/Karcsi bácsinak köszönhetően kezdődtek református istentiszteletek is Túrjén - végsősoron a Családjuk volt a mindenük. Gyerekeikben, unokáikban találták meg a boldogságot. Nagyon sokat játszottak együtt, rengeteg kártyaparti, dominózás, focizás, rejtvényfejtések, olvasások, a Mamival közös sütés-főzések, kerti munkák, a Papival való bütykölések, traktorozások, állatok gondozása lengték be a házat.

Az egész család nagy örömére 2007. karácsonyán sikerült az 50. házassági évfordulójukat teljes titokban megszervezni. Ahogy Ildi sógornőm mondta akkor: „**Mert megérdemlik.**”

Karesz bátyám köszöntőjéből idézve: „*Küzdelmekkel teli 50 év, de boldog 50 év...megmutattátok, hogyan kell élni.*”

Zsófi lányom mesélte el élete egyik legmeghatározóbb élményét: „Kamasz voltam, amikor Papi már nagyon beteg volt, kórházba is került. Egyik látogatás alkalmával elkísértem Mamit. Megálltam az ágy végénél, és csak néztem, ahogy fogják egymás kezét, eközben Papi a legtisztább, legőszintébb tekintetével, - amit valaha is láttam -, Mamit nézte és ezt mondta: „Nagyon szeretlek!”

Még a könnyeim is kijöttek, hiszen Ők, akikre mindig is felnéztem, mint csodálatos nagyszülőkre is, - akik a bicikliszereléstől a süteménysütésig át megtanítottak mindenre, amire tudtak, - ennyi év után is őszintén, tiszta szívből szerették egymást.

Mindenki Nagypapija és Nagymamija. Apu/Karcsi bácsi az örök optimista, vidám édesapa; Anyu/Irénke néni a büszke, aggódó, mindig finomságokkal váró édesanya.

Bármelyikünk, ha úgy érezte, hogy összecsaptak a feje fölött a hullámok, nehezebb időszakot élt meg, mindig megnyugtattak, higgadt, bölcs szavaikkal: „*Ne keseredj el. Sose volt úgy, hogy ne lett volna valahogy. Ezt is megoldjuk.*”

Aki már vesztette el Szeretteit, tudja, mennyire hiányoznak az együtt töltött percek, ölelések, a közös beszélgetések, vagy az a levegőben is érezhető szeretet, ami körülvett Mindnyájunkat születésünktől fogva. Pénzben nem mérhető értékekkel lettünk gazdagabbak. De akit szeretnek, azt nem feledik. Mindig itt vannak Velünk. Úgy érzem, hogy gyermekeik, unokáik, dédunokáik is viszik tovább öröklés útján azt a sok szépet-jót, tudást, amit Mindkettőjüktől kaptunk, s amiért hálás és büszke szívvel viseljük, hogy e család részesei lehetünk.

„*Mert amiért élni vágytam,
te voltál nekem,
hisz tőled lett szép az egész életem,
te adtál értelmet minden szónak,
versnek,
ami egy emberöltőből általam
kitellett.*”

/részlet Kun Magdolna - Elszállnak az évek című verséből/

Türje, 2020. november

Lejegyezte: Biróné Lendvai Judit

Az egyik legidősebb türjei

A fájdalom megedzi az embert.

*„Ha Isten könnyet helyez a szemedbe,
az csak azért van, mert a szívedben szívárványt akar kifeszíteni.”
(Charles Haddon Spurgeon)*

Türje egyik legidősebb embere sorozatban Karader Jenőné, Lábodi Rozália a beszélgető társam. Rózszi néni így mesélt.

92 éves vagyok. 1928. október 9-én születtem Türjén.

Szüleim: Lábodi Ferenc és Dömötör Anna. A türjei iskolába jártam, hat osztályt végeztem, ami az akkori követelmény volt.

Fiatal lányként engem is csábított a nagyvárosi élet, így édesapám ismerőse révén egy távoli rokon családdhoz kerültem, Budapestre. Szolgálóként dolgoztam, vezettem a háztartást, jó dolgom volt, rokonként is kezeltek. 1943-44-ben a bombázások elől hazamenekültem. Emlékszem húsvétkor jöttem

meg, de a háború szele itthon is utolért. József nap tájékán, 44 tavaszán bejöttek a németek, utána az oroszok. Nagyon ronda világ volt. A szüleink bújtattak, mentettek meg minket az oroszoktól. A Köllis lányokkal együtt a húsfüstölőben bújtunk meg éjjel és nappal. Oda hozták az ételt, ott éltük az életünket.

A háború után Stégeréknél dolgoztam, gyakran ott is aludtam. Közben Margit testvéremmel együtt beteg édesanyánkat ápoltuk. 46-ban meghalt édesanyám, a testvérem férjhez ment, én édesapámmal maradtam. Ő a szakmájában dolgozott, kőműves volt. Előfordult, hogy csak kéthetente jött haza. Gyakorlatilag egyedül voltam. De nem! - együtt a bánatommal, a fájdalommal, a magánnyal – sok átsírt éjszaka volt a társam.

'50-ben mentem férjhez a szintén türjei Kereder Jenőhöz. Ő ács volt. Közben jöttek a gyerekek, Feri és Jenő, akit Öcsiként ismertek. Amint iskolások lettek én is elmentem dolgozni Zsigmondházára, a fatelepre. A Steif Rózsival meg a Czotter Margittal almásládákat

szögeltünk. Itt jól éreztem magam. Közben édesapám beteg lett, őt gondoztam. Szóval a betegápolásból is kijutott.

'72-ben épültünk. Perger Pista volt a mester. Öcsi nála volt inas.

Az erdészetben tíz évet dolgoztam. Ültettünk, sarlóztunk, tisztítottunk, kapáltunk. Szerettem dolgozni, jó volt a csapat, jó volt a hangulat. Mindig azon voltam, hogy megfeleljek, meg is becsültek érte. A Széchenyi utcai kis bolt építésénél is szorgalmasan dolgoztunk Feri fiammal együtt. Nem állt tőlem távol a napszámos munka sem és a ház körül is mindig sok állatot tartottunk. '84-ben mentem nyugdíjba.

A férjem 59 évesen hunyt el, Feri fiammal maradtunk. Újabb tragédia következett, menyem 36 évesen költözött az égiekhez. Az én gondjaimra maradt a két unokám – Gréta 13 éves, Ágika 10 éves – és az édesapjuk, a fiam.

2012-ben, 57 évesen meghalt Öcsi. Fiam elvesztése életem legnagyobb fájdalma volt, de az unokák miatt talpon kellett maradnom. Az ő tiszteletük és szeretetük kárpótol az átélt rengeteg tragédiáért. Grétiék Szentivánban laknak, hetente jönnek, Ági Szalapán dolgozik, szinte minden nap meglátogat. Minden munkában segítenek, jól esik féltő gondoskodásuk.

Ugyan magas a vérnyomásom, de gyógyszerrel karban tartom és így még vezetem a háztartást, ellátom a kis állatokat, ha szükséges dolgozom a kertben és sok finomsággal, főként réttel kényeztetem unokáimat. Feri természetesen mindenben segít.

Elmondhatom, hogy nekem vannak a legjobb és legkedvesebb

szomszédaim, olyanok, mintha a saját gyerekeim lennének.

Délutánonként egy kicsit pihenek, de általában mindig találok valami tennivalót. Engem mindig is a munka éltetett.

Nagy tisztelettel megköszönöm Rózsi néninek a beszélgetést. Szívvel kívánom, hogy a jó Isten éltesse az emberi kor legvégső határáig.

Lejegyezte: Czimbalek Tiborné

A legfiatalabb türjei

Kedves Türjeiek!

Sági Luca vagyok, Türje egyik legfiatalabbja. Neves napon, a türjei szüreti felvonulás napján 2020. szeptember 19-én születtem Zalaegerszegen. Apukám: Sági Tibor, anyukám: Sági-Tóth Szimonetta. Nagyszüleim: Sági Tibor, Ferenczi Margit és Tóth Zoltán, Gál Györgyi, ők csáfordi lakosok.

Van egy remek bátyám, Áronnak hívják.

Megszületésem előtt már izgalmas kalandokban volt részem. Mivel a Sági családban nincs lány, kíváncsiak voltak a szüleim, hogy én is fiú vagyok-e? Bár anyukám másképp érezte magát velem, mint a bátyámmal, de hát vannak csodák! Tehát elmentünk babamozira. Érdekes volt, az

eredmény pedig meglepő: kislány. Először kételkedve fogadta a család, hiszen a bátyámnál kislányt jeleztek és mégis Áron született.

A 27. héten már nagyon unatkoztam, mocorgásom eredményeként anyukám kilenc napot töltött kórházban. Tudomásul vettem, hogy még várnom kell. Ez anyunak jól is jött, hiszen a festés utáni nagytakarítást a nagymamáim végezték, mi meg csak pihengettünk. Ez a semmittevés örülten uncsi volt, így 18-án este gondoltam egyet, - elég volt itt – mocoogni kezdtem, csak finoman, hogy anyukámnak ne fájjon! Menjünk már a kórházba! Éjfél felé értünk oda. Egy viszonylag nyugalmas éjszaka után 19-én délután 2 órakor 2900gr és 49cm-rel megláthattam ezt a csodálatos világot.

Apukám, aki végig anya mellett volt, fürdetés után, szép ruhában vitt anyukámhoz. Nahát! Az én erős apukám sírt – örömeben - Szuper gondoltam! Minden oka meg is volt rá, hiszen egy hercegnőt tartott a kezében, a Sági család hercegnőjét. A szemem is kék, mint az apukámé, és ha este hazajön, csak az övé vagyok, imádjuk egymást.

No meg a Dédi, ő talán a legbüszkébb, hisz két fiúgyermek, két fiú unoka és két fiú dédunoka után egy kislány – ez ám az öröm! Sajnos a világban tomboló vírus miatt Dédikém még nem puszilgathatott meg, de mindketten alig várjuk, hogy találkozhassunk!

Csáfordi nagyszüleim hetente jönnek, mindenben segíteni szeretnének, de az én ügyes anyukám ezt nem várja el. A türjei nagyszüleim is rendszeresen jönnek hozzám. Margit mama hordja Áront oviba. Ő tehát mindennapos „vendég” nálunk.

Szóval nagyon odateszi magát. Talán a bátyám csalódott egy kicsit, mert ő focizó tesót szeretett volna, de mára már elfogadta, hogy tudunk mi majd együtt játszani!

Anyukám szerint jó kislány vagyok, átalszom az éjszakát. Igyekszem is, nem szeretném apukámat zavarni, neki pihenten kell dolgozni. Értünk!

A finom anyatejtől két hónap alatt két kilót híztam és tíz centit nőttem.

A rendkívüli helyzetre való tekintettel most apa, anya, Áron és nagyszüleim védőszárnyai alatt cseperedem. Várom, hogy minél hamarabb megismerkedhessem a tágabb világgal.

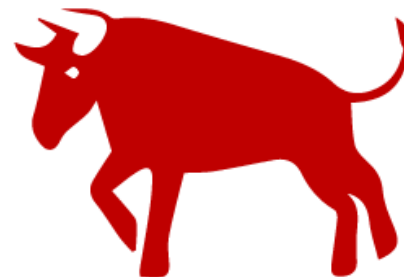
Köszönöm, hogy mesélhettem.

Luca

Lejegyezte: Czimbalek Tiborné

Kínai horoszkóp

A Fém **Bivaly** éve a Fém Patkány évét követi, 2021. február 12-én kezdődik és 2022. január 30-án ér véget. A kínai horoszkóp szerint 2021 a Fehér Fém Bivaly éve, a felelősségvállalás, a kemény munka, a szervezethez, a kitartás, az elszántság és az érdemek éve, a jólét és a szeretet, a család és a fejlődés éve.

BIVALY

A Bivalyoknak koncentrálniuk kell, és szervezettnek kell maradniuk ahhoz, hogy még idejében, akár 2020 végén, készen álljanak egy tervvel a 2021-es évre, és a gyakorlatban is megvalósíthassák mindazt, amit elterveztek. 2021 olyan év lehet, amely fontos változásokkal jár az életükben, könnyen meglehet, hogy a családi életük pozitív irányba változik. Hoz majd néhány áldozatot a szerettei jóléte érdekében, még ha ez azt is jelenti, hogy kevesebb ideje lesz pihenni. De mivel a Bivaly általában a családot helyezi előtérbe, ezt nem fogja erőfeszítésként értelmezni, sokkal inkább örömteli, szerencsés esélyként gondol rá, amivel biztosíthatja szerettei jólétét. A párkapcsolatok megerősödnek, és a sok munka is meghozza az eredményét.

A bivaly erős, határozott, ugyanakkor sikert és állhatatosságot, békét és harmóniát, családot és szeretetet, stabilitást, fegyelmet és szervezethez, türelmet és elszántságot is jelképez.

Tehát 2021-ben az álmaink megvalósításán kell dolgoznunk, tisztelnünk és védenünk kell a családjunkat, be kell osztanunk az időnket, megállapítanunk a prioritásainkat, és a nehézségek ellenére is tovább kell haladnunk a kiválasztott úton, hogy elérhessük a céljainkat.

Figyeljünk oda az egészségünkre: a Bivalynak érzékeny a tüdeje, így nagyobb a légúti megbetegedések kockázata.

A Bivaly nem fél a munkától, maximalista, erős, kitartó, stabil és kiegyensúlyozott. Csak újra kell értelmeznie a céljait, amit 2021 elején meg is tesz. Lehet, hogy változtat valamin a karrierjében, vagy saját vállalkozásba kezd.

Híres Bivalyok: Johann Sebastian Bach, Warren Beatty, Chuck Berry, Willy Brandt, Jeff Bridges, Richard Burton, Charlie Chaplin, Tony Curtis, Sammy Davis jr., Walt Disney, Jane Fonda, Handel, Adolf Hitler, Dustin Hoffmann, Antony Hopkins, Jack Lemmon, Napóleon

Gyűjtötte: Czimbalek Tiborné

Rendezvények

**Téli estek ismeretterjesztő sorozat „Tökétől a pohárig” című előadása
2020. 02. 28-án került megrendezésre.**

Türje település közössége egy beszélgetést kezdeményezett Vizvári Sándor szőlész-borással, aki a szőlészet és a borászat alapjait tárta a hallgatóság elé, érdekes történetekkel kiegészítve. Ezen alkalom lehetőséget adott arra, hogy együtt felkészüljenek a térségi borosgazdák találkozására.

(Gergő fotó)

2020. 04. 12. - Húsvét

A Húsvét az egyik legnagyobb ünnep a kereszténység számára. Számos szokás alakult ki és maradt fenn ezzel kapcsolatban. A negyven napos böjt után teli kosarakkal indultak el az emberek a templomok felé, hogy az abban vitt sonkát, kalácsot, főtt tojást már megszentelve, megáldva fogyaszthassák a Húsvét vasárnapi ünnepi asztalnál. A Húsvét hétfő a locsolkodás napja. A szokás a víz megtisztító és megújító erejében gyökerezik. Vidéken még ma is kútvízzel locsolják a lányokat. A locsolás után a fiúk festett tojást kaptak. Régen az idősek tanították meg a fiatalokat a tojásírás műveletére, melyek számos technikával készülhettek. A tojás az ősi termékenység szimbóluma, a kereszténységben pedig a feltámadás jelképévé vált. Az idei évben a helyi médiában megjelent videó nyújtott segítséget a Húsvétra való felkészülésben, bemutatva az ünnepkörhöz tartozó népi szokásokat, hagyományokat és a tojásírás technikáit. Ötleteket adva arra, hogy együtt tudjunk alkotni magunk és mások örömeire.

(Fotók a videóból)

2020. május

A karantén ideje alatt több időnk jutott a főzésre, ezért mi is csatlakozva a "Közösségek Hete" programsorozat felhívásához- azt kutattuk, hogy mik lehetnek a karantén konyha rejtelmek!? Pontosabban, hogy mi rotyog a türjei fazekakban, tepsikben? A felhívás megmozgatta a helyiek kulináris fantáziáját, rengeteg fotót, videót kaptunk az ételek leírásával. Mivel online térbe kényszerültünk videó formájában szemléltettük a beküldött anyagot, a Bergendy együttes: Hadd főzzek ma magamnak című dalát használva zenei aláfestésnek.

(Fotók az ételekről. Kultúrház Türje Fb oldal)

Májusfa

A Májusfa állítás a természet újjászületésének és a szerelemnek szimbóluma. A „**Legyünk Top-on Zalában**, Közösségfejlesztés öt zalai településen” elnevezésű projekt „Közösen a közösség erejével” felhívására Türje közössége is csatlakozott Április 30-án „együtt”, mindenki a saját portáján állított Májusfát, így május 1-jének reggelén minden településen egyszerre lobogtak a színes szalagok.

(felhívás plakátja, az én májusfám fotójával. Főző Gábor Túrje első májusfája 2020.)

2020. 06. 23. - Szentivánéji túra

Szent Iván a nyári napforduló ünnepe, az év legrövidebb éjszakája, a szertartásos tűzgyújtás egyik jeles napja. Régen a tűzgyújtással a Napot segítették a sötétséggel vívott küzdelmében. A mágikus éjjel a varázslatoknak is kedvez: főként a szerelemben és a bőségben. Az ekkor gyújtott tűzről azt tartották, hogy megvéd a köd, a jégeső és a dögvész ellen, elősegíti a jó termést. A szertartásos tűzugrásnak egészség- és szerelemvarázsló célzata is volt. A sötétség az elmúlást, a fény pedig a megújulást jelentette, ezért ezen a napon az emberek nagy tüzeket raktak, hogy elűzzék a sötétséget; ekkor kezdődik a csillagászati nyár is. 2020. június 23-án került megrendezésre a már hagyománnyá vált Szentivánéji túra. A szép számban összegyűlt túrázók a megszokott útvonalon keltek útra, megpihelve Szabó István helyi gazdánál.

A túra végén a Premontrei Présháznál a hagyományos tábortűz gyújtás, tűzugrás mellett örömtüzet is gyújtottunk. Az elmaradhatatlan szalonnasütés és zsíros kenyér mellett harmónikaszóra felengedtük az idei kívánság lampionjainkat is.

(Fotó: Gergő)

Lejegyezte: Veress-Nagy Andrea

Türjei Vigadalom

A 2020-as év márciusa különös érzelmeket, új szokásrendet, eddigi életünk teljes felforgatását hozta.

A Covid-19 vírus megjelenésével nemcsak a saját életünk, de a közösségi létünk is átformálódott. Felborultak a megszokott mindennapok. Az oktatás és a munka mellett a szórakozás is a virtuális térbe „költözött”. Sajátos időszaka ez mindannyiunk életének, mondhatjuk, hogy egyfajta próbatétel. A településünk szokásos programjai a járvánnyal összefüggő közegészségügyi kockázatok miatt elmaradtak. A bezártsággal fémjelzett mindennapok következménye az lett, hogy az emberek jelentős része vágyott a szórakozásra, a találkozásra.

A polgármester, a képviselőtestület és a civil közösségeink, ezért úgy gondolták, hogy szeptember 19-én megtartják a Türjei Vigadalom nevet viselő szüreti rendezvényünket. A szüret a különböző történelmi korokban mindig többet jelentett egyszerű munkánál. Ünnepek számított és számít ma is, hiszen egy egész évi munka gyümölcsével szembesül a szőlőművelő gazda. Mi itt Türjén végre ünnepelni akartunk, szórakozni, hagyományt ápolni és a generációkat is összetartani! A sokakat megmozgató szabadtéri rendezvény során természetesen nagy figyelmet fordítottunk az új higiéniai szabályok betartására, mert kerülni akartuk a megbetegedéseket. A testvértelepülésekről most sajnos nem jöhettek hozzánk kedves barátaink, de lélekben sokat gondoltunk rájuk. Az időjárás nem gonoszkodott velünk. Szép napsütéses idő fogadta az ötletesen feldíszített sportpályán a felvonulásra készülődőket. A falu apraját-nagyját megmozgatta ez a rendezvény. Jókedvvel, énekszóval, mókával, kacagva csinósították a járműveket, lovaskocsikat. A lovasok vezette táncos, zenés népviseletbe öltözött menet 13 órakor indult a pályáról. Az első mindenféle cifrasággal, virágkoszorúval és persze szőlővel feldíszített hintón a kisbíró, a jegyző asszony, a falu papja és a polgármester haladt. Mögöttük hosszú kígyózó sorban traktorokon, és egyéb járműveken férfiak, asszonyok, gyerekek énekeltek, kurjongattak harmonikaszó kíséretében. A látványos menetet a település több pontján közvetlenül is megsejmelhették a kíváncsiskodók. A felvonulási útvonal a szokásos volt. Három megállóval: Kossuth utca: Rép ABC, Széchenyi utcai kis bolt, Árpád utca. Ezekén a helyeken senki sem maradhatott szomjas, mivel folyamatosan borral, pogácsával és pálinkával kínálták a közönséget, aki a rögtönzött néptáncos előadásban is kedvét lelhet. 16 órakor a sportpályára visszaérkező menet élén a kisbíró kikiáltása és kidobolása hírül adta a báméskodó nézőknek a vidám híreket és a további programokat. Nagy Ferenc László polgármester és Manninger Jenő országgyűlési képviselő, miniszteri biztos köszöntője után a Szentgrót Táncegyüttes fergeteges műsorának tapsolhatott a közönség. Majd táncház várta a szórakozni vágyókat. 17 órakor a színpadon bemutatkozott a Groovehouse együttes. Ezt követően a helyi művészeti csoportjaink örvendeztettek meg bennünket a műsoraikkal. 19 órakor Zoltán Erikával a jól ismert slágereit dúdolgatva táncolhatott a nagyérdemű. Egész délután mindenki találhatott a maga

számára kedves és érdekes elfoglaltságot, hiszen előben tapasztalhatta, hogy milyen a hagyományos szőlőpréslés Török Tivadarékkal, mustot kóstolhatott, megtekinthette a fotóklub szép képeit, volt arcfestés, csillámtetoválás, eszem-izsom, kürtőskalács, vattacukor, popcorn, s mi szem szájnak ingere!

Remélhetőleg a szüreti felvonulás elérte a célját, a hagyományok ápolásán kívül a résztvevőknek és a szemlélőknek is maradandó élményt nyújtott. Ezt a programot a TOP-5.3.1.-16-ZA1-2017-00011 Legyünk TOP-pon Zalában! Közösségfejlesztés öt zalai településen című projekt támogatta anyagilag.

Lejegyezte: Nagyné Szabó Éva

Türjei Amatőrök

A '90-es évek végén fogalmazódott meg bennem a gondolat, hogy idézzük fel a múltat, és ünnepeljük meg kicsit másként május 1-jét. Talpalló Edina személyében - akkor Ő volt a művelődésszervező -, hamar partnerre találtam, és a művelődési ház lépcsőjén ülve, percek alatt összeállítottuk a programot. Talán sokan emlékeznek a zenés ébresztőre, a kutya szépségversenyre, vagy a traktorhúzó versenyre. Úgy éreztünk, hogy az igazi csattanót az adná, ha helyi közismert személyek adnának elő valamilyen zenés produkciót. Helyi pedagógusokat, önkormányzati dolgozókat, fogorvost nyertünk meg az ügynek, és néhány próba után nagy sikerrel adtuk elő a kán-kánt.

Ezt követően kezdődtek fellépéseink, bár nem rendszeresen, csupán a türjei rendezvényekre korlátozódtak. 2014-től kibővült tagokkal, 10-15 félé produkcióval, művészeti formációval járjuk a környező településeket, a szomszédos megyéket, melyhez a helyi önkormányzattól mindenféle segítséget megkapunk. Próbáink alkalmoszerűek, és a színpadon is mindenki szabad kezet kap. Lehet rögtönözni, új dolgokat bedobni. Ezért van az, hogy kétszer ugyanúgy semmit nem sikerül előadni, hisz mindig van közöttünk valaki, aki egy-egy megjegyzéssel, mozdulattal színesebbé teszi az előadást. Mára eljutottunk odáig, hogy a vidám, lelkes társaság szuper kis csapatként örül a sikereknek, a közönség megnevettetésének, hisz ez a célunk.

Tagjaink: Lutár Zsuzsa, Nemes Barnabásné, Németh Katalin, Horváth Rózsa, Czeili Gergő, Ferenczi Cili, Hujberné Anita, Hujber Lili, Varga Kriszti, Karácsonyi Jánosné, Németh Csabáné, Köllisné Bubernik Andrea

Lejegyezte: Köllisné Bubernik Andrea

Nézzük, hogy táncol az élet!

„Nézzük, hogy táncol az élet!”
(Bye Alex)

„A jót hosszan kell építeni, beletenni időt,
energiát, álmokat és verejtéket.
Az életet csak lassan deríti fel a siker:
nap nap után mindig egy kicsit több napsütést hoz magával.”
(Berényi Anna)

A 2020-as év a Táncolni Szeretők Csoportjának életére is rányomta keserű bélyegét. A világban tomboló kegyetlen vírus megbénította mindennapjainkat. Féltve életünket és társainkét bizony beszűkültünk. A rendezvényekre, a gyülekezésekre vonatkozó tilalmak miatt kevés szereplésre volt lehetőség.

2019 karácsonyát még önfeledten ünnepeltük az iskola tornatermében. Az ovisok és az iskolások szép és megható műsorát a Tszcs tánca, a Monty csárdás követte. Mint mindig, most is nagy siker volt. A csoportból többen megjelentek a szilveszteri koccintáson és a látványos tűzijátékon is.

Kis szünet után 2020. február 8-án a Zalaszentgróti Művelődési Házban, egy jótékonysági rendezvényen szerepeltünk. Egy beteg kisfiú gyógyítási költségeihez szeretnénk volna hozzájárulni. Németh Kati még sokféle finom sütemény felajánlásával is emlékezetesebbé tette a napot.

Február 13-án a Könyvtármozi keretében vetített Ámbár tanár úr című filmet néztük meg.

Hosszabb-rövidebb alkalmi találkozások után ismét együtt lehetett a csapat. Ugyanis az NMI támogatásával, a Zalaszentgróti Városi Könyvtár és Művelődési Felnőttképzési Központ szervezésében július 26-án Zalaszentgrót és térségének szóló közös kiránduláson vehettek részt Túrje, Zalaszentlászló és Kehidakustány településeken működő művészeti csoportok képviselői és különböző kézművesek és közösségek. Megcsodálhattuk azt a lakiteleki klomplexumot, ami felöleli múltunkat és jelenünket, az egyszerű emberek életén át a kultúra legszélesebb tárházáig. Történelmi emlékhelyek, múzeumok, szobrok, templomok és további látványosságok szemlélői lehettünk.

Szeptember 12-én ismét felejthetetlen élményben volt részünk. A pókaszepetki templomban „Vallás és zene” hangverseny hallgatói közé sorakozhattunk Lukács Gergely tubaművész és a creativ tuba kvartett előadását hallgatva.

Szeptemberben a Déryné Színház előadásában és finanszírozásával megtekinthettük Zalaszentgróton a Szerelem című komédiát Mikó István és Détár Enikő főszereplésével.

Szeptember 19-én került megrendezésre a Szüreti Vigadalom Túrjén. Természetesen szerepelt tánc csoportunk is. Az új, nagyon ügyes és lelkiismeretes

társakkal bővült együttes mindent megtett a később bezsebelt elismerő szavakért. A Császárszállási csárdás szintén sikert eredményezett.

Sajnos idén már nem lehet fellépésünk, betartjuk a távoltage szabályait, vigyázunk egymásra és magunkra. Sajnáljuk, hogy a karácsonyi közös rendezvények elmaradnak, pedig mi el kezdtünk készülni.

Bízunk, hogy hamarosan lehetőségünk lesz újra színpadra lépni! Természetesen a csoport kifogástalanul jó hangulatát és egymást tisztelő viselkedését megőrizve várjuk a mielőbbi szerepléseket egy egészséges és életerős környezetben.

*„Lehet szép a táj félúton – de nem ezért indultál útnak.
Neked célod van. És nem örülsz, ha félúton megáll a vonat,
vagy leáll az autó. Mert te nem addig akartál eljutni.
Célod van! És csak akkor van értelme elindulni, ha célba is érsz!
(Csitáry-Hock Tamás)*

Lejegyezte: Czimbalek Tiborné

Közösségért tenni jó, de közösen tenni még jobb!

*„Nincs nagyobb boldogság annál,
mint amikor az ember tudja,
hogy jóbarátokkal dolgozik együtt.”
(Rónaszegi Miklós)*

Az idei év emberpróbáló.

Februárban büszkék voltunk, hisz bemutatták Túrje templomának feltárását, régmúlt idők emlékeit, világra szóló leleteket, egy látogatóközpont terveit. Sajnos hamarosan egyre rosszabb híreket kaptunk: nálunk is megjelent a koronavírus. Lezárták a kórházakat, korlátozták a szakrendeléseket, majd bezárták az iskolákat, kötelezővé vált a maszk, a kézfertőtlenítés. Különböző szabályokat vezettek be a bevásárlásokkal kapcsolatban, betiltották a rendezvényeket és még sorolhatnám.

Szerencsére van telefon, van internet, így barátainkkal tarthattuk a kapcsolatot.

Május elejére egy kicsit javult a helyzet, így kisétáltunk a hegyre. A másfél méteres védőtávolságot természetesen betartottuk, erre a célra zsineget vittünk magunkkal, amin kapaszkodó hurok jelezte a szükséges távolságot. A jól sikerült gyalogtúrát júniusban követte egy szajki biciklitúra. Július 26-án Lakitelekre mentünk a Zalaszentgróti Művelődési Központ szervezésében. Augusztus 23-án Bögötére kerekeztünk el.

Egy ideje nem táncolunk, így hiába a kirándulás, az"alkotás" öröme azért hiányzott. Felajánlottuk segítségünket Nagy Ferenc polgármesternek, aki azt örömmel fogadta és néhány dologban részt is vettünk. Jó a kapcsolatunk Veress-Nagy Andrea művelődési ház vezetővel is, aki nagy lendülettel kezdett neki a Szüreti Vigadalom szervezésének. A varróműhely dolgozója sajnos beteg lett, így felajánlottuk segítségünket falunk alkalomhoz illő feldíszítéséhez.

Lelkes kis csapatunk nekilátott a feladatnak: Pacsi Erzszi, Nemesné Kovács Zsuzsi, Sörtöri Jancsi, Hartmann Bea, Lengyel Zoli. Felújítottunk néhány régebbi dekorációt, de jöttek az új ötletek is. Mindenki hozzátett valamit, hozta a tapasztalatait, az elképzeléseit. Jó volt látni a munkánk eredményét, lelkesedtünk minden egyes elkészült darab láttán.

Elégedetten, de egy kicsi szomorúsággal néztük a végeredményt, hiszen számunkra ez sokkal több volt, mint a dekorálás: együtt tevékenykedtünk barátainkkal, társainkkal, élveztük az együtt végzett munka minden percét, örültünk egymás jól sikerült ötletének, jókat nevtünk és talán még másoknak is örömet szereztünk. Mert mi egy jó csapat vagyunk!

Most, hogy a koronavírus megint tombol, újból marad a telefon, az internet. Nekünk azért van miből feltöltődnünk: nézegetjük a képeket, felidézünk a közös emlékeinket és tervezünk. Merítünk a múltból és tervezzük a jövőt!

Lejegyezte: Scheibelhoffer Miklósné (csapattag)

Harminc éves a Túrjei Faluvédő Polgárőr Egyesület

Túrje Község Polgárőr Egyesülete 1991-ben alakult, 30 éve, azzal a céllal, hogy tagjai önkéntes tevékenységükkel hozzájárulnak a település közbiztonság érzetének javításához. Tevékenységünk egész évben járőr és figyelő szolgálatból, továbbá a különböző rendezvények, falunap és egyéb önkormányzati rendezvények, valamint felkérésre egyházi ünnepek biztosításából áll. Kegyeleti ünnepekkor, temetések idején, a forgalomirányítást és a gépkocsik őrzését is végezzük. Járőrözések pedig a lopások, gépkocsi feltörések, megakadályozása céljából történnek. Felkérésre a településünk területén készséggel állunk rendelkezésre bármilyen rendezvény biztosításához. Egyesületünk 2020 évben 21 főből áll.

A 2020. évben kialakult járványügyi helyzetben, pandémiában készséggel álltunk rendelkezésre a településen az országos rendelet betartását elősegítő szolgálatokban. Szükség esetén karitatív feladatokra, szociális védőháló kialakítására is felkészültünk.

2020. október 19-én tartott taggyűlésen a tagság Bódis Istvánt, mint elnököt, Németh Máriát, mint alelnököt választotta meg 5 évre.

Megköszönjük az 1%-os személyi jövedelemadó felajánlásokat, és szívesen várjuk a jövőben is.

A polgárórség adószáma: 19275000-1-20

Várjuk az új tagok jelentkezését, valamint természetesen mindazokat, akik megfelelnek a polgárőrtörvényben meghatározott feltételeknek és szeretnének önkéntes munkájukkal tenni valamit a közért. Ezúton kérjük a túrjei polgárokat, hogy segítsék munkánkat észrevételeikkel, jelzéseikkel forduljanak hozzánk bizalommal.

A polgárórség tagjai minden egyes túrjei lakosnak békés boldog ünnepeket és sikerekben gazdag új évet kívánnak.

Az alábbi telefonszámon hívhatóak az egyesület tagjai:

K.M.B. Tóth Tibor

06-30-650-7553

Nagy Tamás

06-30-650-7564

Bódis István

06-30-318-4948

*Vigyázzunk magunkra,
vigyázzunk egymásra!*

Lejegyezte: Németh Mária

hónapokon át a templomban, hogy a lehető legalaposabban készítsék elő a különleges műemlék megújulását. A helyreállítás és restaurálás már igazán időszerű, hiszen több mint 100 év telt el az utolsó teljes körű helyreállítás óta a csaknem 800 éve álló templomban.

Hasznos információk, elérhetőségek

Mentők: 104

(Zalaszentgróti Mentőállomás: 06-83/360-139)

Tűzoltók: 105

(Zalaszentgróti Tűzoltóság: 06-83/560-130, 06-83/560-131, 06-83/560-132)

Rendőrség: 107

(Zalaszentgróti Rendőrőrs: 06-83/360-043)

Türjei telefonszámok:

Orvosi rendelő:	06-83/556-003	Óvoda:	06-83/310-062
Védőnő, fogorvos:	06-83/356-459	Művelődési ház:	06-83/356-305
Gyógyszertár:	06-83/356-012	Általános Iskola:	06-83/356-004
Óvoda Konyha:	06-83/356-032	Posta:	06-83/556-008
Polgárőrség:	06-30/429-1601	Plébánia:	06-20/348-9175
Közös Hivatal:	06-83/556-150	Plébános:	06-20/348-9181

Kábel Tv hibabejelentő: 06-20/925-0127

Közlekedés

MÁV információ Zalaegerszeg: 06-92/599-189

MÁV direkt telefonos ügyfélszolgálat: 06-1/349-4949

Volán tudakozó Zalaegerszeg: 06-92/312-141

Zalaszentgrót Autóbusz-állomás: 06-83/360-080

Közművek

E.ON hibabejelentő: 06-80/301-301

E.ON ügyfélszolgálat: 06-40/444-000; 06-40/210-210

T-Systems Magyarország (telefon) ügyfélszolgálati hibabejelentés: 06-80/408-080

E.ON hibabejelentő: 06-80/533-533

E.On MÉRŐÓRA BEJELENTÉS: 06-80-210-211

Zalavíz Zrt. Zalaegerszeg: 06-92/500-300; 06-80/202-178

Egyéb

Falugazdász körzetpont: 06-83/560-040

Pannon Lapok Zalaszentgróti Ügyfélszolgálati iroda: 06-83/362-373

Zalaispa Zrt. Zalaegerszeg: 06-92/650-775

Zalaispa Zrt. Zalabér: 06-92/707-510

Vöröskereszt Zalaszentgrót: 06-83/360-089

Művelődés

Hevesi Sándor Színház Zalaegerszeg: 06-92/598-400

Kórházak

Megyei Kórház Zalaegerszeg Telefonközpont: 06-92/507-500

Külső-Kórház Pózva telefonközpont: 06-92/501-500

Keszthelyi Városi Kórház: 06-83/311-060

Hivatalok

Földhivatal Zalaszentgrót: 06-83/360-213

8790 Zalaszentgrót, Széchenyi u. 22. Levélcím: 8791 Pf.38

Fax: 06-83/814-560, E-mail: foldhivatal.zalaszentgrot@zala.gov.hu

Magyar Államkincstár Zala Megyei Területi Igazgatósága

8900 Zalaegerszeg, Virág Benedek u. 5/B

Állampénztári iroda: 06-92/501-600, 8900 Zalaegerszeg, Dísz tér 7.

Levelezési cím: 8901 Zalaegerszeg, Pf.: 181

Telefon: 06-92/501-600, Fax: 06-92/501-683

E-mail: ahi.zal@allamkincstar.gov.hu

Nyitvatartás: hétfő, kedd, csütörtök: 8-16, szerda: 8-16, péntek: 8-13

FVM-Zala megyei Földművelésügyi Hivatala

8900 Zalaegerszeg, Zrínyi Miklós u. 36.

Tel.: 06-92/321-440; 06-92/326-920; 06-92/550-410

Zala Megyei Kormányhivatal Zalaszentgróti Járási Hivatal

8790 Zalaszentgrót, Csány László u. 2.

OKMÁNYIRODA ügyfélfogadás: hétfő: 7.00 – 17.00, kedd: 8.00 – 15.00, szerda: 8.00 – 15.00, csütörtök: 8.00 – 18.00, péntek: 8.00 – 12.00

Tel.: 06-83/562-052

Zala Megyei Kormányhivatal Ügyfélfogadási rendje

8900 Zalaegerszeg, Kosztolányi Dezső utca 10.

Tel: 06-92/507-700; Fax.: 06-92/507-755

Zala Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság (Zalaegerszeg)

8900 Zalaegerszeg, Kossuth u. 9-11.

Tel.: 06-92/597-440

Ügyfélfogadás: hétfő, kedd, csütörtök, péntek: 08.00 – 12.00, szerda 08.00 – 12.00, 13.00 – 15.00

Zala Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság (Zalaszentgrót)

8790 Zalaszentgrót, Csány László u. 2.

Tel.: 06-92/597-444

Ügyfélfogadás: minden hó utolsó szerdája: 9.00 – 12.00

Nyugdíjfolyósítási Igazgatóság – Folyósítási Szakterület Ügyfélszolgálat

1139 Budapest, Váci u. 73.

Tel.: 06-1/350-2355

E-mail: nyufig@onyf.hu

NAV Zala Megyei Adóigazgatósága

Zalaegerszeg Ügyfélszolgálati Iroda, 8900 Zalaegerszeg, Balatoni u. 2.

Tel: 06-92/505-600, Fax: 06-92/505-605

hétfő: 8.00 – 18.00; kedd: 8.00 – 12.00; szerda: 14.00 – 18.00; csütörtök: 8.00 – 12.00;
péntek: 8.00 – 11.30

NAV Zalaszentgróti Kirendeltség

8790 Zalaszentgrót, Dózsa u. 9. Tel: 06-83/360-161

szerda: 08.00 -12.00

Zalaszentgróti Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ

8790 Zalaszentgrót, Batthyány Lajos u. 32.

Család- és Gyermekjóléti Központ: 06-83/361-674

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat: 06-83/560-075

Idősellátás: 06-83/360-061

Készenléti Szolgálat (krízishelyzet): 06-30/545-1190 (0-24 óráig, hétvégén és
ünnepeken is)

E-mail: grotmaci@zalaszentgrot.hu

Zalaszentgrót Város Önkormányzat Egészségügyi Központjának rendelései

8790 Zalaszentgrót, Dózsa György utca 5-7.

Központi előjegyzés: 06-83/361-259, 06-83/361-270

Intézményvezető főorvos: Dr. Al-Yari Mohamed

Belgyógyászat: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Al-Yari Mohamed, hétfő: 14.00 - 15.00; csütörtök: 8.40 - 10.00

Dr. Nyárádi Attila, kedd: 8.40 - 12.00; 14.00 – 15.00; szerda: 8.40 - 11.00; 14.00 – 16.00;
csütörtök: 8.40 - 10.00

Beutaló köteles vizsgálat.

Csecsemő- és gyermekkardiológia: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Györkös Beáta, páros péntek: 7.00 - 13.00

Kardiológia: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Al-Yari Mohamed, hétfő: 7.00 – 11.30; kedd: 7.00 – 11.30; szerda: 7.00 – 14.00; páratlan péntek: 7.00 – 9.00

Beutaló és előjegyzés köteles vizsgálat.

Echocardiographia: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Al-Yari Mohamed, hétfő: 11.30 – 14.00; kedd: 11.30 – 14.00

Endokrinológia: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Nyárádi Attila, kedd: 15.00 -16.00; szerda: 12.00 -13.00; csütörtök: 11.00 -12.00

Beutaló köteles vizsgálat.

Ultrahang diagnosztika: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Adel Rashed, hétfő: 7.00 – 17.00

Dr. Rác Szabolcs, csütörtök, 7.00 – 13.00

Beutaló köteles vizsgálat. (Teljes éhgyomor és telt húgyhólyag szükséges.)

Tüdőgondozó: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Steierlein Mária, hétfő: 11.00 – 17.00

Dr. Maha Jakoob, szerda: 7.00 – 11.00 és 14.00 – 17.00

Dr. Vecsey Zsuzsanna, csütörtök: 11.00 – 17.00

Tüdőgyógyászati szakrendelés: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Steierlein Mária, hétfő: 7.00 – 11.00

Dr. Maha Jakoob, szerda: 11.00 – 14.00

Dr. Vecsey Zsuzsanna, csütörtök: 7.00 – 11.00

Beutaló köteles vizsgálat.

Reumatológia: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Balázs Judit, kedd: 14.00 – 18.00

Dr. Hontvári Livia: szerda: 14.00 – 18.00

Beutaló és előjegyzés köteles.

Szemészet: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Benkő Ágnes, kedd: 7.45-15.15; csütörtök: 7.45-15.15

Előjegyzés köteles vizsgálat.

Laboratórium: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Vérvétel: hétfőtől péntekig: 7.00 – 11.00

Beutaló köteles.

Nőgyógyászati szakrendelés: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Kovács Lajos, szerda: 9.00 – 15.00

Dr. Szegődi Gábor, kedd: 7.00 – 13.00; péntek 7.00 – 13.00

Nőgyógyászati ultrahang: (kezelő autómata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Kovács Lajos, szerda: 16.00 – 18.00

Bőrgyógyászati szakrendelés: (kezelő autómata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Petényi Ágnes, szerda: 12.00 – 16.00

Bőr- és nemibeteg gondozó: (kezelő autómata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Petényi Ágnes, szerda: 16.00 – 18.00

Diabetológiai szakrendelés: (kezelő autómata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Nyárádi Attila, kedd: 12.00 – 15.00; szerda: 11.00 – 12.00; csütörtök: 10.00 – 11.00

Fizioterápia: (kezelő autómata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Balázs Judit, hétfő: 7.00 – 16.00; kedd: 7.00 – 16.00; szerda: 7.00 – 15.00; csütörtök: 7.00 – 16.00; péntek: 7.00 – 12.00

Beutaló és előjegyzés köteles vizsgálat.

Gyógytorna: (kezelő autómata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Balázs Judit, hétfőtől csütörtökig: 7.00 – 17.00; péntek: 7.00 – 13.00

Fül-orr-gégészeti szakrendelés: (kezelő autómata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Aglan Wahbi, páros csütörtök: 12.30 – 14.30; 16.30 – 18.30; páratlan csütörtök: 12.30 – 18.30

Nem beutaló köteles vizsgálat.

Audiológia: (kezelő autómata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Aglan Wahbi, páros csütörtök: 14.30 – 16.30

Nem beutaló köteles vizsgálat.

Gyermekgyógyászati szakrendelés: 06-83/360-217

Dr. Debreczi Szerén (06-83/360-226), hétfő, szerda, péntek: 8.00 – 12.00, kedd, csütörtök: 11.00 – 15.00

Tanácsadás: kedd: 8.00 – 10.30

Dr. Tóth Mária (06-83/360-248), hétfő: 11.00 – 15.00, kedd: 8.00 – 12.00, szerda: 11.00 – 15.00, csütörtök: 8.00 – 11.00, péntek: 8.00 – 11.00

Tanácsadás: hétfő 8.30 – 11.00

Neurológiai szakrendelés: (kezelő autómata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Nikl János, szerda: 8.00 - 14.00

Beutaló és előjegyzés köteles vizsgálat.

Ortopédiai szakrendelés: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Németh István, csütörtök: 8.00 – 12.00

Beutaló és előjegyzés köteles vizsgálat.

Pszichiátriai gondozó: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Baracska Zsolt, csütörtök: 8.00 – 18.00

Beutaló és előjegyzés köteles vizsgálat.

Sebészeti szakrendelés: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Tege János, hétfő: 9.00 - 13.30

Dr. Gergely György, péntek: 9.00 -13.30

Beutaló és előjegyzés köteles vizsgálat.

Urológiai szakrendelés: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Dr. Tair Haissam, szerda: 10.00 – 16.00

Röntgendiagnosztika: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Rendelési idő, kedd: 9.00 – 15.00

Védőnők: (kezelő automata) 06-83/361-259, 06-83/361-270

Hétfőtől – péntekig: 8.00 – 16.00

Központi orvosi ügyelet: 06-83/360-218

8790 Zalaszentgrót, Dózsa György u. 7.

Hétköznap: 15 órától másnap reggel 7 óra

Hétfőn és ünnepnapokon: 24 órás (éjjel-nappali ügyelet)

(Zalaszentgrót, Zalaszentlászló, Kehidakustány, Pakod, Zalabér, Túrje, Vindornyaszőlős háziorvosi körzetben)

Túrjei háziorvosi rendelés

Dr. Wiederschitz József

06-83/556-003, 06-30/9214-544

Rendelési idő: hétfő - péntek: 07.00- 10.00; 10.00 órától előjegyzés

Készenléti ügyelet: 15.00 – 7.00

ANYAKÖNYVI HÍREK

HÁZASSÁGKÖTÉSEK

**2019. december 1. napja és 2020. november 30. napja között Túrjén
6 házasságkötés történt:**

A házasságkötés adatainak közzétételéhez hozzájárultak:

Prigl-Tanai Anett – Prigl Tamás
házasságkötés ideje: 2020.01.11.

Megyesi-Major Brigitta – Megyesi Balázs
házasságkötés ideje: 2020.02.29.

Németh Zsaklin Anna – Halecskó Roland
házasságkötés ideje: 2020.04.17.

Horváth Gyöngyi – Horváth Lajos
házasságkötés ideje: 2020.08.12.

Tálosiné Targuba Dóra – Tálosi Szabolcs
házasságkötés ideje: 2020.08.29.

Pál Zsanett – Egervölgyi Balázs
házasságkötés ideje: 2020.10.24.

SZÜLETÉSEK

2019. december 1. – 2020. november 30.

Ezen idő alatt a Túrjén születettek létszáma összesen 22 fő.

A születések közzétételéhez a következők járultak hozzá:

Simonffy Alinka Luca Szülei:	(2019.12.20.) Simonffyné Böröcz Henrietta és Simonffy András
Kolompár Fatima Brenda Szülei:	(2020.01.04) Lakatos Amanda és Kolompár Ádám
Mizda Dominik Szülei:	(2020.01.08.) Szabó Nikoletta és Mizda Martin
Pál Laura Szülei:	(2020.01.13) Heisler Viktória és Pál András
Herceg Dzsúlió Kevin Szülei:	(2020.01.22.) Orsós Orsika és Herceg Árpád
Kővári Renátó Adrián Szülei:	(2020.01.30) Pente Nóra és Kővári Renátó Dominik
Gyöngy Zente Botond Szülei:	(2020.02.04) Köllis Lilla Fanni és Gyöngy Bálint
Tendli Zoé Márta Szülei:	(2020.05.08) Tendliné Rigó Edina és Tendli Imre
Tendli Zselyke Anna Szülei:	(2020.05.08) Tendliné Rigó Edina és Tendli Imre
Kolompár Valentin Szülei:	(2020.05.29) Németh Dzszenifer és Kolompár Dávid
Halecskó Alina Szülei:	(2020.06.22) Németh Zsaklin Anna és Halecskó Roland

Berger Virág Szülei:	(2020.07.10) Kiss Ildikó és Berger Gábor
Berger Patrik Szülei:	(2020.07.10) Kiss Ildikó és Berger Gábor
Pente Léna Mirabella Szülei:	(2020.07.17) Pente Anasztázia és Horváth Krisztián
Horváth Zafira Szülei:	(2020.07.25) Horváth Alexandra és Horváth Richárd
Vajda Milán András Szülei:	(2020.09.03) Vajda Bernadett és Herczeg András
Németh Lorenzó Dzsúlió Szülei:	(2020.09.12) Horváth Tünde és Németh Krisztián
Sági Luca Szülei:	(2020.09.19) Sági-Tóth Szimonetta és Sági Tibor
Horváth Fruzsina Napsugár Szülei:	(2020.09.29) Pisztrjuha Kateryna Viktorivna és Horváth László
Horváth Tifani Szülő:	(2020.10.08) Horváth Anikó
Vajda Kevin Mátyás Szülei:	(2020.10.30) Kolompár Kitti és Vajda Zsolt
Tálosi Emma Julianna Szülei:	(2020.11.19.) Tálosiné Targuba Dóra és Tálosi Szabolcs

HALÁLESETEK

**Türjén 2019. november 30. napja és 2020. november 30. napja között
21 fő hunyt el.**

Halálesetük közzétételéhez a felsoroltak hozzátartozói járultak hozzá:

<i>elhunyt</i>	<i>elhunyt sz. neve</i>	<i>haláleset ideje</i>
Ható Istvánné	Kereder Ella	2019.11.30
Badics Jenőné	Lettner Mária	2019.12.07
Németh Nándorné	Farkas Mária	2019.12.11
Rép Józsefné	Gyenes Ilona	2019.12.20
Nagy Ferencné	Málovics Rozália	2019.12.30
Berkes József Zoltán	Berkes József Zoltán	2020.01.02
Vasvári Ferenc Gézáne	Németh Judit	2020.01.08
Ágh Istvánné	Németh Margit Teréz	2020.01.20
Mikolay Pál	Mikolay Pál	2020.02.07
Vasvári László Ferenc	Vasvári László Ferenc	2020.03.08
Papp Lászlóné	Dér Katalin Erzsébet	2020.03.11
Jordanics Józsefné	Kiss Aranka	2020.03.27
Frigy István	Frigy István	2020.04.01
Hörcsöki Irén	Hörcsöki Irén	2020.05.28
Perger Istvánné	Málovics Judit	2020.08.02
Szemes László Sándor	Szemes László Sándor	2020.08.03
Szaksz Józsefné	Kereder Terézia	2020.08.07
Varga János	Varga János	2020.09.23
Sándor István	Sándor István	2020.09.26
Nemes Gyula	Nemes Gyula	2020.11.02
Czémán Imréné	Nótár Amália	2020.11.24.

TARTALOM

Ajánlás.....	3
NAPTÁR – idézetek, események képekben	4
A Túrjei Szent László Általános Iskola végzős diákjai (2018).....	27
Eseménynaptár (2017 december – 2018 november).....	28
A túrjei premontrei templom 2018. évi műemléki kutatása.....	29
Könyv Túrjéről.....	37
A múlt fényei.....	40
Időutazás a Csornai Premontrei Prépostság Levéltárában	46
Nemes Istvánnal beszélgettem	49
A Szent László örökség út	51
A legfiatalabb túrjeiek.....	53
Túrjei Egypercesek.....	54
Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent.	57
A Művelődési Házzól (Amire mi emlékezünk).....	59
Túrjén a 2018-as év is az értékteremtés jegyében zajlott.....	61
Átadták az idei Start Plusz-díjakat	67
TÜRJE KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA PÁLYÁZATOK	69
Oltónap	72
„Szálljon erre a házra Isten áldása, mint pünkösdi harmat a piros rózsára”	77
Szent Iván-éji túra Túrjén.....	78
SZÜRETI MULATSÁG	79
T Ü R J É N - 2018	82
Falunapi beszámoló.....	85
Kórustalálkozó, Túrje 2018. április 22.....	87
XVIII. Alfalvi napok.....	88
Műfüves pálya készült Túrjén	91
„A zene az kell, mert körülölel...”	83
"Életet az éveknek"	95
Szellőrózsa hastánccsoport.....	97
Táncolni Szeretők Csoportjáról.....	98
„Hej óvoda, óvoda, de sok gyerek jár oda”.....	102
Családi Teadélután a Túrjei Szent László Óvodáért	109
Iskolai szemezgető	111
„Hiány – kiállítás”	118
Tehetséggel a közösségért.....	119
Utánpótlás a jövő.....	120
Mindannyiunk érdeke!	123
Visszahozható -e a régi kor?	126
A Buteyko-féle légzéstechnika	127
Fogas mese	131
A világ azért él tovább, mert nevetés van!	132
Hasznos információk, elérhetőségek.....	134
A Zalaszentgróti Egészségügyi Központ rendelése	136
Anyakönyvi hírek (születések, házasságkötések, halálesetek)	140
Menetrendek.....	